

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házában.

Ma intézkendő a lap szellemi részére vonatkozó minden küldemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

M megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városi-utca 5. szám Felsőlő Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyiltatór petízióra 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Felsőlő Fülöp könyvkereskedésbe intézkendő.

A császár találkozás eredménye.

Az ünnepélyességek lezajlottak, az Oroszország cárja elbucuzott magas vendégétől a német birodalom császárajától s most ismét visszatért a mindennapi élet a szent-pétervári palotába. Az ünnepi események folytán övényéből kikökönt Orosz gyűlölet nem sutogott egy ideig, bevárta míg a német császár elhagyja az országot; de most, midőn már a cár ismét egyedül van, most ismét nyilvánul az orosz gyűlölet Európa hármass szövetsége ellen.

A politikusok, a politikai hévmezőt kezükbe véve, találgatják, keresgélnek, mily eredményt tudnának kibetűzni a császár találkozásból; de mind az, mit ki tudnak betűzni, nem egyéb pusztá feltételeknél, nem egyéb személyes benyomás okozta s előidézte kombinatióknál.

A világ lapok egymásután hasábos cikkekben mondják el nézeteiket; de hogy az általuk levont eredmények valóban politikai kétszer kettők-e, azon legalább mi kételkedni bátorodunk.

Oly fentéves hangon azonban alig beszél egy lap is, mint minőt a „Novoje Wremja” ereszt meg hasábjain; nem költünk hozzá semminemű kommentárt, nem

boncolgatjuk szavait; de hogy lássák olvasóink, mily értelemben beszél e lap, elmondjuk az ő nézeteit.

A lap, mely magát legjobban értesültnek állítja lenni, oda nyilatkozik, hogy ő azon benyomást nyerte a császár találkozásból, hogy Oroszország nem fog s nem akar oda törekedni, hogy közeledést érjen el Ausztria-Magyarországhoz. Oroszország ugyanis úgy találta, hogy a monarchiánkkal való barátságos megállapodások nélkül is oly hatalmas tényezők állnak rendelkezésére a Balkán-félszigeten, melyek eléggé ellensúlyozzák Ausztria-Magyarország befolyását Bulgáriában és ez időszertint bolgár kormányra. Vilmos császár pedig loyális ember s ez után is megfogja őrizni a legszigorubb semlegességet mindenben, a mi bulgáriát illeti.

Bulgária vezető köreiben ezen felfogás ellen, még ha az megfelelne is az orosz kormány nézeteinek, mi fontos kifogást sem emelnek, jól lehet más részről nem szabad tagadni, hogy itt a bolgár viszály békés, protocoláris rendezésétől nem idegenkednének, feltéve, hogy Oroszország nem kívánja a bolgárok erőszakos megrendszabályozását.

Az ellensúly, melyre az orosz lap céloz, bizonynyal csak Szerbiára vonatkozhatik: nos, ez már maga Románia által is, mely politikailag folyton szorosabban csatlakozik hozzánk, — jól tudja miért? — ellensúlyozva van és Görögország a német császári házzal van szoroson összekötve s hogy ez mit jelent, azt az orosz lap maga is megfogja tudni bírálni, mely Vilmos császárt mint oly igen loyális embert magasztalja. Azután a Szerbiában jelenleg uralkodó hangulat fennállása sincs beláthatatlan időkre biztosítva. Előbb-utóbb ott is keresztül fog törni a szerb állam valódi exigitáinak felismerése . . .

Erre már aztán mi azt mondjuk, hogy: Amint mindezekből kitűnik, nem a mi monarchiánk az, hanem Oroszország, mely veszt mellette, ha nem keresi a közeledést hozzánk. Mi, mi csak a békét akarjuk, semmi más; ha Oroszország el van tőkével, hogy azt ezentul sem zavarja, úgy azzal is megvagyunk elégedve, de Európára és a katonai terhek alatt nyögő népekre jobb lett volna, ha a cári birodalom kevésbé gögös és legalább a részleges lefegyverkezésre engedett volna kilátást, mire természetesen nem lehet gondolni addig,

A „ZALA” tárcája.*Azt mondják . . .*

*Azt mondják: hogy haragszol te én rá.
Azt mondom rá: jól tesszél hisz méltán.
Nem úgy tenne-e helyedbe bárki?
Nem tudok én, a kedvedbe járni.*

*Nem vagyok én oda való, ládod;
Sok már nekem a te nagy világod,
Ismeretlen, titokzatos, fényes;
Nem vagyok én szokva az ily fényhez.*

*Hogya egyszer terméidbe mennék,
S valami kis „forma-hibát” tennék,
Kinevetni hódolódú sorog
Én meg perze, haragudám erre.*

*És a többi . . . De minék is mondom?
Nem ismerz te engemet meg onnan;
Látnál csak kinn a virágos réten,
Ott tanulnál megismereni engem.*

*A mikor a fű, fa, leihajt zűdől;
Ezer virág fakadoz a földből,
Dalra gyűjt a bokor csalogánya,
S a sziv lassan dobogni kezd rája.*

Sz. Kovács Sándor.

A virágáros leány.

— Karcolat a fődrosi hetből. —
Írta: Palotay Ákos.

Ott ült éveken át a váci utca sarkán, a kora tavasz első napsugarától kezdve, míg csak a késő őszi a fák utolsó leveleit le nem tarolta; ott ült, hajnalhasadtától a késő éj homályáig folyton kinálgatva a járó-kelőknek: »tessék virágot venni.»

Virágaival a természet fejlődését követte. Előbb a szerény ibolyát fűzte a csokorba, majd illatos gyöngyvirágot kínálgatott, aztán a nagyjelentőségű nefelejtsét árulta, később teljes violát tűzötti gombukadba, ezt a szín- és illat gazdag rózsák; a virágok fejlődése váltotta fel, míg a késő ősziel Katarin virággal kedveskedett.

Minden szál virágot egy-egy udvarias bókkal nyújtott át, s e bók csengő hangon volt mondva, oly csengő hangon, mint tányérjába dobott ezüst csengése!

S mégis oly méla, bús volt e hang, mint a fájó kebel panasz, s önkéntelen megakadt pillantásod e kedves gyermekem.

A hosszukas halvány arc, a finom metszetű ajk, az ábrándos nefelejtsék szemek, az éjsötét haj, a gyöngy fogor, a pici, puha, fehér kéz — mindazt látszott mondani, hogy e gyermeket a természet nem »virágáruslásra» teremtette; bár koszosor költönek szerint: »önkéntelenül, az ember, mindenre születik.»

E kedves alak nem volt csupán »virágáros leány.»

E gyermeknek története van!

»Csak egy kis csokrot, csak egyet vegyen; olcsón adom, két krajcár — az ára — így csalogat a kis tündér s önkéntelenül zsebedbe nyulsz, s megveszed a kis csokrot.

S Emmácska, — a kis virágáros leány meghajtja magát oly kecsesen, mintha csak a szalonban tanulta volna; — oh, ezt a bókólast nem a váci utcán tanulta ő, — ő ezt születésével hozta magával!

S mily különös. Ha a suttagó selyemruhás hölgyek haladnak el mellette, ellelel kiálalni virágait, ajkai lezáródnak s csak szeméit szögézi az elhaladó úrnőre, mintha keresne valakit s midőn a merev pillantás nem fedezki fel azt, kit keres, — a nefelejts szemekbe két könnyűsepet tojul, mint mikor a tenger zöld színén fel-fel lebben egy pár gyöngyszem! S Emmácska ilyenkor lesüti szeméit; gondolkozik? Nem; pihen, pihen a fáradtságot, melyet vizsgálódásai okoztak.

És mit vizsgál e gyermek oly behatóan, miért e merev tekintet? kit keres?

Azt, kit soha sem ismert, kit sohase látott s kiről azt hiszi, hogy a fővárosban hullámzó nagy urinők között fel fogja találni, — mert erős hite, hogy az kit keres, csak a nagy urinők között lehet; — de nem is lehet másként, — mert ha este későn haza megy s a pincelakás ablakmélyedésének falába beillesztett törött tükrök darabba betekint, mosolyogva nézi azt a szép főt, melyet a tükrök darab visszavet, meg van győződve, hogy ő nem lehet gyermeke e szegény, napszámos családnak, mely nyáron át virágáruslást végezt küldi ki a váci-utca, míg télen a templom küszöbén dideregye könyörödományok gyűjtésére kényszeríti. Oh Emmácska télen sem érzi a hideget, mert lelkében él a remény, hogy megfogja találni azt, kit keres!

Meg fogja találni, hisz jól ismeri, — álmában hányszor látta már, sugar, magastermetű, kék szemekkel, bogárfekete hajjal, bársony ruhába öltözve. Oh igen ő megfogja találni, hisz ismeri jól!

míg Oroszország nyakig fegyverben áll s a béke fentartását nem az összes hatalmak egyetértő védelmére, hanem a saját magadacolására alapítja. Majd megjön az ideje, mikor a Neva partján is olcsóbban adják a hetvenkedést!!

A tüzkárosultak érdekében.

Az elemek legborzasztóbbika: a tűz, pusztít hazánk minden részében. Ezekre megy a kár, mit a lángok az ország minden részében okoztak. Egyesek segélyre nem enyhítheti a nyomort, országos segélyre van szükség.

Ezt belátta a kormány és Szapár Gyula gróf, belügyminiszter sietett felhívni a törvényhatóságokat, kik a könyörület gyakorlásában, mindenkor híven teljesítették emberbaráti kötelességüket, hogy a gyűjtéseket sűrűsége megindítsák, és mi nemcsak reméljük, hanem tudjuk, hogy a miniszter ajkáról elhangzott felhívás nem lézen kiáltó szó a pusztítás, és a törvényhatóságok sietnek lerakni áldozat állireiket a könyörület oltárára és enyhíteni a szerencsétlenek nyomorát, felszárítani a kétségbeesés könyeit.

A belügyminiszter felhívása, mit a törvényhatóságokhoz intézett, a következők hangzik:

„Gyakoriak a tüzek az ország különböző vidékein. A belügyminiszteriumhoz ugyszólván mindennap érkeznek jelentések, hirt adva, hogy ma itt, tegnap amott pusztított a tűz. A sok közül telemitem Püspök-Hatvant, Moórt, Mező-Livádiát, Andadot, Rozsnyót, Szent-Hubertet, Tokajt és Kabát. Az elhamvadt házak romja felett segélyt kérő szó hangzik: megsemmisült kazlak, élelmi szerek s bennégett barmok veszt panaszolják a szegénykárosultak és a könny nemcsak az elvesztett javakért, hanem több helyütt a tűz áldozatává lett ember életért is omlik.

Ezen szerencsétlenségekkel szemben kötelességem tartom hivatalos hatáskörömben minden lehető megtenni arra nézve, hogy a szerencsétlenek sorsán lehetőleg enyhíthsek. E kötelesség készítet arra is, hogy a törvényhatóságokat könyöradományok gyűjtésére szólítsam fel. Teszem ezt annál is inkább, mivel ezen felszólítás a károsult községek illető törvényhatóságainak kérésén is alapul.

Midőn tehát a törvényhatóságot a könyöradománygyűjtés azonnali megindítására jelen körirattal utasítom, egyszersmind megvagyok győződve, hogy ezen iratom már előre is a siker biztosítékával bír, a részvét és felebaráti szeretet azon meleg érzelmeiben, mely az or-

szág törvényhatóságait ily esetekben az intézkedésekben vezérelni szokta. A begyűlt adományok — annak felelítése mellett, hogy „az országos tüzkárosultak javára”, avagy bizonyos községek részére tétettek — mihelyt 100 frt. együtt van, rögtön felküldendők hozzám. Végül megjegyzem, hogy a nyugtázás a Budapesti Közlöny* utján fog történni.”

A magyar textil-ipar.

Ha csak két évtizeddel tekintünk is vissza nemzetünk fejlődésére, mily sok ágát látjuk nemzetgazdaságunknak, mely még csak bölcsőkorát élte; s ez ipar s nemzetgazdasági ágak ma már két évtizeddel oly fejlődést tanúsítanak, hogy a szomszéd nemzetek hason ipar s nemzet gazdasági aigaival nemcsak kiállják a versenyt, hanem azok felett diadalmaskodnak is.

De talán egyetlen ipar ügy sem haladt a fejlődés terén oly rohamosan, mint a magyar textil ipar. Két évtizeddel ezelőtt alig volt az egyéb, mint szűk keretbe szorított házi ipar, mely vidékről vidékre, alak, szinezés, felfogás dolgában elütött egymástól; nem volt benne semmi összeköttetés, kiki egy művelte mint épen felfogásának tetszett és egyöntetűséget nem találtunk az országban sehol.

Midőn Zichy Jenő gróf, az ipar terjesztése körül oly nagy érdemeket szerzett magyar főur először vette tekintetét a textil ipar termékeire, csaknem visszajedt a gondolattól, hogy ez iparágat is fejleszteni kell. De sokkal szilárdabb volt akarat ereje, hogy sem az elébe gördülő akadályoktól visszariadt volna; s megkezdte nagy művét a magyar textil ipar fejlesztését s hála fáradozásainak ma már ez iparágunk jelentékeny szerepet játszik hazánkban.

Az 1881-ik évben Budapesten megtartott országos női ipar kiállításon láttuk először a magyar textil ipart bemutatva rendszeres kezelés mellett.

Az ugynevezett csabai szoba volt az, melyben Békés megyének leglelkesebb s mondjuk ki legszebb asszonya Bartoky Lászlóné saját költsége, nem kimélt fáradsága mellett egész rendszeresen tüntette fel a szövészeti ipart, a kenderfonástól fel egész a legfinomabb szövetekig. Az a kis csinos magyar leány, ki a csabai szobában fonta a fővárosi nagy közönség szeme láttára a hófehér kenderet, pergetve orosját s hosszúra nyújtva a fonál szájakat, Bartokyné költségein jött a fővárosba. A derek békesi urnő, kinek honleányi keblében melegen vert a szív a magyar nemzet minden irányban leendő fejlődésének előhaladásáért, pártatlanul áll, a magyar textil ipar fejlődésének történetében.

Eleinte saját költségén, majd a nőiipar kiállításán bemutatott eredmény után különösen Zichy Jenő gróf közbenjárására nyert állami segély. Ilyen Békés-Csabán nagy szövészeti iskolát állított fel, melynek igazgatója ő maga lett. A rendszeres tanítás megszűlte eredményét, ma már nem egy-két rendszeresen kiképzett szövészeti tanítóny van hazánkban, kik kiképeztesüket Bartokynének köszönhetik; kit midőn a nőiipar egylet az első díjjal tüntetett ki nemes törekvéseért s az elért eredményekért; nem bízta el magát, nem iparkodott elnyert babérain pihenni, hanem kettőzött szorgalommal tört előre a textil ipar fejlesztésében. Alig telt el pár év, az 1885-iki országos kiállításon ismét ott találkoztunk Bartokynéval az általa rendezett meglepő csabai kiállításán. A rendszer, a haladás, az egyöntetűség oly meglepő volt a csabai kiállítás-minden tárgyánál, hogy nemcsak a kiállítás-jurynek vonta magára figyelmét és szerzett új babérokat Bartokyné számára, hanem maga Erzsébet királyné személyesen látogatva meg Bartokyné kiállítását, legmelegebb elismeréssel nyilatkozott a csabai szövészeti iparról, e szavakat mondva: „valóban szép, megragadó tárgyak”; de a külföldi journalisztika is a legmelegebben emlékezett meg a derek magyar urnőről, ki nemzeti textil iparát pár év alatt annyira előre vitte, hogy a külföldi első rangú házak megrendeléseket tettek a csabai szövészeti iskolájánál. A külföldi illusztrált lapok pedig egyik a másik után mutatta be a „szép magyar urnőnek” életnagyságú képét. Bartokyné még ez elért eredmény sem tette elbizakodottá; a kitüntetések, melyek egymást érték, csak fokozták működési kedvét, s nem sokára Bécs birodalmi városban látjuk a Bartokyné által bemutatott magyar textil iparnak diadalát; és ma, ha a kereskedelmi s iparmúzeumot meglátogatjuk ott áll a Bartokyné által vezetett csabai szövészeti iskolának minta kiállítása, mely a szakértők által a legmelegebben ajánlvák. A kiállított tárgyak a szövészet szabályainak hajazálki terjedő finomságával, a színeknek a legfinnyásabb izlést kielégítő összhangzatával s a kézi ipar teljeszabatos-ágával túlnnek tel minden szemlélő előtt, minden egyes szövőtnél a magyar motívumok meglepően emelkednek ki, mely motívumokat a legnagyobb szorgalom és fáradsággal, költséget nem kimélve, gyűjt szorgalmasan a haza minden részéből a szövészeti iskola derek igazgatója Bartoky Lászlóné.

Mit évtizedekkel álmodni sem mert volna Csaba, azt ma kivitte Bartokyné, nincs főrangú palota a fővárosban, nincs nagy uri kastély hazánkban, melyben a hazai textil ipar művészetileg kiállított szöveteivel nem találkozánk,

Tizenkét évvel ezelőtt, a templom lépcsőzeténél, ott, hol most Télen át könyöradományokért nyújtja ki hóhéler kis kezét, — találta egy szép júliusi reggelen a napi munkára hajnalban megindult napszámos a kis csecsemőt.

Tiszta fehér ingecske, patyolat kis szoknya s hófehér főkötő volt a lején, míg pólyáját egy kék selyem szalaggal díszített párnácska képezte.

A csecsemő oly barátságosan, mosolyogva nézett a munkásra, hogy ott hagyni lelketlenségnek tartotta volna. Felvette, haza vitte, s a jó Kati néni gyermekének fogadta, s szülőltlen árvát.

Feloldották a pólyát s tíz darab arany gurult a földre. Ez volt a csecsemő-hozománya.

A jó emberek elnevezték Emmácskának s neveltek a maguk módja szerint. Télen koldulni küldték, nyáron virágot árultattak vele.

S Emmácska női, az idő haladt s a gyermek tizenkét éves lett.

Tizenkét év, a fejlődés legszebb kora. Emmácska gyönyörűen kifejlődött, szép vonásai mindenkinek feltűntek, a ki virágot vett tőle, nem a virág — hanem a kedves gyermek kedveért vette meg azt.

A főváros ismerte a kis virágáros Emmácskát.

S Emmácska ismert minden járókelőt a váci utcában s mégis keresett valakit, kit ismert álmaiból s soha sem találta fel.

A gyermekeknek sajátosság érzékük van.

Bár nem mondják nekik, tudják, hogy körülötök titok lappang.

Emmácskának sohasem mondták nevelő szülői, hogy nem az ő gyermekük s ő tudta, érezte, hogy ott a nagy világban kell lenni annak, ki neki életet adott s azon csodálkozott, hogy ő nem jön érte, hogy ő nem veszt tőle soha virágot.

S zerepte őtet mindenütt; minden női, ki elment mellette megnézni, de hasztalan, éjjeli álmainak képét nem találta egyikben sem!

A gyermek kebel hevesen dobogott s a plecszív élénken lüktetett, a vér keringés lázassá vált a gyermekben, ha egy selyembe öltözött nő közeledt felé, mert mindig azt hitte, — hogy ez ő, ez az kit keres, kit vár, — ez az ő éjjeli álmainak élő képe.

C-ak mindig csalódott.

Ő nem jött.

Őt nem találta.

Álom képeinek élő lenye nem került szeméi elé, nem vásárolt tőle ibolyát, gyöngyvirágot, violát, rózsát, Katalin virágot.

S így múlt el egyik nyár a másik után, Emmácska ugy várt egyik tavasztól a másikig hasztalanul, az, kit várt nem jött s ő nem találta fel kit keresett.

A szülőltlen árva nem találta anyját!

S vaj, mi nehéz a várakozás!

A sziv naponta eped, naponta vágyik utólerhellen után, naponta emészti önmagát!

Emmácska arca napról-napra sápadtabb lett, ajkai zárkoztak, hangja, mint a párját vesztett csalogany éneke mindig panaszosabb, fájóbbá vált.

A kis leány sorvadt. S minél jobban fogyott ereje, annál inkább vették virágait.

Mindenki sajnálta a szenvedő gyermeket, s enyhíteni akart fájdalmán pár krajcárral, — a fájdalom, melyet kivüle senkisémet ismert, — talán ő maga sem!

Soha sem volt ajkán panasz, sohasem mondta senkinek, hogy mi baja, — pedig ott benn a baloldalán ugy fájt valami — ő se tudta mi, — szegény gyermeknek a szive fájt.

Azt mondják, a fájdalom nem öl rögtön.

Igaz.

A fájdalom maró kigyó, mely befészkelte magát a kebelbe s ott rágódik napokon, hónapokon, éveken keresztül mindaddig, míg táp anyagot nyer

s ha ez megszűnt létezni, — a halál anyaját jötékony szárnnyalvával inkarja el a szenvedőt.

Emmácska keblében is ly maró kigyó fészkelte magát. Anyja utáni vágya elfőgta egész kedélyét, megmérgezte létét, s még mielőtt gondolni tudott volna valaki arra, hogy mi baja, elsorvadt, el-asszott, s a jötékony halál megmentette fájdalomtól, megmentette anyja hasztalan keresésétől.

A Rókuszkórház halottas házából kékre festett kis koporsót hoztak ki.

A pap beszélte a kis koporsót, melyen ez egyszerű név állott „Emmácska”.

A halottas kocsira emelték.

A menet megindult. A koporsó után a szegény napszámos és neje haladtak, kik a kis Emmácskát felnevelték s kik most, örök nyugalomra kísérik.

A menet a kerepesi útra ért.

Egy selyembe öltözött nő közeledett, kezében drága virágkoszorú volt, széles fehér szalaggal s e felirattal: „a virágáros leányak” „Ó”. A koszorút rátette a kis koporsóra, aztán hirtelen távozott, finom batiszt kendőjével megtörölve szeméit.

A halottas menet a temetőbe ért, — a kis koporsót leeresztették a sírba, hogy nyugodjék ott Emmácska, ki kifáradt a várakozásban, hogy megtalálja őtet, kit keresett s hasztalan várakozásában meprepedt kis szive.

Nyugszik most már, — most látja őt, tudja ki volt, hisz ő egyedül ismerte fel, hogy ki tette a koszorút koporsójára!

Óh a halottak mindent tudnak, mindent látnak.

Emmácska látta őt, a megböltött anyját s megbocsátott neki s ott fent imádkozik érte, hogy bocsássa meg Isten is, mi gyermeke ellen vétett!

Vajon a koporsóba zárt sziv nem dobbant-e fel még egyszer? kimondja meg?

A Zichyek, Aczélók, Nádasdy Károlyi paloták egyenkint tüntetnek fel egy egy szobát, melyben a csabai szövészet adta az összes butorzatot. Volt alkalmunk egy garnitúrát látni, mely a szövészet remekének mondható a ha a csabai szövészet semmi mást nem állított volna elő, ez egyetlen garnitúra biztosan Csabának a Bartokynénak a soha el nem enyésző babért.

Bartokyné magas, impozáns alak, gyönyörű termet s vonzó arccal, ajkán a meglegedettség mosolyával. Öltözéke mindig a legvágogatottabb s leginkább szereti a magyar díszet és ebben jelenik meg mindenkor, midőn ünnepélyes alkalom nyílik. A valódi magyar asszony példányképe s a női par kiállítás alkalmával egyik journalisztánk azon találós megjegyzése „a kiállítás legszebb magyar asszonya” most is megmaradt azok körében, kik ismerik Bartokynét. Modora gyöngéd, megragadó, társalgása finom s vitaközléseit érett megfontolás jelzi. Az uralkodónő ugy a főhercegnő több ízben tüntették ki elismerésükkel a derék magyar nőt, ki nemcsak a textil ipar ugy szólva egyedüli képviselője hazánkban, hanem tevékeny tagja a „Magyar gazdaasszonyok”, „Magyar országos nőegylet” s több hazai jótékony egyletnek.

Adjon a magyarok Istene több ilyen hőleányt hazánkunk!

Csorba Palotai Ákos.

Az órákról.

Egy kis csavogás.

Irta: Egy Magyar Iparos.

Talán nem lesz érdektelen olvasóink előtt, az órák eredetének és a legelső órák szerkezetének rövid ismertetése.

Nem tudományos dolgokat írunk, csak azt, mit iparos eszünkkel felérve, könyvekből olvasva, saját tapasztalatunk után ismerve, adhatunk elő.

A legrégebb időmérték a nap földkörüli forgása volt, de ennek segélyével csak a reggelt, délutént és éjjelt lehetett meghatározni. Ez igen gyalog időhatározás volt. Belátták ezt az akkor élt emberek is. Azért pontosabb időmérték felfedezésére törekedtek.

Amit a napóra vagyis jobban mondva az árnyék meghatározása által vétek elérhetni. Megamint észrevették, hogy egy a felkelő nap sugarai által ért. földre vert pózna árnyéka, annál inkább rövidül, minél magasabba emelkedik a felkelő nap az égen mindaddig, míg délben a nap emelkedésének legmagasb pontját elérte, a mikor is a pózna által vetett árnyék legkisebb lett. Délután pedig annál inkább nőtt az árnyék, minél inkább távozott a nap látóhatárról.

Ez észlelés azon elhatározására birta őket, hogy az árnyékot 12 egyenlő részre — egy mástól 1 lábnyi távolságra levert cölöpök segélyével osztották be. E szerint tehát képesek voltak a napot 12 egyenlő részre beosztani. Ez az időszámítás Krisztus születése előtt néhány századdal a régi zsidók, rómaiak és görögöknél volt használatban.

Hogy mely nép érdeme ez időszámítás feltalálása, a történet eddig nem kutatta fel, de gyanítják, hogy a babyloniaké.

A régi egyiptomiaknál nyilvános házak előtt felállított oszlopok után bárki meghatározhatta az időt. Nálunk ez órák feltalálójaként bizonyos Cerózus az nevel. A görögöknél a híres matematikus Anaxander javította ez időmérték.

Minden előnyük mellett is a napórák nem voltak félleges hibák nélkül. Ha ugyanis a napot féllegek fedték el, megszünt az időmérték. Éjjel meg semmiképp sem lehetett az időt meghatározni.

A nyolcadik század elején lettek a már pontosabb viziorák feltalálva. Ennek segélyével nemcsak nappal jó időben, hanem rossz időben és éjjel is meghatározhatták az időt. E vízi órák szerkezetét a következő volt: vettek egy gömbölyű golyó forma edényt, ebbe egy kis lyukat furtak; a készüléket teleöntötték vízzel és ezt a kis nyíláson át csepegették le egy alatta lévő fokokra beosztott medencébe. A viznek bizonyos fokig való emelkedése segélyével határozották meg a fokok számához képest az órák számát. Történeti nevezetességű az a vizóra, melyet a kilencedik század elején Harin al Raschid kalifa küldött tisztelete jeléül Nagy Károlynak.

A viziorákat nemcsak a követték a homokórák, melyek ugyanoly szerkezettel bírtak mint

a viziorák, azon különbséggel, hogy a vizet a homok helyettesítette. Ugy a vizóra mint a homokórák feltalálói ismeretlenek.

A tizenegyedik század elején készült az első kerekeken járó óra; természetesen a legkezdetelegesebb szerkezettel. A 14 ik században híresek voltak különösen a német órásk, elannyira, hogy Francia és Olaszországba hívták őket órajavításra. Találkozunk adatokkal, melyek arra utalnak, hogy ez időtájt már léteztek torony és kastély órák. 1657-ben a híres mathematicus Huyghen, nevezetes vívmányokat ért el. Ő a fali órákat a pontosság legmagasabb fokára emelte. 1680-ban találta fel Clement angol a horgony fali órát.

Hele Péter németnek köszönhető 1500-ban a zsebóra feltalálása. Ez órák feltalálójuk szállítása helye után kapták a „Nürnbergi tojás” elnevezést. Ez órák a zsebben hordozhatók voltak s abban különböztek a többi óráktól, hogy mozgató erejük nem suly, hanem egy acélrugó volt, s hogy az óra bármily irányban tartva járt. Az első zsebórák megbízhatlanságát a csiga és hajszálrugó alkalmazásával javították. Századunk ötvenes éveiben találták fel a remontoir órákat, mely órák a felhuzás képtelensége tekintetében egész napjainkig páratlanul állanak.

Nagyban segítettek elő az óraipar felvirágzását a különböző országokban tartott kiállítások. A budapesti 1885. évi kiállításon hazánk órási által kiállított órák bátran kiállították a külfölddel bármely tekintetben a versenyt. Egy a kiállításon látható volt óra, mely az órák naptár is mutatta, párját ritkította a maga nemében.

A 19-ik század a villany százada a villanyos erőt legutóbb óráinkra is alkalmazták. Budapest a muzeumkörön a Polytechnikum előtt látható a legelső hazánkban felállított villanyos óra. Egy villanyos árfolyam, melynek működése minden peroban megújul és ismét megszűnik, taszítja a negyedmutatót egy perccel előbbre.

Külföld.

Berlin. A pétervári császártalálkozás föltött még mindig a legellentétebb verziók támadnak. Míg a Post és a Reuterügynökség, jelentését a Reichsanzeiger is közli, arról biztosít, hogy a két uralkodó az egész együttlét alatt a legszívelebb egyetértésben és legjobb hangulatban volt, addig a Hamb. Corr. azt írja, hogy nem lehet többé kétségbe vonni, hogy a találkozás a várakozásnak nem felel meg. Már az, hogy végül a találkozásnak tisztán rokonsági jellegét ismételtlen hangsúlyozták, mutatja, hogy az eredmény nem felelt meg a kívánalomnak. Tulzott az az állítás, hogy a két uralkodó közötti való viszony elhomályosult, de pétervári jól értesült körökben azt hiszik, hogy Vilmos császár a cár kívánatának meg nem felelő indítványokat tett egy pár függő kérdésre, különösen Bulgáriára vonatkozólag. *Vesd össze lapunk, mai vezércikkével. A szerk.*

Páris. A francia keleti vasúti társaság minden évben ad ki oleo körutazási jegyeket, sokféle kombinációban. Ezek segítségével az utasok számos kirándulás közül választhatnak az Alperek északi részébe (Olaszországon kívül), és az Alperek déli részébe (Olaszországban). E körutazások ára és feltételei találhatók egy külön vasúti könyvecskében, a mely a keletivasúti párisi pályaházban és társaság főirodáiban kapható. Németországban is lehet utazni utlevél nélkül, kivéve, ha valaki Elzász Lotharingiában akar tartózkodni.

Berlin. A magyar fegyvergyárnak gépezetét szállított Loeve cégtől, a nevezett gyár 1.2 millió kártérítést követel mivel e cég rossz gépei okozták a kudarcot, melyet a gyár vallott. A Loeve cég nem képes az igényelt 1.2 millió kártérítést megfizetni a magyar fegyvergyárnak, mert különben fizetés képtelen lenne. Azonban kínál 1/2 milliót, de csak az esetre, ha azt készpénzben be tudja hajtani a Sreenwood cégtől, mely rossz gépeivel volt oka az egész szerencsétlenségnek.

— **Belgrád.** Az egyik berlini lap által közölt s Milán király ama leveleiről szóló hír, a melyek a szilvnicai vereség után oroszbarát politika kezdeményezéséről szólnak — tendenciozus kóhalmány. Okmányzerű bizonyítékok vannak arra, hogy Natália királyné akkor egy az ő elnöksége alatt való régenség alakítására és a külügyi politikának osztrák-magyar ellenes formálására törekedett.

Helyi újdonságok.

— **Az új iskolai év** tényleg kezdetét vette. Városunkban csak egy hemzsegek az utcák a Muzsák szentélye felé törekedő ifjaktól. A beiratások teljesen véget értek, s mondhatjuk igen szép eredménnyel, a mennyiben magába a főgymnasiumba háromszázon felüli tanuló lett feljegyezve; a városunkban lévő különböző iskolák látogatóinak száma közel áll a kétezerhez. Ez tekintélyes szám s mindenesetre egyik erős bizonyítéka annak, hogy Nagy-Kanizsán 67 iskolák vannak, melyekbe a szülők teljes bizalommal küldhetik gyermekeiket. Az előadások részben megkezdettek, részben hétfőn kezdődnek meg s így tíz hónapra át ismét vidám lesz városunk a vidor ifju kedélyek által!

— **A pécsi ügyvédi kamara** közelébb tartott közgyűlése alkalmából városunkban székelő közjegyző Pihál Ferencet választotta meg a kamara alelnökévé. Ösztönös örülünk a kartársak által tanusított megtiszteltetésnek.

— **Matiné.** Soldner (Hirsch) Julese fiatal operatársunk városunk szűkített tiszteletére e hó 21-én vasárnap d. u. 4 és fél órák az „Arany Szarvas” szálloda nagytermében matiné rendeztetik, melyen a kiváló tehetségű énekesnő több nagy operai áriával fog kedveskedni. Közönségünk, melynek oly gyereen jut ki a valódi művészet élvezetéből általános érdeklődéssel várja ezen matinéit.

— **Nemzeti öszpontosítás.** A keszthelyi honvédszázárhoz tartozó legénység e hó 3-án érkezett meg a katonai özi fegyvergyakorlatok céljából eszközlött katonai öszpontosításra N. Kanizsára s itt a 7 huszárezreddel együtt dandár kötelékben tartják a gyakorlatokat.

— **Gyászhir.** Pálffy Károly-hahóti volt kántortanító 72 éves korában meghalt aug. 31-én reggeli 4 órák. A megboldogult 40 évet töltött a népevelés rögös pályáján s méltán megérdemli családja a közrészvételt a derék népevelő halála által szenvedett csapásánál.

— **Harmadik nyilvános elszámolás.** A nagy-kanizsai épülő félben lévő evang. templom és lelkesek építési költségeihez járultak a 2-ik nyilvános elszámolás óta: Knusz Boldizsár 10 frt, Stern Bernát 1 frt, Wencel Rezső 1 frt, Erdődy Lajos 1 frt, Nagy-kanizsai takarékpénztár 50 frt, Tripammer Gyula 4 frt, Wusztli Lajos 3 frt, Milhofer Odön 3 frt, Lackner Mátyásné gyűjtő iyein: Talafausz János 50 kr., Ott Károly 50 kr., Jellenics 30 kr., Kotik 40 kr., Wallner 30 kr., Wikolinczy 30 kr., Kohn Józsefne 50 kr., Rosenfeld Vilmos 50 kr., Beierl Ferenc 50 kr., Herky Odön 40 kr., Pottyondi Józsefne 1 frt, Visszák Józsefne 40 kr., Sojkovics Anna 40 kr., Vernig 30 kr., Schild 30 kr., Mild 30 kr., Them 20 kr., Kutik 50 kr., Winkler 30 kr., Ungár 30 kr. Izraelita hitközség 50 frt, Erdélyi Mihály és társai 25 frt, Dr. Rothschild Samu 10 frt, Ceglédi népbank 1 frt, összesen 164 frt 40 kr., az 1. és 11. alatt elszámoltattott 1802 frt 10 kr.; begyűlté eddig 1966 frt 50 kr. Fogadják a kegyes szívű adakozók az építkezé gyűlleket legforróbb leghálásabb köszönettel. További kegyes adományokat e szent célra méltóztaték az evang. lelkesi hivatalhoz juttatni. Nagy-Kanizsa 1890. évi szeptember 4. Lengyel Lajos s. k. gyűlek felügyelő, Thomka Endre s. k. gondnok s pénztárnok, Hütter Lajos h. lelkes.

— **Szű dohányt** árult a napokban a Teleky utcában egy szomszéd községbeli atyai; de a fináncok megszagolták a tiltott árucikket s nemcsak a dohányt kobozták el, hanem ráadásul tetteleg is bántalmazták a dugarust; így beszéltek azok kik látták az esetet. Azt hiszik a tulbuzog fináncokat felsőbb hatóságra megfogja tanítani arra, hogy mennyire terjed a finánc hatásköre, s hol kezdődik a tenyitő bíróság.

— **Lokotók** jártak Nagy-Kanizsán s nem eredmény nélkül, mert a magyar utcában lakó Strobel János istőlójából 2 darab 14 markos lovat, Strobel Istvánól pedig egy 16 markosot vittek el. A rendőrség a tett feleletére rögtön megindította a nyomozást; de eddig még nem jutott eredményhez.

— **Megmérgezte a bogó Magyar** István győrfüszegi lakos kis fiát, ki mint levelezőnk írja a kerítésen levő farkascserenye mérges bogóival lakott jól. A gyorsan érkezt segély dacára is a két éves kis János szűlei nagy bánatára meghalt.

— **Javító intézetbe** küldte rendőrségünk egyik helybéli cipészünk tizenkét éves fiát, ki már többszörös lopása által állandó ismerőse volt a rendőri laktanyának s ki legutóljára gazdája üzletéből egy öltözet ruhát lopott el. A fiatal romlott gyermek javulásához semmi reményt sem kötve a rendőrség, elküldte Aszódra az ottani javító intézetbe, ott talán még embert csinálhatnak belőle.

— **Az öszezéget szakácsné Kotalik Veronika,** kinek szerencsétlenségéről multi számonkban megemlékeztünk, égő sebei következtében e hó 5-én kiszüvedett. Ugyanaznap ejtetett meg rajt a törvényszéki boncosai is.

— **A város háza második emeletéről leugrott Baranyai Szi**di lopással vádolt család, kinek esetét ismerik olvasóink, a városi közkórházban van még mindig; de javulás felé közelg, eltörtött karját használni fogja, arc zuzamáit már begyógyultak, s így kilátás van hozzá, hogy rövid idő alatt felépül, és elkövetett lopásáért való méltó büntetését, mely elől a halálba akart menekülni, el fogja nyerni!

— **A gondatlanság következménye.** Kardos Sándor új. Weisz József szállító kocsi e hó 1-én egy kocsi öfát szállított a nagy-kanizsai indóházhoz. Amint az ugynevezett Bekástó mellett lejtőn haladt a kocsi, a gondatlan kocsi kötéláncot nem hozva magával, nem kötötte meg a kerekeket. — a kocsi rohamosan futott lefelé, a fa egy része lecsúszott, lefűtötte a kocsi kerekeket alá került és a terheskocsi keresztül ment rajta, derekát eltörte s fején nagy zúdásokat szenvedett. Életveszélyes sebei a közkórházban fekszik.

— **Csavargó tanoncok.** Ujabb időben, mióta a katonai összpontosítás van városunkban, gen sok iparos tanonc szökik meg gazdájától s a katonai laktanyák körül ólalkodik, hol a katonaságtól maradt élelmi szerekkel táplálkozik. A rendőrség a tanoncok e csavargását megakadályozandó, déli időben rendőrökkel véteit körül a laktanyát s a gondnökkül falatkozó urfiakat elcsipi. Ma 6 ilyen csavargó tanonc ül a rendőrség őrszobájában, hogy onnét a rendőri büntetés kiállása után, vissza szállítsanak gazdáikhoz, kiktől megszöktek.

Vidéki levelezés.

Sümeq 1890. szept. 4-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Sümeq városának tüzoltó egyesülete ma már szakszertien képzett egyesület. Ez állításnak fenyves bizonyítéka az aug. 31-én lefolyt tüzoltó gyakorlat, mely a tüzoltóknak mintegy nyilvános vizsgálata volt. A szakszertü kiképzést Szidonics Ferenc, a fővárosi önk. tüzoltó-egyesület osztályparancsnoka esaközölte, ki alapos szakértelemmel párosult rendkívüli ügybuzgalmat fejtett ki hogy a tüzoltókat magasztos hivatásuknak betöltésére minél jobban képesítse és szeretetet, lelkesedést gyujtsa az áldásos intézmény iránt.

Nevezett nap délutánján a nagy vendéglő előtt Barkóczy Károly tüzoltó-egyesületi elnök Mojer József alelnök, Füzik Gyula fő-, Mojer Imre alparancsnok és dr. Kellemen Károly titkár és segédtitkár közösen környékében vártak a szertárnál gyülekezett tüzoltókra, kiket Szidonics F. vezetett. Megtevéen ő jelentést a főparancsnoknak, ez jelt adott a gyakorlatok megkezdésére. Az útemszertü szivatynyszerelést Zaborszky Elek és Joós Antal, a létrák szerelést Károlyi János és Fejes Lajos, az életmentést Vid Lajos és Jung Gyula vezetése alatt mutatták be. E gyakorlatok után, melyet a közönség nagy érdeklődéssel kísért több pernyi szünet következett, mely alatt a tüzoltóság az összes felszerelésekkel együtt eltávozott.

Egyeser csak megadta a főparancsnok a jelet, a kürtös elkezdte fújni: Tűz van! Tűz van! A tüzoltók a szerkeszti, szivatynyk és lajtokkal vágatva érkeztek a helyszínére vizsza s megkezdtek két oldalról a támasdát az egy emeletes nagy épület ellen. Alig egy-két perc, a szivatynyk felszerelése, a csővezetők sugárcsővel kezökben az épület ormán s fcskekendik erősen — nem égő tetőt. Ezalatt a mentők sem pihentek, hanem gyorsan menekültek és ment-ttek egymást az első emeletből. E gyakorlatok pontossága, gyorsasága és ügyessége valóban meglepte a közönséget, mely élénk érdeklődéssel és méltánnyalással gyönyörködött bennök.

A gyakorlatok után Szidonics Ferenc tiszteletére táncosal egybekötött búcsúestély volt Talabér Károly kertjében. E mulatságon a közönség minden osztálya igen szépen volt képviselve s valóban öröm volt nézni, mint omlottak le a mulatság élvezetei között a kínai választó falak, s mily hévvel járta a csárdást a szegény földészleány és nagyságon kisasszony ugyanazon tánchelyen. A mulatság folyamán Füzik Gyula főparancsnok és Zaborszky Elek egyesületi ügyész aprassent beszédekben méltatták a gyakorló mestereket a

betanítás körül kifejtett ügybuzgalmát, szakképeségét s adtak kifejezést a városi közönség és tüzoltó-egyesület mely hálájának, tiszteletének és ragaszkodásának a megazeretett tanár iránt. — A mulatság anyagilag is sikerült, vagy 90 frt tiszta jövedelmet hajtott a tüzoltók segélyalapjának.

R. L.

Különfélék.

— **6 felsége a király** mint már jeleztük Nagy-Váradon az ottani püspök Schlauch Lőrinc vendége lesz. A jeles és tudományos főpap saját lakosztályát bocsájta felséges vendége rendelkezésére s ő maga addig, míg a király számára kijelölt termekben az átalakítások butorozása, díszítési s egyéb munkálatok folynak, a belső termekben huzódik meg. A királyi lakosztály áll, az ebédelt nem számítva, dolgozószobából, a szalonnából és a dohányzószobából. Hálószobara nincsen szükség, mert 6 Felsége tudvalevőleg még 10-én este Székelyhidra utazik. A nagy ebédlőben, mely nem lett újonnan bebutorozva, fogja, értesülésünk szerint, a király a küldötségeket is fogadni. A fogadás előtt e terem virágokkal lesz díszítve. A dolgozó-szoba, melyben izléses íróasztal, könyvszekrények, pompás képek vannak, szintén 6 felsége rendelkezésére lesz bocsájta. A szalont, melybe az előszobába lehel jutni, aranyozott lakerettű, barokk stülű, bordeaux bársony butorokkal rendezik be; s függönyök hasonló színűek lesznek. A termet gyönyörű konzol tükör ékesíti. A reggeli szobába uj ottomán lauteilleket és függönyöket helyeznek és minden termet uj, finom szőnyegekkel látanak el.

A dohányzó szobában, mely az angol kertre néz smyrna-szővetű uj butorok lesznek, részben pedig az eddigi berendezés. A szobák parkettezését sem kellett megújítani, de több termet ujra kárpitoztak. A lépcsőházakat és a bejáratoakat szőnyegekkel, virágokkal díszítik s minden izléses, fényes lesz. A melléktermek a király legközelebbi környezetének vannak fentartva. A püspök felséges vendége tiszteletére Bécsben uj, ígas díszhintőt is készített. — A város lobogóárban fog uszni s több diadalkaput állítanak fel. Egyiket a Wöber fogadó előtt, a másikat a közkórház előtt. További híreink szerint József főherceg e hó 5-én este érkezik Nagy-Váradra és Schlauch püspök vendége lesz. A főherceg másnap Nyári b. főudvarmesterrel szemlélet tart az itt összepontositott honvédsapatok fölött, s még az nap Schlauch püspök diszbedét ad tiszteletére, melyre az összes honvédtisztek hivatalosak lesznek. 7-én a főherceg Gyapjura megy, honnan két napi időzés után, Debrecenbe utazik. — Szapáry Gyula gróf miniszterelnök 9-én délután 3 órakor érkezik s Schlauch püspökhöz száll, ki tiszteletére négy órakor diszbedét ad. Fejérvény G. báró honvédelmi miniszter 10-én lesz N.-Váradon. Kálnoky külügyminiszter valószínűleg 6 felségével érkezik, lakást a káptalanban rendeztek be számára.

— **Király fogadtatás Debrecenben.** A király fogadtatására nagyban folynak az előkészületek Debrecenben, a hova 6 telsege e hó 12-én érkezik. A készülődések középpontja természetesen a városháza, a melyben a király lakni fog. A hivatalok jórészt átköltöztek a királyi táblának szánt Korona-épületbe, a polgármester pedig titkárával a városból egyik kis mellékhelyiségébe vonult. A király számára 16 szobát rendeztek be a közgyűlési teremmel együtt. A diszbanderium, mely a király kocsiját fogja kísérni, a város szineibe lesz öltöztetve: kék atilla sárga zsinórral, meggyzsin mente, meggyzsin nadrág és kucsma lesz az öltöztetők. A városnak összesen 70.00 forintjába fog kerülni a király fogadása. A program szerint a király délelőtt fél 10-kor érkezik Székelyhid felől különvonaton, s a város ötös fogatán fog bevonulni Debrecenbe, melynek utcáin diadalíveket és a közönség számára tribünöket állítanak.

— **Margit főhercegnő rózsák.** Szegeden egy fiatal kertész Balog Jánosnak sikerült egészen uj fajú théa-hybrida rózsát előállítani, melyet a budapesti rózsakiallításban be is mutatott az ország. Kertész egyesületnek. Most az ország. Kertész-egyesületét föliratot intézett József főherceghez, kérve; hogy engedje meg a szegedi kertész által előállított uj rózsafajnak Margit főhercegnőtől való elnevezését. Lesz tehát egy magyar főhercegnőtől elnevezett rózsánk is.

— **Munkácsy Mihály lítőn.** A világhírű művész hazánkba Arad város polgármesterehez intézett azon válaszában, melyet a nevezett város levélre adott, a mely Munkácsyt az aradi vértanúk szobrának leleplezésére meghívja, ígéretet tett, hogy az ünnepélyen részt vesz. Mint hiteles forrásból értesülünk, Munkácsy szeptember hó vége felé érkezik Bécsbe, honnan egyenesen Aradra utazik. Az ünnepélyen tehát mindenesetre ott lesz. Munkácsy azután még vagy két hetet fog Magyarországon tölteni, mielőtt visszautaznék Franciaországba.

— **Az egyetem új tanárai.** A budapesti tud. egyetem jogi karának üresedésében lévő tanszéke szeptem. hó folyamán töltik be. Mint örömszel értesülünk a büntető tanszékre: dr. Wlasits Gyulát — városunk neves fiát, — a kereskedelmi jogra: Nagy Ferencet, a jogtörténelmire: Timon Ákóst nevezték ki.

— **Gymnasziumi tanár választás.** N. Kikindán a mult hó 28-án tartotta a gymnasiális bizottság ülését s ez alkalommal Szalay Jenő, sümegi alreáliskolai rajztanár választott mag egyhangulag a nagy-kikindai gym. rajztanárává.

— **Szeptember 5-e** a magyar költészet egyik gyásznapja. E napon veszté el a magyar költészet egyik legjelesebb fiatal tagját a még csak 28 éves Anyos Pált, ki mint szerzetes örök becsű költeményeket hagyott hátra nemzetének. A fiatal költő meghalt 1781. szept. 5. Veszprémben.

— **Hová csatoltassék Fiume,** egyházi szempontból? e kérdés foglalkoztatja most Fiume róm. kath. híveit. E kérdés felvetésére a fiumei horvát érzelmi papok vi-elkedése adott alkalmat, mire vonakozólag következő értenítés: valánk egy avatott egyéntől: A horvát érzelmi fiumei papok szent István napján oly magyarellenes botrányos magaviseletet tanusítottak, hogy a fiumei előelő polgárság körében felmerült az az óhaj, hogy Fiumét szakítsák el a zenggi püspöki megyétől és csatolják a székesfehérvári egyházmegyéhez. Ez az intézkedés közelebb hozná Fiumét Magyarországhoz s legjobb biztosíték lenne arra, hogy a fiumei papok egyházi állásukhoz sehogyszem méltó gyűlöletes viselkedéssel ne botránkoztassák meg híveiket.

— **Tíz Tihanynál.** Augusztus 27-én csütörtökön, hajnalban a tihanyi felső révhát porrá égett. A révészgáza, a ki kétszer hatolt be a szobába égési sebeket szenvedett. Szegény embernek mindene odaégett, valamint a hat révészlegénynek is, a kik egy éve álltak szolgálatba. Benn égett egy borjú, egy sertés, tizenhat pulyka és sok kisebb szárnyas.

— **Szerencsétlenség a vasutnál.** A csaktornya ukki vasut még meg sem kezdte a forgalmat s máris megkövetelte emberéletben a maga áldozatát, — írja a Muraköz. — Gaál József az alsó-lendvai állomáson eltolgalt, pateshaji illetőségű munkás, a hogy aug. 24-én a vonat összeállítás alkalmával a kocsikat összekapcsolni akarta, oly rosszul járt, hogy két kocsi közé kerülve, azok által agyonnyomtatott. Neje s három apró gyermeke siratja a szerencsétlen véget ért apát.

— **Magyarosodó pusztá.** A baranyamegyei Pogány község mellett lévő Lisés (Lisya) pusztá, mely a pécsi püspöki uradalomhoz tartozik, megváltoztatta nevét. A belügyminiszter megengedte, hogy ezental a »Nádorliget« nevet viselhesse.

— **A vasuti sipolás értéke.** Egy vasuti hivatalnok kiszámította, hogy New-York—New-Havan—Harfort vonalon a vasuti sipolás naponként 280 font kőszentet igényel s így a vonalon évenként csak a fűtőökre mintegy 30,000 frtot adnak ki. Körülbelül ugyanannyiba kerül a gőzhajók fűtője is s így — mondja a vasi hivatalnok — helyes volna olcsóbb jelzési módot találni ki.

— **Vasuti vendéglők bérbeadás.** A m. kir. államvasutak Duna jobbparti ületvezetőse pályázatot hirdet a budapest-keienföld és brucki pályaházi vendéglők üzletére, 1890. évi november 1-től 1893. évi október 31-ig terjedő időtartamra. A vállalkozni kívánók 50 kros bélyeggel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat f. évi

szept. 20-ának déli 12 óráig posta után, térti vevény mellett a m. kir. Államvasutak Duna jobbparti üzletvezetőségénél (Budapest) nyújthatják be. Mindkét vendéglőre nézve külön-külön 300 trt. ovadék készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztárára a fenti határidőig letendő.

— Európát Ázsiával összekötő hid. Franciaországban egy társulat alakult, mely a török kormánytól engedélyt kér arra, hogy Európát Ázsiával valamely alkalmas ponton hiddal köthesse össze. Az áthidalás kérdésében közvetlenül Konstantinápolynál természetesen nem lehet szó, mert ott a Bosporus teremtésén nagyon széles. A tengerszoros sokkal keskenyebb részén, a regényes fekvésű Rumelli Hissar romjainál akarják a hidat felépíteni. E helyen a szoros szélessége 780 méter, tehát csak kevéssel szélesebb, mint a Rajna Kölnnél. A hajózást a hidnak nem szabad akadályoznia, s ezért úgy építik, hogy 70 méter magasságu ível kösse össze a két partot. Ez alatt a legnagyobb tengeri hajó is áthaladhat. Minthogy a Bosporusnak mindkét partja sűrűn be van építve, nagy forgalomra lehet számítani. Ezzel egyszerűsödik az anatóliai vasutaknak a török vasutakhoz való csatlakozása is lehetségessé válik.

— A szigetvári hős emléke. Zrinyi Miklós elcsélték 324 ik évfordulója alkalmából, ez évi szeptember 6-án, a „Szigetvári olvasó egyesület” saját helyiségében a kert fényes kivilágítása mellett táncestélyt rendezett.

— József főherceg fia vadászának. József Ágost a magas Tátrában zergeket üldöz, a kis László pedig a völgyeket lövöldöz. Tenséges anyjuk számára, ki most Tatra-Füreden időzik.

— Rendkívül orkán dühöngött jégveréssel párosulva a múlt hó végével. Incéd községében s annak határában, mely kiszámíthatatlan károkat okozott a mezőkön. A jég által agyonnyújtott nyulakat és fűjeket kocsiteher számra hordták haza a mezőről.

— Dühöngő örült. Gönyő községből, mint ottani levelezőnk írja, — egy örült újut szállítottak a napokban Győrbe, az ottani közkórház megfigyelő osztályába. A szerencsétlen ifju már jó ideje éimebeteg volt; de eddig szülői házában állt. Egyszerre azonban kitört rajta a düh s ily állapotban a család egyik tagjának leharapta az orrát. Erre aztán, rögtön leszállították a győri kórházba.

— Érdekes pört folytat Letenye községe gróf Andrássy Aladár volt földes ura ellen. A letenyeiek ugyanis ösödiktől fogva a Murában tartották a fürdőkutat, mely folyóhoz az út az Andrássy-család Bónya nevű birtokán át vezet. Az idén — miért, miért nem — Andrássy Aladár a folyóhoz vezető utat, ugyszintén egy másik utat is elzáratta, fegyveres csőszöket állítva az utakra. A letenyeiek azonban ügyvédek fogadás, beperelték a grótot és az ügyvéd aztán hofágilag jelöltette ki uiból a régi fürdőhelyet és míg az egyik utat perlik, a másikat szörnyű rakoncátlankodás között használják, oly kegyetlen port verve, hogy felhője tán még fővárosi rezidenciájában is boszontja a grótot. A földes ur mit tehetett? All a per elé; a végkimenetelig is azonban elültött minden elittható: a fürdő mellett levő hegyi utat, a sétát a szép csillári erdőben.

— Új löfegyver. Milanovics ezredes szerb katonai attaché Bécsben múlt hetekben a stejri gyárban járt s egy általa feltalált új löfegyver mintáját mutatta be az igazgatóságnak megvizsgálás végett. A fegyvergyár legott elismerően nyilatkozott a kiválóan egyszerű szerkezetű fegyverről és szerződést kötött a feltalálóra a fegyver gyártását illetőleg. Az orosz kormány hír szerint, kész ez új fegyvert elfogadni.

— A szigetvári hős harangja. Érdekes leletre bukkant egy földmives Taszáron, pincéje ásása közben. A lelet nem más mint Zrinyi Miklósnak, a szigetvári hősnék szép öt mázsás harangja. A leletet bejelentették a muzeum igazgatóságnak, hogy a harangot valamely szakértő regész által vizsgálta meg, mivel a taszári plébánia templom levéltárában levő régi okmányok tanúsága szerint a Szigetvár-ostroma elől menekülő nép a vár három harangját és templomról és Taszáron elásta. A haragnak, melyet most a plébánián őriznek, igen szép hangja van. Most tovább ásnak és azt hiszik, hogy a szigetvári hős másik két harangját és templomi edényeit is megtalálják.

Tanügy.

Érettségi vizsgálatok. A budapesti kereskedelmi akademiánál és a középkereskedelmi iskoláknál a szóbeli javító vizsgák és pótérettségi vizsgálatok sorrendje a következő: A kereskedelmi akademián: október 1-én és 2-án, a VI-ik kerületi közégi középkereskedelmi iskolában szept. 20-án, a II. ker. közép kereskedelmi iskolában szeptember 17-én, a IX-ik ker. közégi középkereskedelmi iskolában szeptember 29-én és a Róser-féle nyilvános középkereskedelmi iskolában pedig szeptember 26-án. Az összes vizsgálatokhoz miniszteri biztossal dr. Verdy Károly kir. tanfelügyelőt küldte ki a miniszter.

— Az iparos tanoncok fenytése. Gyakran fordultak elő olyan esetek, hogy a hatóság az ipariskolák előtt az utcán rakoncátlankodó iparostanulókat elzárással fenytette meg. Ebből kifolyólag most a vallás- és közoktatási miniszter rendeletileg utasította a tanfelügyelőket, hogy hasonló esetek többé elő ne forduljanak. A rakoncátlankodó tanulókkal szemben iskolai fenytéseket kell alkalmazni, nem pedig elzárni őket.

— A középiskolai tanárképző intézetben a rendkívüli vagy ösztöndíj élvezetével nem járó tagságról való folyamodások, melyekhez az érettségi bizonyítványoknak, illetőleg a lecke-könyvnek hiteles másolatát melléklendő, t. évi szept. 9. 10. és 11-én délelőtt 10—11 óráig az intézeti igazgatósághoz nyújthatók be. A kilenc rendes, évi 300 frtyai ösztöndíj élvezetével egybekapcsolt állomásra a pályázat határideje szept. hó 11-ike.

— Zongoratanulása és francia nyelvi oktatásra ajánljok a t. cz. szülőknék dr. Vildányi Henrik tanár lakik Battyány-utca 8. szám. Ugyanott teljes ellátásba fogad egy jó erkölcsű gimnáziumi tanulót.

Tudomány, irodalom.

— A Zala Köpes Naptára. teljesen elkészült és legközelebb a könyvtárcra jut. Tartalma: A rendes naptári részen kívül „Bőzse nyúló”. Beszély. Irta: Palotai Akos. (Képpel.) „Dal a galambokról”. Vers. Irta: Szamoszegi Sándor. „A rokkant támasza”. Beszélyke. Öreg Huszártól. „Meleg dél van”. Vers. Irta: Kovács Sándor. „A leszakított rózsabimbó”. Rajz: Óz Honvédtől. „Zeng a mező”. Vers. Irta: Tuboly Viktor. „A szép asszony”. Vers. Balintffy Balintól. Zalamegye, Nagy-Kanizsa város, a zalaegerszegi és nagykanizsai törényszékek teljes tiszti névtára, a zalaegerszegi ügyvédi kamara névsora. Humoreszk, illusztrálva. Országos vásárok. A naptár tetszetős külsővel bír s díszes initialékkal van ellátva, és dacára a tetemes kiadási költségeknek a Naptár igen csekély áron szerzhető meg a kiadó: Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

— A „Vadász Lap”, hazánk e sport lapja, a nagy közönség egyik legkedveltebb heti lapja, melyet megyénk derék fia Egerváry Gyula szerkeszt, kiváló szakértelemmel. E lapnak nem csak a hazai vadászati viszonyok mai kedvező kifejlődését és az ismeretek terjesztését köszönhetjük, hanem főleg az az érdeme, hogy ennek révén a hazai vadászati irodalom a többi kultur államokhoz képest 10 év alatt századot haladt előre. A vadászati és vadászati irodalom terén elért eme kedvező eredmény megyénk derék fiának köszönhető s hogy az ő működése már eddig is mily hatásos volt, mutatja azon körülmény, hogy maga ő Felsege kiuntette Egerváryt, kinek mint zalamegyei volt földbirtokosnak és szenvedélyes vadásznak, a hazai sport kifejlődésében jelentékeny munkaköre és nagy érdeme volt és van jelenleg is. Egerváry lapja az összes hírlapoknak a legjobb anyagot szolgáltatja a vadászati ügyekben s lapunk is több ízben vesz át e jól szerkesztett lapból kisebb híreket s ismeretű cikkeket, melyek lapunk olvasóinak elismerésével találkoznak, mint volt a legutóbbi számunkban V. L. aláírással megjelent: „A mezei nyulak befogásáról” szóló tanulmány és mégis mulattató cikk. A „Vadászlapot” mint a legjobb sport lapot megyénk vadászközönségének legjobb lelkiismerettel s legmelegebben ajánljuk.

A király első látogatása Debrecenben.

Most, hogy a király ellátogat Debrecenbe, a régi jó időkől, az 1857-iki királylátogatásról sok érdekes dologra visszaemlékeznek a debreceniek.

Ily visszaemlékezéseket közül a „B. H.” egyik számában a következő sorokban.

1857. máj. 28-án érkeztek a király, a királyné Debrecenbe. Velük jött Albrecht főherceg is. Akkor saant még nem volt a királyi vendégek kocsi jöttek.

A fogadás fényes volt. Csorba János, Debrecen akkori polgármestere *) a város hódolata jeléül a királynak két horvátbágyi csikót ajánlott föl, a debreceni hölgyek pedig arany páriát nyújtottak át a királynénak. Ő felségek kegyesen fogadták az ajándékokat.

Alig két óráig élvezhette a királyi pár a debreceni nép hódolatát, mikor hír jött Budáról, hogy Zsófia főhercegnő meghalt.

A király és királyné, akkor még császár és császárné, a város híres öfös fogadótára ültek s rögtön elhagyták Debrecen.

A királyi part vívó hintót Kallós Pista, a város első kocsihája ajtotta.

Lobogó bornyosájú ingujjban, panyókára vetett, sárgapitykós zöld mellényben, terden alul lenyult tornólyával, ramos sarkantyúsa csizmában úgy ült Kallós Pista a bakon, mint a hogy az Olympuson Jupiter ülhetett a trónján.

Mikor Kallós Pista felült a bakra, a sok cifra ruhás ur szívére-lelkére kötötte, hogy jól megtogya a gyeplőt, ugyesen kormányozza a lovakat, meri a császár és a császárné ülnek a hintóban.

Kallós Pista, mintha csak néma lett volna, egy szót sem szólott, csak kevélen kucintott a prűszögő sarkányok felé. Mikor aztán egy generális nagyon sokat verogette a vállát, kifakadt Kallós.

— Menjen már odább az ur, értem én a magam dolgát.

Aztán a lovak közé cserditett s neki hajtott nagy Horvátbágyt.

Nyálsebesen röpültek a sarkányok, hanem a mint belemeniek a homoktengerbe, egyszerre csak lassabban lépkedtek.

— Gyorsabban, gyorsabban, — szólott a király.

Kallós Pista hallgatott, hanem mikor a lóháton menő kíséret tagjai közül is sürgették, hogy gyorsabban hajtson, úrelmetlenül sodorgatta Rákóczi-bajuszát s mogorván kiáltotta a tiszteknek:

— Könnyű kendteknek.

— Vagyon a lovak közé, kiáltotta egy főtiszt.

— Nem én, — ingadólóg rázva meg fejét.

— Ha nem hajt gyorsabban, leszállítottam, — kiáltotta a király.

Kallós Pista mérgesen hátrafordult:

— No, no, csak nem tért. Vittem máu én nagyobb urat is.

A kíséret tagjai hűledeztek, Kallós Pista mellett az inas úgy reszkett, mint a hideglelés, de a császár nem haragudott meg. Mégis kíváncsi volt, ki az a nagyobb ur, kinek Kallós Pista volt, Meg is kérdezte.

Kallós Pista tisztelettel megemelte arvaleányhajhokrétás süvegét s megilletődött hangon válaszolta:

— Hat Kossuth Lajos ő felsége.

Mikor kikészülődtek a homokbuckából, Kallós Pista a lobogós ingujj alól felemelte acékarját s megforgatta a lovak fölött százigöröcs ostarát. Mint a madarak, úgy röpültek a lovak.

Hirtelen fölkiált a császár.

— Hol a kíséretem?

Kevélen válaszolt Kallós Pista:

— Jelentem alásán, elmaradtak a nimetek.

Mire a tajtékaly paripák Cseregre röpültek a hintóban ülő királyi párral, a gyeplősök megdöglött. De egyéb baj nem esett s az urakodó meg volt elégedve a debreceni első kocsihájjal.

E közleményt még azzal toldjuk meg mi a sajtó tudomásunk után, hogy a tavozó császár és császárné, kiknek tiszteletére Debrecen nagy bankettöt adott, gr. Zichy helytartót és Csorbanét bízták meg, hogy a bakkeiton őket helyettesítsék, mi meg is történt az asztalfőnél gr. Zichy és a polgármester neje, előbbi a császár, utóbbi a császárné képviselőleiben praesidiáltak a banketon.

*) Lapunk szerkesztőjének, Csorba Ákosnak volt nagybátyja, ki később mint kerületi táblai bíró halt meg Nagy-Szombatban, egyetlen-mest-még élő leánya Csorba Mária, jelenleg Kaposvárt polgári leányiskola igazgató.

— **Javitó intézetbe** küldte rendőrségünk egyik helybeli cipészünk tizenkét éves fiát, ki már többszörös lopása által állandó ismerőse volt a rendőri laktanyának s ki legutoljára gazdája üzletéből egy öltözet ruhát lopott el. A fiatal romlott gyermek javulásához semmi reményt sem követve a rendőség, elküldte Aszódra az ottani javító intézetbe, ott talán még embert csinálhatnak belőle.

— **Az öszezgett szakácsné** Katalik Veronika, kinek szerencsétlenségéről mult számunkban megemlékeztünk, égő sebei következtében e hó 5-én kiszüvedett. Ugyanaznap ejtetett meg rajta a törvényszéki boncolás is.

— **A városbáz második emeletéről leugrott Baranyai Szi di** lopással vádolt cseled, kinek esetét ismerik olvasóink, a városi közkórházban van még mindig; de javulás felé közelg, eltörtött karját használni fogja, arc zúzása már begyógyult, s így kiútát van hozzá, hogy rövid idő alatt felépül, és elkövetett lopásáért való méltó büntetését, mely elől a halálba akart menekülni, elfogja nyerni!

— **A gondatlanág következménye.** Kardos Sandor új. Weisz József szállító kocsisa e hó 1-én egy kocsi öfát szállított a nagy-kanizsai indóházhoz. Amint az ugynevezett Bekástó mellélti lejtőn haladt a kocsi, a gondatlan kocsis kötéláncot nem hozva magával, nem kötötte meg a kerekeket, — a kocsi rohamosan lútot lefele, a fa egy része lecsúszott, leütötte a kocsiat ki a kerekeket alá kerülő és a terheskocsi keresztül ment rajta, derekát eltörte s fején nagy zúzódásokat szenvedett. Életveszélyes sebeiben a közkórházban fekszik.

— **Csavargó tanoncok.** Ujabb időben, mióta a katonai összpontosítás van városunkban, gen sok iparos tanonc szokik meg gazdájától s a katonai laktanyák körül ólalkodik, hol a katonaságtól maradt elemi szerekkel táplálkozik. A rendőség a tanoncok e csavargását megakadályozandó, déli időben rendőrökkel véteti körül a laktanyát s a gond nélkül falatozó urfiakat elcsipí. Ma 6 ilyen csavargó tanonc úr a rendőség őrszobájában, hogy onnet a rendőri büntetés kiállása után, vissza szállíttassanak gazdáikhoz, kiktől megszöktek.

Vidéki levelezés.

Sümeq. 1890. szept. 4-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Sümeq városának tüzoltó egyesülete ma már szakszertlen képzett egyesület. Ez állításnak fényes bizonyítéka az aug. 31-én lefolyt tüzoltó gyakorlat, mely a tüzoltóknak mintegy nyilvános vizsgálata volt. A szakszertű kiképzést Szidonics Ferenc, a fővárosi önk. tüzoltó-egyesület osztályparancsnoka eszközölte, ki alapos szakértelemmel párosult rendkívüli ügybuzgalommal fejtett ki hogy a tüzoltókat magasras hivatásuknak betöltésére minél jobban képesítse és szeretetet, lelkesedést gyujtsa az áldásos intézkemény iránt.

Nevezett nap délutánja a nagy vendéglő előtt Barkóczy Károly tüzoltó-egyesületi elnök Mojszer József alelnök, Füzik Gyula fő. Mojszer Imre alparancsnok és dr. Kellemen Károly titkár és segédtitkár óriási közönség környezetében vártak a szertárnál gyülekezett tüzoltókra, kiket Szidonics F. vezetett. Megtevéa ő jelentését a főparancsnoknak, ez jelt adott a gyakorlatok megkezdésére. Az útemszertű szertárszerelést Zaborszky Elek és Joós Antal, a létrák szerelését Károlyi János és Fejes Lajos, az életementés Vid Lajos és Jung Gyula vezetése alatt mutatták be. E gyakorlatok után, melyet a közönség nagy érdeklődéssel kísért több pernyi szünet következett, mely alatt a tüzoltóság az összes felszerelésekkel együtt elmozdított.

Egyeser csak megadta a főparancsnok a jelet, a kürtös elkezdte fújni: Tűz van! Tűz van! A tüzoltók a szerkocsi, szivattyúk és lájtokkal vágatva érkeztek a helyszínre vissza s megkezdtek két oldalról a támasztást az egy emeletes nagy épület ellen. Alig egy-két perc, a szivattyúk felszerelve, a csővezetők sugárcsővel kezökben az épület ormán a feckendik erősen a — nem égő tetőt. Ezalatt a mentők sem pihentek, hanem gyorsan menekültek és ment-tétek egymást az első emeletből. E gyakorlatok pontossága, gyorsasága és ügyessége valóban meglepte a közönséget, mely élénk érdeklődéssel és méltánnyalálással gyönyörködött bennük.

A gyakorlatok után Szidonics Ferenc tiszteletere táncsal egybekötött buncsúnapély volt Talabér Károly kertjében. E mulatságon a közönség minden osztálya igen szépen volt képviselve s valóban öröm volt nézni, mint omlottak le a mulatság élvezetét között a kínai választó fatak, s mily bévvel járta a csárdást a szegény földészlelés és nagyságos kisasszony ugyanazon táncbolyon. A mulatság folyamán Füzik Gyula főparancsnok és Zaborszky Elek egyesületi ügyész alprassett beszédekben méltatták a gyakorló mestertnek a

betanítás körül kifejtett ügybuzalmát, szakképzettségét s adták kifejezését a városi közönség és tüzoltó-egyesület mily hálaállanak tiszteletere és ragaszkodásának a megszeretett tanár iránt. — A mulatság anyagilag is sikerült, vagy 90 frt tiszta jövedelmet hajtott a tüzoltók segélyalapjának.

R. L.

Különfélék.

— **Ö felsége a király** mint már jeleztük Nagy-Váradon az ottani püspök Schlauch Lőrinc vendége lesz. A jeles és tudományos lópap saját lakosztályát bocsájta felsége vendége rendelkezésére s ő maga addig, míg a király számára kijelölt termekben az átalakítások butorozása, díszítési s egyéb munkálatok folynak, a belső termekben huzódik meg. A királyi lakosztály áll, az ebédőt nem számítva, dolgozószobából, a szalónból és a dohányzószobából. Halászobára nincsen szükség, mert ő felsége tudvalevőleg még 10-én este Székelyhídra utazik. A nagy ebédelőben, mely nem lett unjonnan bebutorozva, fogja, értesülésünk szerint, a király a küldöttsegeket is fogadni. A fogadás előtt e terem virágokkal lesz díszítve. A dolgozó-szoba, melyben izléses írásokkal, könyvszekrények, pompás képek vannak, szintén ő felsége rendelkezésére lesz bocsájta. A szalont, melybe az előszobába lehet jutni, aranyozott lakeretetű, barokk stílus, bordeaux bársony butorokkal rendezik be; a függönyök hasonló színűek lesznek. A termel gyönyörű konzol tükör ékesíti. A reggeli szobába új ottomán fauteilleket és függönyöket helyeznek és minden terem új, finom szőnyegekkel látanak el. A dohányzó szobában, mely az angol kertre néz smyrna-szőveitű új butorok lesznek, részben pedig az eddigi berendezés. A szobák parkettezését sem kellett megújítani, de több terem újra kárpitoztak. A lépcsőházakat és a bejáratoztak szőnyegekkel, virágokkal díszítik s minden izléses, fényes lesz. A melléktermek a király legközelebbi környezetének vannak fenntartva. A püspök felsége vendége tiszteletere Bécsben új, tágas díszhintőt is készítteteti. — A város lobogóárban fog uszni s több diadalkaput állítanak fel. Egyiket a Wöber fogadó előtt, a másikat a közkórház előtt. További hireink szerint József főherceg e hó 5-én este érkezik Nagy-Váradra és Schlauch püspök vendége lesz. A főherceg másnap Nyári b. főudvarmesterrel szemlélet tart az itt összpontosított honvédsapatok fölött, s még az nap Schlauch püspök díszebédét ad tiszteletere, melyre az összes honvédszertűk hivatalosok lesznek. 7-én a főherceg Gyapjura megy, honnan két napi időzés után, Debrecenbe utazik. — Szapáry Gyula gróf minisztereinek 9-én délután 3 órakor érkezik Schlauch püspökhöz száll, kitiszteletere négy órakor díszebédét ad. Fejérodry G. báró honvédelmi miniszter 10-én lesz N.-Váradon. Kálnoky külügyminiszter valószínűleg ő felségével érkezik, lakást a káptalanban rendeztek be számára.

— **Király fogadtatás Debrecenben.** A király fogadtatására nagyban folynak az előkészületek Debrecenben, a hova ő felsége e hó 12-én érkezik. A készülődések középpontja természetesen a városbáz, a melyben a király lakni fog. A hivatalok jórészt átköltöztek a királyi táblának szánt Korona-épületbe, a polgármester pedig titkárával a városbáz egyik kis melléképületébe vonult. A király számára 16 szobát rendeztek be a közgyűlési teremmel együtt. A díszbanderium, mely a király kocsiját fogja kísérni, a város színeibe lesz öltöztetve: kék atilla sárga zsinórral, meggyzsin mente, meggyzsin nadrág és kocsma lesz az öltözetük. A városnak összesen 70.000 forintjába fog kerülni a király fogadása. A program szerint a király délelőtt fél 10-kor érkezik Székelyhid felől különvonaton, s a város ötos fogatán fog bevonulni Debrecenbe, melynek utcáin diadalveket és a közönség számára tribünöket állítanak.

— **Margit főhercegnő rózsák.** Szegeden egy fiatal kertész Balog Jánosnak sikerült egészen új fajú théa-hybrida rózsát előállítani, melyet a budapesti rózsakultúránban he is mutatott az ország kertész egyesületének. Most az ország kertész-egyesületet föliratolt intézett József főherceghez, kérve, hogy engedje meg a szegedi kertész által előállított új-rózsafajnak Margit főhercegnőről való elnevezését. Lesz tehát egy magyar főhercegnőről elnevezett rózsánk is.

— **Munkácsy Mihály lthos.** A világhírű művész hazánkba Arad város polgármesterehez intézett azon válaszában, melyet a nevezett város levelére adott, a mely Munkácsy az aradi vértanúk szobrának leleplezésére meghívja, ígéretet tett, hogy az ünnepélyen részt vesz. Mint hiteles forrásból értesülünk, Munkácsy szeptember hó vége felé érkezik Bécsbe, honnan egyenesen Aradra utazik. Az ünnepélyen tehát mindenesetre ott lesz. Munkácsy azután még vagy két hetet fog Magyarországon tölteni, mielőtt visszautaznaek Franciaországba.

— **Az egyetem új tanárai.** A budapesti tud. egyetem jogi karának üresedésében levő tanárszéke szeptem. hó folyamán töltik be. Mint örömmel értesülünk a büntető tisztekre: dr. Wlasits Gyula — városunk neves írást, — a kereskedelmi jogra: Nagy Ferencet, a jogtörténelmire: Timon Ákost nevezik ki.

— **Gymnasziális tanár választás.** N. Kikindán a mult hó 28-án tartotta a gymnasziális bizottság ülését s ez alkalommal Szalay Jenő, aümegei atreáliskolai rajztanárr választott meg egyhangulag a nagy-kikindai gym. rajztanárává.

— **Szeptember 5-e** a magyar költészet egyik gyásznapja. E napon vaszté el a magyar költészet egyik legjelesebb fiatal tagját a még csak 28 éves Anyos Pált, ki mint szerzetes örök becsű költeményeket hagyott hátra nemzetének. A fiatal költő meghalt 1784. szept. 5. Veszprémben.

— **Hová csatoltassék Fiume,** egyházi szempontból? e kérdés foglalkoztatja most Fiume róm. kath. híveit. E kérdés felvetésére a fumei horvát érzelmi papok viselkedése adott alkalmat, mire vonatkozólag következők értenitést vettünk egy avatott egyentől: A horvát érzelmi fumei papok szent István napján oly magyarellenes botrányos magaviseletet tanusítottak, hogy a fumei előkelő polgárság körében felmerült az az óhaj, hogy Fiumét szakítsák el a zenggi püspöki megyétől és csatolják a székesfehérvári egyházmegyéhez. Ez az intézkedés közelebb hozná Fiumét Magyarországhoz s legjobb biztosíték lenne arra, hogy a fumei papok egyházi állásukhoz sehogyssem méltó gyűlöletes viselkedéssel ne botrányoztassák meg híveiket.

— **Tűz Tilhanynál.** Augusztus 27-én csütörtökön, hajnalban a thányi felső révhat porrá égett. A révészgazda, a ki kétszer hatolt be a szobába égési sebeket szenvedett. Szegény embernek mindene odúeggett, valamint a hat révészlegénynek is, a kik egy éve álltak szolgálatba. Benn égett egy borjú, egy sertés, tizenhat pulyka és sok kisebb szárnyas.

— **Szerencsétlenség a vasútnál.** A csáktornya ukki vasút még meg sem kezdte a forgalmat s máris megkövetelte emberéletben a maga áldozatát, — írja a „Muraköz”. — Gaál József az alsó-lendvai állomáson elfoglalt, pestesbazi illetőségű munkás, a hogy aug. 24-én a vonat összeállítása alkalmával a kocsiat összekapcsolni akarta, oly rosszul járt, hogy két kocsi közé kerülve, azok által agyonnyomatott. Neje s három apró gyermeke siratja a szerencsétlen véget ért apát.

— **Magyarosodó puszta.** A baranyamegyei Pogány község mellett lévő Lisdé (Lislya) puszta, mely a pécsi püspöki uradalomhoz tartozik, megváltoztatta nevét. A helygymnázis megengedte, hogy ezentul a „Nadorliget” nevet viselhesse.

— **A vasúti sípolás értéke.** Egy vasúti hivatalnok kiszámította, hogy New-York—New-Havan—Hartford vonalon a vasúti sípolás naponként 280 font költséget igényel s így a vonalon évenként csak a lúttókre mintegy 30.000 fontot adnak ki. Körülbelül ugyanannyiba kerül a gőshajók lúttó is s így — mondja a vasi hivatalnok — helyes volna olcsóbb jelzési módot találni ki.

— **Vasúti vendéglők bérbeadása.** A m. kir. államvasutak Duna jobbparti üzletvezetősége pályázatot hirdet a budapest-kelenföld és brucki pályaházi vendéglők üzletére, 1890. évi november 1-től 1893. évi október 31-ig terjedő időtartamra. A vállalkozni kívánók 50 krcs bélyeggel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat f. évi

szept. 20-ának déli 12 óráig posta útján, térti levény mellett a m. kir. államasutak Duna jobbparti üzletvezetőségénél (Budapest) nyújthatják be. Mindkét vendéglőre nézve külön-külön 300 trt óvadék készpénzben vagy óvadékképes érték-papírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál a fenti határidőig letendő.

Európát Ázsiával összekötő hid. Franciországban egy társulat alakult, mely a török kormánytól engedélyt kér arra, hogy Európát Ázsiával valamely alkalmas ponton hiddal köthesse össze. Az áthidalás kérdésében közvetlenül Konstantinápolytól természetesen nem lehet szó, mert ott a Bosporus torkolata nagyon széles. A tengerszoros sokkal keskenyebb részén, a regényes leküvésű Rumelli Hissar romjainál akarják a hidat felépíteni. E helyen a szoros szélessége 780 méter, tehát csak kevéssel szélesebb, mint a Rajna Kölnnél. A hajózást a hidnak nem szabad akadályoznia, s ezért úgy építik, hogy 70 méter magasságu ívvel kösse össze a két partot. Ez alatti a legnagyobb tengeri hajó is áthaladhat. Minthogy a Bosporusnak mindkét partja sűrűn be van építve, nagy torgalomra lehet számítani. Ezzel egyszersmind az anatóliai vasutaknak a török vasutakhoz való csatlakozása is lehetségesse válik.

A szigetvári hős emléke. Zrinyi Miklós elestének 324 ik évfordulója alkalmából, ez évi szeptember 6-án, a Szigetvári olvasó egyesület saját helyiségében a kert fényes kivilágítása mellett táncestélyt rendezett.

József főherceg fia vadásznak. József Ágost a magas Tátrában zergéket üldöz, a kis László pedig a völgyben foglyokat tövöldöz. Tényszerű anyjuk számára, ki most Tátra-Füreden időzik.

Rendkívüli orkán dühöngött jégveréssel párosulva a múlt hó végéig Inced községében s annak határan, mely kiszámíthatatlan károkat okozott a mezőkön. A jég által agyonnyújtott nyulakat és fürjeket kocsiteher számra hordták haza a mezőről.

Dühöngő örült. Gönyő községből, mint olvani levelezőnk írja, — egy örült ifjut szállítottak a napokban Győrbe, az ottani közkórház megfigyelő osztályába. A szerencsétlen ifju már jó ideje símebeteg volt; de eddig szülői házában apóltak. Egyszerre azonban kitört rajta a düh s ily állapotában a család egyik tagjának leharapta az orrát. Erre aztán, rögtön leszállították a győri kórházba.

Érdekes párt folytat Leteuye községre gróf Andrassy Aladár volt földes ura ellen. A leteuyiek ugyanis ösödöktől fogva a Murában tartották a fürdőkurát, mely folyóhoz az ut az Andrassy-család Bónya nevű birtokán át vezet. Az idén — miért, miért nem — Andrassy Aladár a folyóhoz vezető utat, ugyszintén egy másik utat is elzáratta, fegyveres csőszöket állítva az utakra. A leteuyiek azonban ügyvédeli fogadva, beperelték a grótot és az ügyvéd aztán hatóságilag jelöltette ki újból a régi fürdőhelyet és mig az egyik utat perlik, a másikat a szörnyű rakoncátlankodás között használják, oly kegyetlen port verve, hogy felhője tán még lövővárosi rezidenciájában is boszontja a grótot. A földes ur mit tehetett? Áll a per elé; a végkimenetelig is azonban elültött minden eltitthatót: a fürdő mellett levő hegyi utat, a sétát a szép csitári erdőben.

Új löfegyver. Milanovic ezredes szerb katonai attaché Bécsben múlt hetekben a steyri gyárban járt s egy általa feltalált új löfegyver mintáját mutatta be az igazgatóságának megvizsgálás végett. A fegyvergyár legott elismerően nyilatkozott a kiválóan egyszerű szerkezetű löfgyverről és szerződést kötött a feltalálóval a löfgyver gyártását illetőleg. Az olasz kormány bir szerint, kész ez új löfgyvert elfogadni.

A szigetvári hős harangja. Érdekes leletre bukkant egy földmives Taszáron, pincéje asása közben. A lelet nem más mint Zrinyi Miklósnek, a szigetvári hősnek szép öt mázsás harangja. A leletet bejelentették a muzeum igazgatóságának, hogy a harangot valamely szakértő régész által vizsgálta meg, mivel a taszári plébánia templom levéltárában levő régi okmányok tanúsága szerinti a Szigetvár ostroma elől menekülő nép a vár három harangját és templomi edényeit az ostrom előtti elhozta Szigetvárról és Taszáron elásta. A harangnak, melyet most a plébánián őriznek, igen szép hangja van. Most tovább Asnak és azt hiszik, hogy a szigetvári hős másik két harangját és templomi edényeit is megtalálják.

Tanügy.

Érettégi vizsgálatok. A budapesti kereskedelmi akademiánál és a középkereskedelmi iskolánál a szóbeli javító vizsgák és pót-érettégi vizsgálatok sorrendje a következő: *A kereskedelmi akademián*: október 1-én és 2-án, a *VI-ik kerületi közégi középkereskedelmi iskolában* szept. 20-án, a *II. ker. közép kereskedelmi iskolánál* szeptember 17-én, a *IX-ik ker. közégi középkereskedelmi iskolában* szeptember 29-én és a *Röser-jelle nyilvános középkereskedelmi iskolában* pedig szeptember 26-án. Az összes vizsgálatokhoz miniszteri biztossal dr. Verdy Károly kir. tanfelügyelőt küldte ki a miniszter.

Az iparos tanoncok fenytése. Gyakran fordultak elő olyan esetek, hogy a hatóság az ipariskolák előtt az utóan rakoncátlanokdó iparostanulókat elzárással fenytette meg. Ebből kifolyólag most a vallás- és közoktatási miniszter rendeletileg utasította a tanfelügyelőket, hogy hasonló esetek többé elő ne forduljanak. A rakoncátlanokdó tanulókkal szemben iskolai fenytéseket kell alkalmazni, nem pedig elzárni őket.

A középiskolai tanárképző intézetben a rendkívüli vagy ösztöndíj élvezetével nem járó tagságról való folyamodások, melyekhez az érettégi bizonyítványoknak, illetőleg a lecke-könyvek hiteles másolatát melléklendő, f. évi szept. 9. 10. és 11-én délelőtt 10—11 óráig az intézeti igazgatóságához nyújthatók be. A kilencz éves, évi 300 trtnyi ösztöndíj élvezetével egybekapcsolt állomásra a pályázat határideje szept. hó 11-ike.

Zongoratanításra és francia nyelvi oktatásra ajánlkozik a t. cz. szülőknek dr. Vilányi Henrik tanár lakik Battyány-utca 8. szám. Ugyanott teljes ellátásba fogad egy jó erkölcsű gimnáziumi tanuló.

Tudomány, irodalom.

A Zala Képes Naptár. teljesen elkészült és legközelebb a könyvpiacra jut. Tartalma: A rendes naptári részen kívül „Röze nyaldó”. Beszély. Irtá: Palotai Akos. (Képpel.) „Dal a galambokról.” Vers. Irtá: Szamosszegi Sándor. „A rokkant támasza”. Beszélyke: Öreg Huszártól. „Meleg dél van”. Vers. Irtá: Kovács Sándor. „A leszakított rózsabimbó”. Rajz: Ósz Honvédől. „Zeng a mező”. Vers. Irtá: Tuboly Viktor. „A szép asszony”. Vers. Balintffy Balintól. Zalamegye, Nagy-Kanizsa város, a zalaegerszegi és nagykanizsai törvényszékek teljes tisztí névtára, a zalaegerszegi ügyvédi kamara névsora. Humoreszk, illusztrálva. Országos ésdírok. A naptár tetszetős külsővel bir s díszes initialekkal van ellátva, és dacára a tetemes kiadási költségeknek a Naptár igen csekély áron szereshető meg a kiadó: Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

A „Vadász Lap”, hazánk e sport lapja, a nagy közönség egyik legkedveltebb heti lapja, melyet megénk derek fia Egerváry Gyula szerkeszt, kiváló szakértelemmel. E lapnak nem csak a hazai vadászati viszonyok mai kedvező kifejlődését és az ismeretek terjesztését köszönhetjük, hanem főleg az az érdeme, hogy ennek révén a hazai vadászati irodalom a többi kultur államokhoz képest 10 év alatt századot haladt előre. A vadászat és vadászati irodalom terén elért eme kedvező eredmény megénk derek fiának köszönhető s hogy az ő működése már eddig is mily hatalmas volt, mutatja azon körülmény, hogy maga ő Felsege kiuntette Egerváryt, kinek mint zalamegyei volt földbirtokosnak és szenvedélyes vadásznak, a hazai sport kifejlődésében jelentékeny munkaköre és nagy érdeme volt és van jelenleg is. Egerváry lapja az összes hírlapoknak a legjobb anyagot szolgáltatja a vadászati ügyekben s lapunk is több ízben vesz át e jól szerkesztett lapból kisebb híreket s ismeretelő cikkeket, melyek lapunk olvasóinak elismerésével találkoznak, mint volt a legutóbbi számunkban V. L. aláírással megjelent: „A mezei nyulak befogásáról” szóló tanulmány és mégis mulattató cikk. A „Vadászlapot” mint a legjobb sport lapot megénk vadászközönségének legjobb lelkiismerettel s legmelegebben ajánljuk.

A király első látogatása Debrecenben.

Most, hogy a király ellátogat Debrecenbe, a régi jó időkbel, az 1857-iki királylátogatásról sok érdekes dologra visszaemlékeznek a debreceniek.

Ily visszaemlékezéseket közül a B. H. egyik számában a következő sorokban.

1857. máj. 28-án érkeztek a király, a királyné Debrecenbe. Velük jött Albrecht főherceg is. Akkor vasút még nem volt a királyi vendégek kocsin jöttek.

A fogadás fényes volt. Csorba János, Debrecen akkori polgármestere *) a város hódolata jeléül a királynak két hortobágyi esiköt ajánlott föl, a debreceni hölgyek pedig arany páriát nyújtottak az a királynénak. Ő felségeik kegyesen fogadták az ajándékokat.

Alig két óráig élvezhette a királyi pár a debreceni nép hódolatát, mikor hír jött Budáról, hogy Zsófia főhercegnő meghalt.

A király és királyné, akkor még császár és császárné, a város híres öltözött fogadára ültek s rögtön elhagyták Debrecen.

A királyi pár. Vívó hintót Kallós Pista, a város első kocsisa hajtott.

Lobogó hornyuszuja ingujjban, panyókára vetett, sárgapitykés zöld mellényben, tédén sul tenyű tarcsolyával, ramos sarkantyus csizmában ugy ült Kallós Pista a bakon, mint a högy az Olympuson Jupiter ühett a trónján.

Mikor Kallós Pista felült a bakra, a sok cifra ruhás ur szívére felkere kötötte, hogy jól meglolja a gyeplőt, ügyesen kormányozza a lovakat, mert a császár és a császárné ülnek a hintóban.

Kallós Pista, mintha csak néma lett volna, egy szót sem szólott, csak kevélyen kacintott a prüsszögő sarkányok felé. Mikor aztán egy generális nagyon sokat veregette a vállat, kiakadt Kallós.

— Menjen már odább az ur, értem én a magam dolgát.

Aztán a lovak közé cserdített s neki hajtott nagy Hortobágyának.

Nyilsebeseen röpültek a sarkányok, hanem a mint belementek a homoktengerbe, egyszerre csak lassabban lépkedtek.

— Gyorsabban, gyorsabban, — szólott a király.

Kallós Pista hallgatott, hanem mikor a löhaton menő kíséret tagjai közül is sürgették, hogy gyorsabban halsson, türelmetlenül sodorgatta Rakóci-bajuszát s morogván kiáltotta a tiszteknek: — Könnyű kendteknek.

— Vágjon a lovak közé, kiáltotta egy löiaszt.

— Nem én, — tagadolg ráva meg fejét.

— Ha nem hajt gyorsabban, leszállítottam, — kiáltotta a király.

Kallós Pista mérgesen hátrafordult:

— No, no, csak nem teszi. Vittem már én nagyobb urat is.

A kíséret tagjai hűledeztek, Kallós Pista mellett az inas ugy reszkedett, mint a hidegjeles, de a császár nem haragudott meg. Mégis kíváncsi volt, ki az a nagyobb ur, kinek Kallós Pista volt. Meg is kérdezte.

Kallós Pista tisztelettel megemelte arvaleányhajhokrétás süvegét s megilletődött hangon válaszolta:

— Hat Kossuth Lajos ő felsége.

Mikor kikászolódtak a homokbuckából, Kallós Pista a lobogós ingujj alól felemelte acélkarját s megforgatta a lovak fölött százigörösű ostorát. Mint a madarak, ugy röpültek a lovak.

Hirtelen fölkiált a császár.

— Hol a kíséretem?

Kevélyen válaszolt Kallós Pista:

— Jelentem alásan, elmaradtak a nimetek.

Mire a tajtéköz paripák Cseregere röpültek a hintóban ülő királyi párral, a gyeplős högdög-lött. De egyéb baj nem esett s az uralkodó meg volt elégedve a debreceni első kocsisal.

E közleményt meg azzal toldjuk meg mi a saját tudomásunk után, hogy a távozó császár és császárné, kiknek tiszteletére Debrecen nagy bankettot adott, gr. Zichy helytartót és Csorbanét bízták meg, hogy a banketton őket helyettesítsék, mi meg is történt az asztalfőnél gr. Zichy és a polgármester neje, előbbi a császár, utóbbi a császárné képviselőben praesidáltak a banketton.

*) Lapunk szerkesztőjének, Csorba Ákosnak volt nagybátyja, ki később mint kerületi táblai bíró halt meg Nagy-Szombathán, egyetlen most még élő leánya Csorba Mária, jelenleg Kaposvárt polgári leányiskola igazgató.

Jeleseink emléktárgyai.

A színész kiállítás, melyről már megemlékezünk, jeleseinknek emléktárgyait öleli fel. Sokkal kisebb terűnk, hogysem a kiállítást egész terjedelmében ismertethetnők, felemlítendőnek tartjuk azonban azokat emlékeket, melyeket jeleseink legjelesebbjei állítottak ki a színészet 100 éves jubileuma alkalmából a színi kiállításon.

Az irodalom királya Jókai az első, kinek saját ügy megfogdolgult művész neje kiállított emlékei ragadják meg figyelmünket.

A terembe belépve mindjárt szemközt találjuk Jókai nagy költő és színműrő és neje *Laborfalvi Róza* az elhunyt nagy tragikának, szebbnél-szebb emléktárgyait: szobrait, képeit, arany és ezüst koszorúit, serleget, albumjait stb. Itt van Jókainé puszpángfából készült szobra, melyet gyöngéd férje, ki nemcsak jeles író, de szobrász és festő is — fogságában faragott; itt vannak azon inggombok, melyeket Rudolf trónörökös viselt halálakor, melyeket a költő-barát Stefánia özvegy trónörökösötől kapott; itt az a tájhől-faragott pipa, melyvel mint Kakas Mártont tisztelték meg az Ústökös 25 évi jubileumán; itt a híres komáromi láda, melyvel szülőföldjén tisztelte meg egy műpáros buzgósa. Továbbá több érdekes emléktárgy.

Jókaiék után következnek: *Scziglyeti Ede* emléktárgyai: ezüst lapon egy ezüst tentatartó, mely három kötet könyvet ábrázol a költő által írt 101-ik mű emlékeül; kettős ezüst koszoru, pályanyertes művei véstelével, melyet a „Szökött katoná” 100-ik előadása alkalmából kapott 1869-ben pályatársaitól; arany érem a kolozsvári színházról; akadémiai érmek; ezüst toll, ezüst serleget; azon álló asztal, melynél darabjait írta stb. stb., továbbá szobra és olajfestmény arcképe, előbbi a nemzeti színház, utóbbi az „Irói kör” tulajdona. A falon a nemzeti színház szalagjai, melyeket ünnepélyes alkalmakkor kaptak.

Következnek egykor volt világhírű énekesnőnk *Hollóssy Kornélia* férjhezett *Lonorisnd* emléktárgyai: arcképek, szalagok, emlékkersek legjelesebb irántól stb. stb. egy hosszú kerethen, mely alatt az asztalon régi színűtűk, színházi zsebkönyvek stb. tozhatnak helyet.

Majd a *Feleky művészpár* emléktárgyait látjuk. Oklevelek, üdvözlő iratok, honvédszázadosi igazolvány, kard és bojt; a Ferenc József lovagrend diplomája; a családi cimere, szobrok, képek, fényképek, arany és ezüst emléktárgyak, ékszer; ébenfa kereszt Haynald érsektől; olvasók Lipovniczky nagyváradi püspöktől és Gondócs kano-noktól, virágtartók stb. stb.

Szerdahelyiné Prielle Kornelia kiállításában találunk a számos apróbb tárgyak mellett szobrokat, képeket, arany és ezüst koszorukat, ékszerket s egyéb emléktárgyakat, fekete márvány órákat Apponyi Albert gróftól, a főrangú műkedvelők nevében; diszkarszékét rózsaszín selyemből babérfával és virágvázával (Ditróiék ajándéka); diszes falszőnyegeket feliratokkal, okmányokat; emlékkerseket, leveleket, albumokat, részvétirtókat, serlegeteket, emlékkermeket, legyezőket, virág-vázákat stb. stb.

Következik *ifj. Lendvaine Fánysz Ilka* kiállítása: koszorúk, szalagok, költemények, Ira Aldridge, Garrick, Kemble angol színészek arc- és jelmézképei s egyéb arcképek, levelek stb.

Felemlítjük még a nemzet csalóganánának báró *Splényiné Blaha Lujzánik* kiállítását. Van ebben arany koszoru, ezüst koszoru, tömöntelen szalag, Budapest és az ország nagyobb városaiból; albumok, könyvek, legyezők, oklevelek, képek és fényképek, a Natália volt szerb királynétől kapott rendjel. Munkácsy rajzai s tömérdek apró emléktárgy stb.

St. L.

Sport.

— **Törvívási gyakorlatot** tartott *Michaux* Gyula párizsi vívómester Budapesten Fodor Károly fővárosi vívómester vívó termének ünnepélyes megnyitása alkalmával. A hírneves francia törvívóval *Porzsolt* Gyula a derek magyar atléta áll szemben s igen érdekes gyakorlatot mutatott be a nagyszámban egybegyűlt látogatók előtt.

— **A bécsi ózai versenyek** vasárnap kezdődnek. Az első napon a főnyeremény a „Jubileum preis” lesz, melyre már több jelentkezés van, de néhány banat is jelentetett, a versenyre állva maradt 32 fő, köztük: Aspirant, Villám, Prado, Eretnek, továbbá Garlic, Sürgöny, Csallá, Weather, Kalsburger, Pajzán, Pistache, Aba, Weatherby stb. A törölték közt van a német Derby nyertőe *Dalbeig*, s Németországból még

Eintracht, Königshtutenant, Feldherr, Marder és Panther. A németek közül állva maradtak: *Nickel*, *Battenberg*, *Barde*, *Agamennon*, *Saphó* és *Dorothea*.

Ipar és kereskedelem.

— **Magyar hajó és gépgyár.** Az újpesti Schönichen-féle hajógyár az ez utóbbi és a prágai gépgyár között régebben megállapított feltételek mellett ez év aug. 31-én a magyar ipar és kereskedelmi bank részvénytársaság által megvettett. Ez a bank már előbb megvette a prágai gépgyár újpesti telepét is, mindkettőt a legközelebb alapítandó magyar hajó- és gépgyár részvénytársaság számára.

— **A magyar eizmadia és cipész** társulatok legközelebb tartott értekezletükön elhatározták: 1. hogy országos lábellenkésítő szakegyesületet alakítanak, melybe a budapesti cipészegedék egylete is belevad, továbbá, hogy egy szaklap kiadásán fognak buzgólkodni; 2. hogy az 1890. év május 1-én tartott nyilvános ülésükön választott harminctagú árszabály-bizottságukat hatvanra egészítik ki, mely kötelességének fogja ismerni, hogy az árszabály-pénztár javára gyűjtéseket eszközöl, melyet szükség esetén helyzetik javítására fordítanak. Végül a t. é. szeptember hó 7-8 tartandó bécsi cipész-kongresszusra két küldöttet választottak.

— **A veszprémi vasut.** Tisza László és társai, mint a veszprémi vasut építészeti engedélyesei már headták memorandumukat Veszprém város tanácsához, e memorandum szerint az új vasut következőleg van ismertelve: a vasútvonal a duna gőzhajózási társaság *gyöngyös* állomásából indulna ki, a győri kis-Dunaág mentén a m. á. vasutak *győri* állomásáig vezetne, innen Szabadhegy, Csnak, Kis- és Nagy-Bárd, Káptalan, Kis- és Nagy-Nyul, Szt-Márton, Ravasz, *Asszonyfa*, Péterd, Lazi, Román, Sikatoy, *Versény*, Gyirót, Giez, Bakony-Tamási, Pápa-Teszér, Magyar- és Német-Bakony, Szt-László, Fenyőto, Német és Magyar-Bakony Szt. Király, Gsesznek, Ószlop, Porva, Borzavár, Kis- és Nagy-Esztergár, Zircz, Olaszlalu, Pusztá-Eplény, Lokut, *Ritót*, *Kádárfa* községek határára át *Veszprémbe* érne. Hossza 90 kilométer. A dűlt betűkkel szedett helyek lennének az állomások. A vasut 4 és fél millió forintba kerül, s hogy mennyire közelbe hozza Veszprémet Győrrel, kiderül abból, hogy míg ma Győről Veszprémre Kis-Cellen át 135, Szekesfehérváron át 165 klm., addig a tervezett új vonalon 75 klm. lenne.

Közgazdaság.

— **Hazai méhészetek Grácban.** A magyar méhész egyesület a múlt hó utolsó napjain Grácba rándult, megtekintendő a stájerországi méhész kiállítást. A magyar vendégek a legszívelyesebb fogadtatásban részesültek, a pályaudvaron külön bizottság fogadta őket s a kiállításon való megjelenésükkor óriási magyar trikóirt tűztek ki. A magyarországi méhészeti egyesület tagjai, kik közül többen kiállítóként szerepelnek, igen szép sikert arattak, így gróf Eszterházy Miklós, Gergelyi Kálmán, Mayer Károly csákvári plébános diszkoveletet, többen pedig ezüst érmet s pénzdiákat nyertek. A méhészt-jury elnökeül is a magyar embert, Binder Ivánt a „Méhészeti Lapok” szerkesztőjét választották meg.

— **A szőlő terméséről** következő értesítést vettünk Muraszombatból: Az idej szőlő termésünk nem valami nagy reménnyel kecsegett. A tőkeken naponként kevesebb a fűrt, s amit a juniusi rosz, szeles napok meghagytak, azt a forróság, majd a kétszeri jégesés apasztá. Ami fűrt van is, mind hibás, s a szemek oly aprók és kemények, hogy bizvást löni lehetne vele.

— **Tavaszi és őszi kertészn.** Bestercebányán Burkhardt ketekőtő kertjében egy érdekes kertfa van, melynek felső ágai tele vannak szépen kifejlődött érett gyümölcscsel, az alsó ágak pedig pár nap előtt kivirágoztak, így most a fán egyszerre van gyümölcs is meg virág is és így van a tavasz és őszi együtt ugyan azon az egy kertfán.

— **Terményárak Debreczenben.** Az utolsó hivatalos jelentés szerint Debreczenben következő árak jegyeztetnek mmásankint: buza 6.50, kátszeres 5.50, rozs 5.10, árpa 6.00, zab 6.00, tengeri 6.80, köles 5.00, 1 zsák burgonya 1.00, 100 kl. szalonna 47.00, 100 kl. háj 45.00 orint.

— **A szőlő újabb veszedelme.** A phylloxera pusztítása által oly erősen megzavart szőlőinket egy újabb veszélyes ellenség fenyegeti, mely ha behurcoltatik, úgy örökre lemondhatunk a szőlőtermelésről. A betegséget egy „Bank-rot” nevű gomba okozza, mely a fűrtöket támadja meg s pusztítja el s így a hof-felép, ott az évben nincs szüret. Nem terjed oly gyorsan, mint a perokospora, de nem is oly könnyen küzdhető le. Legalább hatszor kell permeteznünk ellene a legerősebb 6% rézgalic oldattal s megelőkör sem irtottuk ki gyökeresen, mert a jövő évben újra felléphet.

— **Az időjárás és termésre vonatkozólag** Somogyból következő értesítést vettünk: *Időjárás.* A múlt héten is folytonosan száraz, meleg, időjárás volt, néha széllel, de ez is meleg volt; a hőmérő délben 29—30 fokot mutatott, este felé 22—23-at R. szerint. Tehát a hervadás, vagyis a növények megsemmisülése — a hof még egy kis zöld sziget van a levegő pusztaságon, tovább tart s innen-onnan egy zöld totra sem akad a szem. A fa levele már javában hull, mint máskor október derek éjszakai után. A közegészség azonban — hála a gondviselésnek — a rendkívüli időjárás dacára jó lábon áll. A kukorica, burgonya, e mi kevés van, magereit, s már javában lakarítják, hogy azt a keveset is megmentse. Azon kevéses érték meg meg, hogy augusztus második felében már vágják a kukorica szart és pedig sok helyen úgy, hogy fejlet sem törték róla. Jó érett szőlőt még alig találunk. Eső hiányában a bajor is nehezen érik, a kadarka, burgundi szeme pedig olyan mint a süret s már kezd kékülni. Legtöbb helyen tehát jó minőségű termésre nincs kilátás.

— **A Tisza szabályozása.** Nagy érdeklődéssel várt nagyszabású munkálat esik meg az egész Tisza folyón még szeptember hónapban írja az „E. n.” A földművelési miniszter rendeletéből lehetőleg egy es ugyanazon percben végig mérik a kanyargó Tisza hátát, kezdetétől torkolataig, az egyez beosztott folyószakaszokon abból a célból, hogy minden ponton megállapíthassák a Tisza 0 (legkisebb) vízszinét. A munkálatnak, mely most áll az előkészítési stádiumban, célja, megtudni: leszállított-e a Tisza 0 vízszine a legutóbbi, még 1342. évben megejtett hasonló „fixirozás” óta? Ebből aztán könnyű lesz bizonyon itéletet mondani azon, rendkívül fontos kérdésben: helyes eredményes volt e az egész tiszaszabályozási munkálat? Ha alacsonyabb lett a szabályozás folytán a 0 vízszin, a nagyszerű szabályozási munkálat helyessége pozitív bizonyíték nyer ezen a próbán, mely már csak azért is a legszeleesebb körben kelt élénk érdeklődést, mert ez az általános vízszin fixirozás először esik meg a Tiszaszabályozás kezdete óta.

— **Budapesti gabona piac.** A buza-üzlet iránya még mindig nyugodt. A kínálat meglehetősen nagy volt, de jó vételkedvre is talált és mintegy 30.000 mm. adatolt el teljesen változatlan árakon. — Egyéb gabonaemekben csak gyér volt a forgalom, és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak. Az árak következők: Buza 7-7.45, rozs 5.95-6.20, árpa 5.70-6, zab 6.30-6.60, tengeri 6.20-6.30, repce 9.40-10.80

— **A helybelli gabonaüzlet** a legutóbbi napokban kellemesebb irányzatnak örvendett. A hazai és osztrák malomok buzát élénken vásároltak, miáltal az árak 5-10 krral javultak; a külföld részéről csak a Svájc tett nagyobb vásárlásokat. Sajnos, kivételünk gyelőre nagyobb mérvet nem ültet, mert a valuta költségbejött állása minden spekulációt megbénít s így dacára annak, hogy jó termésünk van s a fogyasztó álamokban a gabona ára elérte azon fokot, melynél más evéken hasznos kivétel lehetséges, a külföld képtelen a mi különben nem magas ársínkat megfizetni s nálunk csak a legszükségesebbet vásárolja. Ez nagyon is érthető, ha elgondoljuk, hogy 100 mm. buzáért 7 frt 50 krral rendezes valutaviszonyok mellett mintegy 1580 frankot illetve 1271 márkát kellett fizetni, míg ma ugyanazon mennyiségért hasonló ár mellett 1745 frc, illetve 1380 márkát kell fizetni a külföldi vevőnek, a mi métermázsánkiint több mint egy egész forint különbségnek felel meg. Rozs különösen cseh számlára vásároltatott emelkedő árak mellett. Jobb minőségű árpában a kereslet folyton tart és aránylag a legmagasabb árakat lehet elérni érte. A helybelli piac a kellemetlen időjárás következtében e héten kevesebb volt látogatva. A beszállított buza 6 frt 90 krjával, árpa 7 frt 10-20 krjával, rozs 5 frt 60-70 krjával kelt el. Bab eddigelé gyéren érkezik, ára 7 frt 26 kr. Tengeri szilárd 6.70-80 kr.

A szőlő érésének gyorsítására igen egyszerű, többször kipróbált eljárást ajánlanak, mely szerint a szőlőt akkor, mikor rajta a bogyók nagyobbaknak mutatkoznak, hetenként néhányszor meg kell öntözni langyos vízzel. Mint a próbáltevők bizonyítják, ez eljárás szerint nemcsak a szőlő-fog gyorsabban megérni, de nagyobb szeművé és édesebbé is válik.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Budapest. Adrássy-ut 100. Meghaltál, vagy a Petőfi társulat ugy igénybe vesz hogy még csak hirt sem hallatez megadról azoknál, kik horgyléted iránt annyira érdeklődnek? Az asztalírókban nincs semmi kézirat számunkra. Ha nem írsz, kénytelen leszek a kis „Mérít“ kérti, hogy apa helyét ő írjon.

D. J. Budapest. Teljesen elhallgattál, egy csinos költemény elkeltne. Remélem a jövő száma megjön.

B. L. urnőnek B.-Csaba. Ma küldött levelünk megadja a közelebbi felvilágosításokat Nagysád netaláni csodálkozásaira.

E. Gy. Bpest. Levelét vettem. Mint láthatja méltányos ohaját teljesítettem. Jövöre kartársi viszonyunk fentartását kérem. Cdvözet.

M. J. Csáktornya. A közönség már munka alatt van. A jövő héten már kikerül a gépből.

Sz. A. Budapest. Köszönet soraidért. Várom ígérted beállítását. Ez az enyémnek adandó alkalommal helyt állók.

R. M. Helyben. Kérjük s ives látogatását szerkesztőségünkben a déli órákban, kevés megbeszélési valónk van.

„A Legszébb leány.“ Sajnálattunkra, sem a rimelés, sem a verselés technikája nem úti meg a mértéket s így nem közölhetjük, van némi eszme benne, talán újabb átdolgozással használható lenne. A kéziratot ugyole napig rendelkezésére fentartjuk.

B. B. Szt.-Miklós. Az ígért prózai dolgozatnak nézünk eléje. Mikor?

F. K. Sümeg. Kívánságát teljesítettük. Jövöre is kérjük ügybuzgalmát.

Nyilttér.

Verfälschte schwarze Seide. Mann verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echt rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer) **Zürich** versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. 565

Felelős szerkesztő: **Cs. Palotai Ákos.**

HIRDETÉSEK :

Minden közzétételben és díjazás-üzletben.

Főreklár: **KANITZ OTTÓ** és társai BUDAPEST.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Scherz Lujza fia nagy-kanizsai kereskedő cég csőd-tömegéhez tartozó a csődleltárban 1—357, 361, 372, 374, 375, 376, 378, 383, 385, 387, 390, 391, 394, és 395. tételszámok a felvett tárgyak 2339 frt 95 kr. becsértékben ajánlati uton eladatnah.

Az rásbeli zárt ajánlatok legkésőbb **1890. évi szeptember 14-én déli 12 óráig** 234 frt óvadékkal egyetemben Dr. Rotschild Jakab nagy-kanizsai ügyvéd csődválasztmányi elnöknel benyújtandók, hol a csődleltár és a közelebbi feltételek is betekintheők.

N.-Kanizsán, 1890. augusztus 30-án.

RAPOCH GYULA

ügyvéd csődválasztmányi jegyző.

691 1-1

Hirdetmény.

Az Eszterházy hercegi hitbizományi alsó uradalmainak főkerületi főtisztsege részéről közhírré tétetik, hogy **alsó-lendva, nempthy- és csobánci uradalmakhoz tartozó következő**

korcsmaépületek és tartozékaik u. m.:

1. Az alsó-lendvai uradalomban: az a.-lendvai nagyvendég-fogadó, az alsó lendvai felső korcsma együttesen az előzővel, a Felső Szemenye, Térítfalú, K. Szt.-Miklós, Hottica, Petesháza, Szerdahely, Kapeza Mekka (Roth község) Hosszúfalú, Dobronok, Bagonya községben levők: **Alsó-Lendván, 1890. évi szeptember hó 23 és 24-én**

2. Nempthy uradalomban: K.-Kutas, Páka, B.-Szt.-György községben levők **B.-Szt.-Györgyön 1890 szeptember hó 29-én**

3. Csobánci uradalomban: Gyulakeszi, Szöcs községben levők Gyulakesziben október hó 6-án mindentűtt a vendégfogadókban d. e. 9 órakor tartandó írásbeli ajánlattal összekötött árverés útján elfognak adatni.

A vállalkozni kívánók sziveskedjenek tehát a jelzett helyeken és időben megjelenni s magukat az árverés kezdetén lefizetendő óvadékpézzel ellátni.

Az írásbeli lepecsételt ajánlatok az árverést megelőző napra az alsó-lendvai hercegi tisztartóssághoz beküldendők.

Az árverési feltételek az alsó lendvai hercegi tisztartósságnál betekintheők, vagy kívánatra meg is küldetnek.

Alsó-Lendva, 1890. augusztus 14. **Főkerületi főtisztsege.**

687 3-3

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., yáczí-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általában az a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőlécces rendszer szabad.

gőzcseplőkészleteiket,

továbbá 2^{1/2}, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcseplőkészleteiket, azokivül a legjobb sorvetőgépeket „**Király-Drill**“ és „**88-as Drill**“, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Előérhetlen hatáson az étvágytalanság, gyomor gyengeség, hűzés lehellet, savanyu felbőgös, seel rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos alnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt, kemény székiést, székrekedést, az étel s itallal tárterhelt gyomrot kizisztítja, elűzi a belférgeket, s gyogyít lép, vess, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, hazánál utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Közponit széküldési raktár: Bedy Károly gyógyszerész (Morva ország).

Máriazelli Labdacsok.

A Keményzúklés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásuknak bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisítatnak, tehát ezek vételénél is vigyázzunk a fenti védjegyre s Brady Károly Kremsteri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A páns előleges beküldése után, 1 tekercs 1-frt. 20 Kr., 3 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetük meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, a gyógyhaló anyagoknak összetétele minden használati utasításban fel van sorolva.
A Máriazelli gyomorcseppek és Máriazelli labdacsok kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerésztárákban, Babócsán: Illás gyógyszerésztárában, Barcs, Kohút Sándor gyógyszerésztárában, Marczali: Körös Viktor gyógyszerésztárában, Olnitz: Bölcz Béla gyógyszerésztárában, Szt. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerésztárában. 497 40-48

Székely és Kaufmann

férfi szabók, Nagy-Kanizsa Ebenspanger-féle ház.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy raktárunkat az

őszi és téli idényre

a legfinomabb bel- és külföldi dívatkelmékkel duman felszereltük.

Nagyobb mennyiségben vásárolt kelmék által, valamint válogatott nagy munkaerő következtében azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönség becses igényeinek minden tekintetben megfelelhünk.

Teljes tisztelettel kések szolgálai:

SZÉKELY ÉS KAUFMANN.

Székely és Kaufmann

693 1-3

férfi szabók, Nagy-Kanizsa Ebenspanger-féle ház.

Leggyorsabb, pontos és olcsó kivégés

Készleteink mindennemű polgári, papri, katonai és Lőve ruházattal.

7707/ f. 90.

Hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város rendezett tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a belső piaci helypénzszedési jog évi 13501 forint és az országos marhavásári helypénzszedési jog évi 1681 frt. kiküldési ár mellett 1891 évi Január hó 1-től kezdődő három egymásután következő évre, vagyis 1893. évi december hó 31-éig terjedő időre

folyó évi szeptember hó 15-én délelőtt 10 órakor

a városház tanácstermében nyilvános szóbeli árverés

útján, külön-külön a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni, a mely árverésre a bérbe venni szándékozók ezennel meghívotnak.

Bánatpénzül a kiküldési ár 10% ka készpénz, takarékpénztári könyv, vagy óvadékképes papirokban az árverés megkezdése előtt, a kiküldött bizottság kezéhez leteendő. Az árverési feltételek melyek a szerződés pontjait fogják képezni, a városház tanácstermében a hivatalos órák alatt az árverés megkezdéséig bárki által megtekinthetők.

Nagy-Kanizsán 1890. évi augusztus hó 30-án.

692 1-1

A városi tanács.

Pénzbetétek kamatozása:
 Alkalmazott bankkassza ellátás
PÉNZBETÉTEKET
 melyek után
5% kamatot
 fizet.

Keresek
 Tiszteletes — bármely
 tárgy vagy ruha egy-
 nek — kik a tárgyakra
 vonatkozóan lehetnek
 való eladásra foglalkozni
 csakoznak
 Legnagyobb juttalék
FIX FIZETÉS
 A bankok ellátásában
 szűkebb körökben
 688 3-10
 tartoztatnak.

LÖBY J. BANKHÁZA,
 Budapest, Hatvani-utca 17. szám.
 Alapított 1876-ban.

Kereset.
 Egy bankintézet keres mindenkit egyenként, törvényileg engedélyezett sorozatok részlettelés melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek.
 Ajánlatok B. J. jegy alatt 683 4-6
Goldberger A. V. hirdetői irodájához. Budapest, Váci utca 9. sz. — Intézendők.

Sziveskedjék meggyőződni, hogy a

"Zacherlin"

a leghatalmasabb szer minden rovar kiirtására,

mert ez, — meglepő gyorsasággal és hatással irtja ki a rovarokat, s azoknak legkisebb nyomát is eltűri. A vásárlásnál azonban figyelemmel kell lenni és csakis valódi „ZACHERLIN” kéréndő, mely

üvegekben N. Zacherlin névvel van ellátva

Soha sem vásárlandó azonban nyíltan, felbontott csomagban levő por, vagy e szernek utánzása. — Nem mulasztandó el a „Zacherlinben” egy Zacherlin takarékszer 30 krajcárral való vásárlása, mert ez a találmány anyagi megtakarítást eszközöl, hogy egy üveg tartalma háromszoros időre hat ki.

Kapható Nagy-Kanizsán Rosenfeld A.	Kapható Nagy-Kanizsán Prezmayer és Deusch	Kapható Csáktornya Sírashis testvérek	Kapható Keszthelyen Wünsch F.
" " " Strem és Klein	" " " Armuth Nánán	" " " Gránc	" " " Schleifer A.
" " " Schwarz és Tauber	" " " Marton és Huber és	" " " Heirich Miksa és	" " " Ozmann Pál
" " " Neu és Klein	" " " ifj. Rosenberg Miksa.	" " " Göncz örv. gyógyász.	" " " Marton Mór és
" " " Fasselhofer József	" Alsó-Lendván Fuchs Nándor	" Curgón Hafner Albert	" Pécson Schleifer M. G. kereskedésében.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. I. sz. szám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városlás-nécsa 5. sz. sz. Fisel. el. Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 3 " 50 "
Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvtér petitsora 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Általános lefegyverzés.

Hogy a béke zavartalanul fenn fog maradni Európában, abban ma már politikai, ki csak némi liztos combinációval bír, nem kételkedhetik; mi már el mondottuk nézetünket, melyek előttünk a békét megerősödöttnek tüntetik fel. A külföldi lapok nagyban egyetértenek az általunk elmondott indokokkal s ők is azt hiszik, hogy Európa egyensúly mérlegébe oly esélyt, — a jelenlegi viszonyok között — egyik állam sem dobhat, mely a békét megzavarni képes lenne.

De ha a béke fenmaradásán nem is kételkedik ma már senki, annál több kombináció merül fel ama kérdés felett, vajjon: lesz e általános lefegyverkezés.

Kétséget sem szenved, hogy e kérdés megítélésénél nem úgy kell feltennünk azt, mintha abszolút lefegyverkezésről volna szó, mert végtére is általános lehet a lefegyverkezés, de azért nem abszolút; mert az képtelenség, hogy bármely állam is, egyetlen katoná nélkül maradjon. Az általános lefegyverkezést tehát úgy értjük, hogy minden állam, egy közösen megállapítandó, — s az állam szolgálatának tel-

jesítésére szükséges, — létszámra fogja lefegyverezni hadseregét.

Ily értelemben vett lefegyverkezés lehetőségé fennáll, ma inkább mint valaha.

A lefegyverkezés lehetőségét minden politikai az utolsó császár találkozásából iparkodik megfejteni. S nem ok nélkül. Tudva van, hogy a császártalálkozás végeredményében ha nem is a legzavartalanabb, de azért rokoni színezetű volt s azon senkisé megkérdik ma már, hogy Oroszország, a hármasszövetség nyomása alatt, feladta Ausztria-Magyarország elleni ellenséges indulatát; — s elállott a Bulgária ellen megkezdési szándékolt akná munkától és hogy nem idegenkedik egy kongressusszerűen megállapítandó eljárást elfogadni. Lehet, mert hisz a régi közmondás: „graeca fides, nulla fides“ ma is fennáll még, lehet, mondjuk, hogy Oroszország e megadása nem szivhanem csak színbőli, mindegy azonban, célhoz vezet az is, ha a három szövetség befolyása alatt fog állani Európa továbbra is; és mert e befolyás alól Oroszország sem bujhat ki, meg kell neki is hajlania ezen kényszer helyzet előtt.

De nem lehet kételkednünk azon sem, hogy a cár, teljesen meggyőződött a felől

miszerint Vilmos császár legerősebb támasza az európai békének s így az Orosz-Francia szövetség, még ha az szoros kapcsolatossá válnék is, nem zavarhatja meg a békét.

Ily viszonyok között, — midőn a béke minden oldalról teljesen biztosítva van, nem is képzelhető, hogy az államok, az óriási pénzáldozatokat igénylő hadseregek jelenlegi lefegyverkezését, hosszabb időre elodázzák óhajthatnák. Ellenkezik ez, minden állam jól felfogott érdekével; mert míg egyrészt elvonja a munkaerőt az országos munkák fejlesztésétől, másrészt a termelő közönséget nagymérvű pénzáldozatokra kényszeríti; mi pedig mindenkor az államháztartás és az ország nemzet gazdasági viszonyainak hátrányára szolgál.

Nem lehetséges, hogy az államok akkor midőn a béke áldása alatt országok nemzetgazdasági viszonyai fejlődhetnek, elvonják a munkaerőt s megakadályozzák a fejlődést, mert kétségtelenül áll azon axioma, hogy csak a jól rendezett nemzetgazdasági viszonyok mellett, lehetséges az államháztartást rendes kerék vágásában vezetni. Ezt tudja minden kormány.

A „ZALA“ tárcája.

*Bátori Lajoshoz.**

Mért öbrögess költőbarát a dalra?!
Letűnt a telkek ünnepe manap;
Az istenek csodája eltagadva
Világtérmető eszme az anyag.

Megdőltozott a föld alákja régen,
Erdő berek, üres, nem-hajja át
Tündér sereg dala; a tó rizében
Nem jürdük ám a Nymfa és Najád.

A nap, csak égő összedült világ, egy
Khaos, — azon Apollo nem honolt;
A csillagok alaktalan tömeg,
S búz temető a nyájas arcu hold.

Mint régi sírkő, ős legenda romja —
Olymp tetője pusztá elhagyott,
Most menykővet nem szór a büszke orma:
Az istenek, múzsák nem laknak ott.

Kihalt a Kalliópe szelleme itt,
Nem szül a satnya nép több Herkulest;
Az istenek és emberek csatáit,
Homér világot itt te ne keresd.

Nem zengi már a Pán idylli berke
Erőto szűz szerelmi dallamát;
Az égi láng elfogyca, eltemetve,
Megrénhetett, elaggodt a világ.

Maga maradt ma már a törpe ember,
Elhagyva önzön lelke istenit;
Keresni szepet fent az égbe nem kell,
Abránd- s a dal megélni nem segít.

Arany borjút imádni vissza tére,
Nem hallja meg az égi szózatot;
Arnyék borult lelkére, szellemére,
Boldog csak akkor: hogyha jóllakott.

Mit zengjek — mond — e hetyke nemzedéken?
Ki a nagyobb? A ki több pénzt kapar,
A ki repül mint Ikarus a légben,
Épít, csinál Eifel tornyot hamar?!

Kinek modern sikkes szokása, tette,
Még körme is arasznyira kinőtt;
Atléta, szép, tömött, fess nappal; ámde
Nem lenne jó vetközve látni őt.

Festett arcokon háltni jár a lélek,
De hetykeség, góg ül a homlokon:

Ó tudja, hogy mi fán terem az élet,
Ezre tulér legmesszebb csillagon?!

Oh mily silány a föld, búz minden itten,
Ha nem vidítják égi szellemek;
Ha eszme, ha a halhatatlan Isten
Térmető lelke rajta nem teleg!

Hol Babilon, a büszke Ninive hol?
Cézár hatalma? Hogy elmúlt az is!
Rómzes csodáit most takarja por,
Alig maradt egy két búz piramis!

Mind ettűnik; csak az marad örökre
Mit szellem alkot, ele, nem bántja ezt
Idő, — s mig annyi mű van ledöntve:
Ott áll a Golgothán a fakerezt.

De igazad van; a költő kötelme
Prófétaként hirdetni az igét;
Hányszor fekűdt elhagyva, elfejtve
A sárba, porba az emberiség.

Még sem nyel el a pokol, enyészett;
Mert jöttek a költők, apostolok:
A püztaságon szebb élet tenyészett,
Győzött az eszme, ele, — a dal hatott.

Csak öbrögess, csak hass tovább barátom!
Lelkedben ott lobog az égi láng;
Égess, tüzelj a jóra, — szinte fájjon —
Csak így javul az ember, a világ.

Kele György.

* Korunk világgyűlöletet szennelgő költői között alig akad egy két oly poeta, ki az érzelme valódi hangját eltallálja. Az ó-klassicismusnak ma már alig van egy-egy művelője a poesis terén, pedig mily sok szép hasonlatot lehet abból venni. Örömrünk szolgálat, hogy szerző e költeményét, — melyet mint mutatványt küldött be lapunkhoz szeptember 14-én levő költeménykötetéből, — olvasóinknak bemutatjuk, melyben úgy a valódi költői hang, mint az ó-klassicismus hasonlatai megkapják a eltekintve attól, hogy subjectiv irányú, oly költemény, melynek ha méltó társai lesznek a többiek a szerző kötetében, feltétlenül biztosítva lesz a kötet sikere a magyar olvasó közönségnél.

Legkevésbé sem kételkedhetünk pedig azon, hogy épen az Ausztria-Magyar birodalom közös kormányja jól fel fogja a szíven viselni e fontos körülményt s így annak elérhetésére minden eszközt megragadni kész, nem kételkedhetünk tehát azon sem, hogyha más állam nem lenne, monarchiánk lesz a kezdeményező az általános lefegyverkezés mozgalmának megindításában.

Est várjuk és hisszük be is fog következni, azért hisszük s állítjuk is, hogy a rég óhajtott általános lefegyverkezés most már a béke biztosítása után legközelebb be fog következni.

Csorba Palotai Ákos.

Gyermeknevelés.

Sokat halljuk emlegetni ama közmondást: „Nézd meg az anyját és vedd el a lányát.” E közmondás azt jelentheti: hogy az anya aki táplálja, neveli gyermekét, ha sokat foglalkozik vele és jó tulajdonságait sikerült átömlesztetni gyermekeibe, azok is jók lesznek, háziasság, érnységek, egyszerűek, erkölcsösök; ha pedig azokat elhanyagolta, vagy ő se volt képesítve arra, hogy azokból derék embereket és leányokat neveljen, (mert ő se részesült nevelésben, miveltségben) gyermekei is — ha másban túlszárnyalták is — a szív nemességben elmaradtak.

A mi nőink — tisztelet a kivételeknek, — nagyrészt édes-keveset foglalkoznak gyermekeik nevelésével; részint, mert nevelőnőket tartanak, részint mert azt hiszik, hogy a nevelés az iskola feladata; pedig igen igen tévednek, mert a nevelés a lélek, a szívre; a tanítás pedig az értelem fejlesztésére vonatkozhatik.

Sokszor és sokan csudálkoznak azon, hogy mi oka annak, hogy a gyermekek oly fölvilágosodottak már kis korukban, sőt sokan szinte örülnek, ha 6-7 éves gyermekük ír, olvas, emellett éleket ereszt meg. 9-10 éves korában pedig ismerni látják a jót és rosszat, sőt még a két nem közti különbséget is, pedig akkor még csak bölcsőkorát éli.

Ezt megtejtí a bonne, a gouvernante systema. Érzés, szív, hűség, lélek nemesség helyet az tanítja nyelvekre, zongorára, borgolni és a lélek, a szív meddő marad — s az ész megtejtí idő előtt érettséggel.

Hogy volt ez a rómaiaknál?

A peregi hősök.

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mészáros Sándor.

— A „Zala” eredeti tárcája. —

(Folytatás.)

Azután ismét elkezdi tanakodni, hogy ki maradjon legalul. Erre legjobban válszokott Dohányos, ki riadt még attól a gondolatától is, hogy még egyszer teessen. Hiszen ha még egyszer alázuhan, akkor orrából nem lópó lök, sem kobak nagyság lesz, de olyan lenne az, mint egy nagyító üvegen átnézett mázsás tök.

Tehát Dohányos uram maradt legalul, Józsi meg majd legfelül fog menni.

Másztak is, Józsi is másztott már, s épen a kút párkányát fogta, midőn egyik a ki a közepén állt, az alatta levőnek a jobb lapockájára talált lépni, mely igen igen sajgott. Ezen az a fájós taggal bíró úgy megrezdült, hogy trum, másodsor is alázuhanfak.

De mi történt Józsival? . . . Az meg fűgve maradt.

Azokban addig kapálózott, hogy az is le zuhant, és mi több, a kis malacra. Az meg egyet rugott a hátulsó, kettőt kapálózott az első lábival, és őseihez tért, az az kiszenvedt.

Ujjab tanácskozás után, megint csak arra tértek, hogy csak másznak ismét egymás hátára és másznak addig, míg nem sikerül egynek is, hogy kijuthatni.

Harmadszor azonban szerencsésen kijutott egy, a Józsi.

Ment egyenesen Peregre, hogy lámpákat, lérákat, meg köteleket hozzon.

Jó későre jár már az idő, midőn Misa, kiment a házból, hogy körül nézzen mindent, ha nincs-e valami baj.

Portius Cato a szigorú censor, maga nevelte kis fiát mindig, ő maga tanította mindezen: olvasni, írni, számolni, szántás-vetésre, testgyakorlatokra, hideg és meleg elviselésére, s bár oly görög szolgája volt, hogy bárkit oktathatott volna — mégis ő maga akarta fiát nevelni és tanítani is.

Természetes a mi apáink ma elfoglalva levén a kenyérkeresettel, ezt nem tehetik, — majd megteszi az iskola. Nőink? Az anyák? Ezek nem tehetik mert ott a háztartás, ott a főzés! (?) És nevelőnőt tartani: bontón.

A görögöknel, rómaiaknál, bizon nem volt dajka, bonne és gouvernante — az anya szoptatta gyermekeit, ügyelt fel gyermekei minden mozdulatára, szavára, cselekedetére, játékaiba, hogy mind az illelem és erkölcsös legyen s a vallás és hazafias értelem volt s az öök tisztelete, amit igyekezett keblébe oltani.

Az ilyen nő mondhatta csak a másoknak, aki előtte drágaköveivel díszkedett — gyermekeire mutatva — „Ezek az én ékszerem!”

Az anyát nevelő vagy nevelőnő nem helyettesítheti. Most az atrium a cselédszoba; a matrona a nevelőnő; s a nevelés: a franci zsargon helyes kiejtése.

S így baladnak folyton folyvást az egyszerűtől tovább; a szerény igényektől a fényűzésig, s így érjük el, hogy ma a hol 2-3 gyermek van, kell szakácsnő, szobaleány, gyermekdajka, szoptató, bonne és szolgáló, 6 szoba és még tudja isten mi?

S így érjük el, hogy a lányok nagy igényekkel — kevés hozományával és még kevesebb elettapasztalattal, szellemi képességgel és lélekerővel vagy otthon maradnak, vagy ha férjhez mennek is, csakhamar eljárszák: „ahol unatkoznak” vagy épen a „Váljunk el-t, mert nincs meg bennük a hűség, a léleknemesség tünni, szenvedni, áldozni a családért; felhagyni a régi nagyzással „a fenn az-erény nincsen kas” mindig jobban és jobban érvényesíti magát és lesznek munkátlank, dologkerülő, csapodárok. Ezek nem fogják előidézni a világ újjászülését, pedig ez a nők és az anyák feladata.

Leheljétek gyermekeitekbe a jó szellemet — nevejtétek őket magatok és jobb lesz a világ!

Torkos Lajos.

Szellem- s testi nevelés.

Az újabbkori didaktika és paedagogia mindinkább közeledik azon álláspont helyességének elfogadása és megvalósításához, hogy a jövő nemzedék nevelését vezető s hivatása magasztán álló tanítónak, az ész és szívképzés nemes

munkája mellett nem szabad elhanyagolni, sőt ép oly gondot kell fordítani növekedései testi ép-sége, ereje és ügyességének fejlesztésére is, — s az iskola, mely századokon át csupán a szellemi képzést ismeré egyedül és kizárólagos feladatát: ma már — igen helyesen! — a lélek mellett egyenrangúnak tekinti a testet is s mindkettőnek együttes és egyenletes nevelését elődázhatlanul szükségesnek tartja.

Ez különben korán sem új találmány, hanem csupán visszatérés a rég elhagyott övényre, — s felismerése a classikus ó-kor nevelési helyes elvén, mely évezredek előtt, a görögök olymiádjain egytörmen ünnepele és egyaránt megköszörözte a tudást, a bölcseszt, a költőt, ép ugy, mint a testi erő és ügyesség bajnokait. S mert a mindennapi élet eléggé igazolja arany igazságát ama régi bölcs mondásnak, hogy „Sana mens, in corpore sana”, vagyis „csak ép testben lakik ép lélek”; így tehát maga az élet követeli, hogy az iskolában a testnek célirányos nevelése is helyet találjon.

Mindennapi a panasza, hogy a mai nemzedék mily vézna, gyöngö, elatnyult, — s ennek szomorú igazságát semmi sem bizonyítja jobban, mintha — eltekintve ezuttal a más mérték alá eső fővárosi viszonyoktól — végig néznünk egy-egy vidéki túltömött népiskolában, a hol a növekedék túlnyomó nagy része egyenesen állni, állni, járni sem tud, s a ferde vállú, dombor hátú, télszeg mozdlatu s ijeszto mérvben szaporodó rövidlátó gyermekek szemlélése valóban elszomorító; — s mi ennek az oka? — a testi nevelés elhanyagolása! — és mi által előzhető, illetve szüntethető meg ez a kóros tünet? — a kötelező iskolai-tornatanítás által.

A tornatanítás nevelészetileg jelentősége, szük-ségeésege ellen ma már figyelemre méltó és számba vehető ellenvetés alig merül fel, — s annak minden, tehát még a leányiskolákban is kötelezővé tetele oly általánosan hangoztatott követelmény, a mely elől se a szük-körü elfogultság, se az iskola fenntartási költségek tekintetében való helytelen takarékosaság, (ez esetben inkább szük-markuság) se a tanítók némelyikének kényelem-szeretete, se a szülők gyermekeik elkényeztető gyöngésege tovább el nem zárkozhatik.

Egyébiránt a test ép-ségét, ügyességét, hajlékonyságát, erejét annyira fejlesztő s a szellemi foglalkozással meglehetősen túlterhelt ifjuság szellemi üdítéséül is: oly jótékonyan szolgáltató iskolai tornázást a ennek megkedveltetése és folytonos gyakorlása által a gyermekeknek szinte vérebe átmenő tornajátékok általános meghonosulását, nemcsak nevelészetileg, de nemzet politikai tekintetek is kénysz-ritőleg parancsol-

Amint körül nézte a portát, talakozott a szomszéd fiával, ki vele egy idős volt. Szinte az is a ház tájékát nézte körül.

— Te vagy az Misa?

— Én vagyok Pista.

Alig szólnak egy kettőt, midőn látták ám, hogy a teletki földeken lámpákkal járnak, meg hallják ám, hogy ott hangosan beszélnek.

— Pista, gyérünk, nézzük mag mi az.

— Fene bánja.

Erre a szóra kilép Szarka uram is subásan.

— Nincs malac? kérdé Misa!

— Nem látam én apám uram.

— Ejnye eb az inget, hát csakugyan elvész ám.

De ni ni, veté szemét a teletki földekre, mi van ott? De sok lámpás. Mi történiük oy.

— Azt akarjuk megnézni Pistával mi is.

— Megyek no.

Ei is indultak.

Mikor oda értek, már mindannyian kijöttek a hős Peregiek a kútból.

Szarka uram, meg Misa mindjárt megismerték Dohányost, meg Józsi. De azok őket nem vették észre, mert távolabb álltak, a többiek között, kiket Peregről a kíváncsiság vitt oda.

— Hát a malac kin van-e? Szólt Dohányos uram.

— Nincs az még mondak.

— No Józsi, monda Dohányos, hozd ki, ugyis te ütted agyon, amint vissza puffantál.

— Vigye a fránya a malaccát, majd ki huzza akie.

Szarka uram egyszerre megértette a dolgot. Tehát az ő aranyos beszédes kis csorácskája ott van a kútban élettelenül.

Egy peregi azonban lement a malacért s kihazta az isten ege alá.

— Hadd legyen itt, majd megtalálja a kie.

A peregiek megfordultak s mentek haza, Szarka uram meg Misa megtogták a csora hült tetemét s vitték haza.

Másnap Dohányos, Józsi, meg még más még küba esett peregi ment am Lacháza felé, hogy panaszi tegyenek a bíróságnál, hogy bele hullottak a kútba. Velük ment Dohányosné is.

Szarka uram fiával kiutáltak a ház előtt.

Amint a peregiek odaértek Szarkaék háza elé, Dohányosné oda szólt Szarkához.

— No várjon csak, maga malac kereső Szarka, megmutatom, hogy kinek a portáján szabad engem a korc közé hajítani.

— Majd megmutatom én is, monda tödtiva Dohányos.

— Még maga is beszél? . . . Mondá könyvedén Szarka Dohányoshoz, még maga is beszél, kútba potyogó Dohányos, he, he, he.

— Beszél ám, meg én is, szólt Józsi.

— Te is beszélés? Mondá Józsihoz. Még te is mersz szólni, te malacpuffantó Verebi Józsi? . . .

— Beszél hát, monda Dohányosné, beszél hát, maga malaczkeroső Szarka.

— Majd meg mutatom én! Mondá mérgesen Dohányos.

— Nini, monda Szarka, a kútba potyogó Dohányos.

— Malaczkeroső Szarka! Mondá Józsi.

— Oh te, te malacpuffantó Verebi.

A peregiek előadták a városiázan ügyüket, valamint Szarka uram is, ki utánuk ment.

Azonban nem lett a dologból semmi.

Fas András kújból kiszedette a téglát s aztán he temetette, hogy ne legyen több peregi ember fogó.

Verebinek meg megkellett a malacot téríteni. De ezt sem kellett volna, de hát a bíró jó emberek lévén Szarka uramra tehát rá becslöttette.

(Folyt. következik.)

Ják. Mert napjainkban, a midőn az általános védkötelezettség ugyszólván egész életünkre kiterjed: a hazafiság és ésszerűség egyaránt kötelez bennünket, hogy gyermekeink, a jövő nemzedék, a hadi szolgálatra nemcsak alkalmas, de erre már az iskolában mintegy előkészítve legyen, — s e tekintetben a szövetséges Németország a legjobb példát szolgálhat, mint a hol az iskolai tornász tudvalegőleg a legmagasabb fokot áll.

A modern iskola, mely a tornászat által a test nevelésére oly nagy súlyt fektet, kiegészítője, a gyakran oly hiányos vagy téves irányba terelt házi nevelésnek; — s mivel a test és szellem tehetségeinek fejlesztése, nevelése, ugyszólván a bölcsenél kell, hogy kezdődjék: azért kívánatos — különösen a körendű és alsó nép osztály gyermekeire nézve a kiseddóvadi nevelés, mint előkészítője az iskolának.

Közoktatási kormányunknak egyik elévülhetlen érdeme marad minden időre a kiseddóvái ügynek országos felkarolása és törvényhozási uton való biztosítása, — örömmel nézhetünk tehát már e tekintetben is a jövő elé, mert a népevelésnek, a helyes alapra fektetett közoktatásnak eddigigé anyira mellőzött, elhanyagolt két mostoha gyermeke: a tornász és a kiseddóvas elvégre fel vannak véve a nemzeti népevelés nagy munka-programmjába, — s megvalósulván az eszme, az óhajtott eredmény bizonyára nem marad mögötte a nagy várakozásnak.

S a mint bizonyára nem jut senkinek eszébe, a ki a nemzeti népevelés előhaladása iránt ószintén érdeklődik, hogy a tornász és a kiseddóvas nevelési jelentőségét kicsinylené: ép oly igazán megilleti az ószinte tisztelet, hála és közömbösítés a lelkes uttörőket, a jó ügynek előharcosait és buzgó apostolait, a kik csüggedést nem ismerő kitartással és nemes becsérzőtöknek szakadatlan munkásságával lehetővé tették, hogy egy a tornász, valamint a kiseddóvas ügye ma már hazánkban is azon magaslatra emelkedett, a honnan a nemzeti népevelés ezen új irányának teljes eredményét s reformáló hatásának a közéletre is sokszorosán kiható áldásos gyümölcseit, habár egyelőre még nem is élvezhetjük, de most már legalább bizony tekinthetünk ezek közeli megvalósulásának „igéret földére.”

Gündücs Istrán.*

Külföld.

Párizs. A napokban egyik amerikai lap tudósítója járt a párizsi grófnál, kivel hosszabb beszélgetést folytatott. A párizsi gróf ez alkalommal beismerte, hogy Boulangerrel ő is érintkezett és hogy helyeselte a jobboldal vézei és a boulangisták között folyt tárgyalásokat. A párizsi gróf azt hiszi, hogy Boulanger az összes pártokat misztifikálta.

Madrid. Valencia városában 15 ember halt meg kolerában, a kellő intézkedések folytán azonban a vész tovább terjedése meg van akadályozva. A többi spanyol területen a kolera csökkenőben van. A madridi kormány az általános védkötelezettséget akarja behozni; a hadügyminiszter már el is készítette az erre vonatkozó törvényjavaslatot.

Konstantinápoly. Az örmények és törökök között vizsaly ütött ki Törökországban s a vizsaly már eddig is emberéletbe került. Izmidt közelében ugyanis Bagcse-Danik falvában, hol nagyobb részt örmények laktak, az örmények három zaptieit meggyilkoltak. Hir szerint a szultánnál ez ügyben a nagyvezír, külügyminiszter és az igazságügyi miniszter részvételével értekezlet volt.

Szofia. Az újonnan összehívott nemzetgyűléshez a választások most ejtettek meg. Megválasztva lett 295 képviselő; ezek közül 260 kormánypárti 25 ellenzéki. Stambulow miniszterelnököt Viddinben választották meg. Grekov volt miniszter Eszki-Zágrában. Az ellenzék Radzslavov, Czankov- és Karavelov-pártiakból áll. Radzslavov megbukott Lovcsában, hol két Czankov-pártit választottak meg. Az ellenzéki pártok köréből egy kiválónb ember sem lett megválasztva. A mult nemzetgyűlésben az ellenzéki pártok még 90 taggal voltak képviselve, a mostani választások eredménye tehát nagy diadal a kormányra nézve.

*) A „Magyar Paedagogiai Szemle” szeptember havi füzetéből ismertetjük e cikket, melynek minden szava egy-egy elismert igazság s melyek nemcsak a tanítók, hanem a szülők megszívlelésére is méltók. A szerk.

Berlin. Vilmos császár az őszszel Ausztria-Magyarországba jó vendégül, mert megfogadta, hogy boldogult nagyatyjához hasonlóan ezt a látogatási utazást ő is minden évben megtesi. A két uralkodó találkozásán alkalmisint jelen lesznek a magyar s az osztrák miniszterelnökök is.

Helyi ujdonságok.

Pénzügyi bizottsági tárgyalás volt Nagy-Kanizsa város 1891. évi költségvetése tárgyában. A bizottsági jegyzőkönyvből közöljük a következő közérdeklő dolgokat. **Törvény:** A városi tanács által előterjesztett 1891-ik évre szóló költségirányzat a városi számvéveő által előadotván, annak ugy bevételi, mint kiadási tételről-tételre tárgyalattak és a f. hó 28-án felvett jegyzőkönyvben előterjesztett, a közgyűlés által a költségvetéssel együttesen tárgyalandó javaslatoknak figyelembe vétele mellett az alábbi megjegyzésekkel a közgyűlésnek elfogadás végett ajánlatik. **Bevételek:** 1. 5. rovat 1. s 6. tétel pénztári maradvány címen az. 1889. évi december hó végéig kimutatott összeg vétegettel fel. 2. rovat 3. ik tétel regale jog után megállapított összeg vétegettel fel. 3. rovat 8. ik tétel vadászati jog bére után felvett összeg az átverés eredménye. Ugyanazon rovat 6. ik és 7. ik tetele alatt megemlített piaci és országos marvásári helypénz tárgyalása alkalmával a bizottság azt véleményezi, hogy az általános helypénzszedés behozatala érdekében 505/886. számú határozattal kiküldött bizottság jelentésének előterjesztésére hívassék fel. 4. rovat 9. ik tétel a városi bormérés jog megváltásának kamata címen a remélhető kártalanítási összeg irányoztatik elő. 5. rovat épületek bére címen 10., 16., 17., 20., 22. és 23. tetelek alatt a katonaság által eddig használt épületek után, a kitüntetett kevesebb bevételek onnan erednek, mivel azokba nem állandóan, hanem csakis a fegyvergyorskorlatokra időközönként behívandó katonaság lesz elszállásolva és így csak az ezek után remélhető összeg vétegettel fel. Ugyanazon rovat alatt szántóföldek és rétek címen mutatkozó többlet az újbóli bérbeadás eredménye. 6. rovat 11. és 12. ik rovatoknál előforduló több bevétel az iskolaszék által benyújtott költségvetés szerint vétegettel fel. 7. rovat katonatiszti beszállásolás címen csakis az átvonulási illetmények után remélhető összeg vétegettel fel, a 8. tölbi e rovat alatt előforduló címek, mint megszűntek, kihagyattak. **Kiadások:** 1. s 6. rovat 3. ik tételszám alatt regalejog után fizetendő összeg a 11. rovat 3. ik tétel alatt bevételbe yett összeg által mutatkozó több kiadás ellen-súlyoztatik. 2. rovat szolgazemélyzet fizetése és ruházata címen 36. tétel száma alatt jelzett keveslet abba találja indokát, mert ez évben ruha nem szerezeték be. E helyen a pénzügyi bizottság azon indítványát terjeszti elő, hogy miután a kapitányi és rendőri helyiségek a hivatalos tekintélynek és szükségletnek nem felelnek meg, ezek rendezésére, illetve egy alkalmasabb helyiség építésének véleményezésére bizottság küldessék ki. Véleményezi továbbá, hogy a városi tanács felhívassék, miszerint a kapitányi hivatal meghallgatása és más városoktól (Székesfehérvár, Pécs, Győr, Sopron) beszerzendő adatok alapján a városi rendőrségnek laktanyázatára érdekében javaslatot tegyen. 3. rovat főgymnasiai kiadások 67. ik tétel alatt megemlített házimesteri fizetésnek 60 forinttal felemelése a bevezetésben említett külön jegyzőkönyvben már véleményeztetett. 4. rovat községi népiskola 69. tétel száma alatt a több kiadás az állami egyenes adó 5% által idéztetik elő, ugyszint a 70. tétel száma alatt az iskolaszék által beadott költségvetés indokolja a több kiadás. 5. rovat 71. tételét az iskolaszék által benyújtott költségvetés indokolja. 6. rovat ipariszkola címen az iparbizottság által benyújtott költségvetés indokolja a több kiadást. 7. rovatban megemlített újabb segélynek a kiseddóvas egyesület részére az Átilla-utóban felállított IV-ik ovodára való megadását a bevezetésben említett jegyzőkönyvben már javasoltatott és ez indokolja a több kiadás. 8. rovat tétel száma alatt a szegények tápintézete részére 1891-ik évre 100 frt segély felvétele a bevezetésben említett jegyzőkönyvben már véleményeztetett. 9. rovat. Épületek tatarozása címen a 88. tétel alatt felvett új kútnak építését indokolja az előállított többlet. A 96. tétel alatt látszólagos több kiadás ellensúlyozza a

VII-ik rovat 27. tetele alatt felvett bevétel. 10. rovat. Adósságok és terhek címen 97., 98. és 99. tételszámok alatt felvett és bekebelezett tartozásokra vonatkozólag azt javasolja a bizottság, miszerint a városi tanács felhívassék, hogy ezen tartozásoknak mielőbbi convertálására nézve a szükséges intézkedéseket azonnal tegye meg. 11. rovat. Segedelmek címen a 114. tételnél előállított több kiadást a bevezetésben említett jegyzőkönyvben az evangélikus gyülekezet által templom- és iskola építésére egyezménydenkorra javaslathozott összeg idézi elő. 12. rovat. Segedelmek címen a 114. tételnél előállított több kiadást a bevezetésben említett jegyzőkönyvben javasolt és annak alapján a 120., 121. és 122. tetelek alatt felvett kegydíjak indokolják. 13. rovat. Világítás címen 133-ik tételszám alatt előállított több kiadást a petrolium árának emelkedése idézte elő. 14. rovat. Katonatiszti beszállásolás 139., 141. 143. számok alatti tetelek megszűntek és ez indokolja a kevesebb kiadást.

A katonai gyorskorlatok melyek tudvalegőleg most folynak a kiskanizsai, sormási szepetneki mezőkön, 3 hélig fognak tartani. A Pécsről, Keszthelyről, Pápáról és Z. Egerzsegről érkezett két lovas honvédsereg egyikét Kálmán, a másikat Perczel ezredesek vezénylik, a főparancsnoki tisztelet pedig gr. Schlippenbach ezredes dandárparancsnok teljesíti.

A Polgári Egylet kerti helyiségét — miként azt annak idején jeleztek; — az egyjel vasrészesszállat vétete körül. A rácsos munkákat pár nappal azelőtt kezdtek meg s jelenleg már elkészültek azaz. Csinos alakú oszlopok közé illesztvük a tetszetős rácsozást, mi által az oly visszatetszést szült deszka kerítés eltávolítván, a jobb izlésnek megfelelő szép rácsozat egészen más, és kellemes benyomást kópat ad az egész utcának Nagy-Kanizsa szépítésére, főleg ez utának tetszetőségére igen sokat tesz és a vasrácsoz kerítés, melyen át szabad betekintés nyílik a szép kertbe.

Lóverseny. A m. kir. honvéd lovandár ez évi szeptember hó 14. én d. u. 2 óra fél órakor lóversenyt rendez. Versenybírák: cseppei Zoltán főbörnök, Kardos Kálmán, Svastics Benő, Rubidó Zichy Radoslav főispánok; Gróf Schlippenbach István és Teinmann Viktor ezredesek. Pálya felvigyázók: Gyertyánffy Kálmán őrnagy, Baró Wimpfen Iván, Eckensberger György századosok, Liedemann Vilmos, Szavosty Kálmán főhadnagyok, Waldbauer Henrik és Kéthelyi József hadnagyok. Bizottság: Gróf Schlippenbach István ezredes, Kálmán Frigyes, Perczel József alvezredesek, Gabron Gyula, Fejérvary Géza századosok és Fűgh Dénes főhadnagy. Minden félórán egy verseny. 1. Akadály verseny. A dandárbeli tisztek számára szolgálati lovaikkal tulajdonosaik által lovagolva. — Távozság 3500 m. Nevezési díj: 3 frt. 1-nek tiszteletdíj adja gróf Schlippenbach István ezredes dandár parancsnok ur és 100 frt. 2-nak Keszthely város és 50 frt. 3. 4. és 5-nek a bizottság. Nevezze van 20 ló. 2. Gátverseny. Tartalékos tisztek, hadapródok és önkéntesek számára szolgálati lovaikkal. — Távozság 2500 m. 1-nek és 2-nak tiszteletdíj adja a bizottság. Nevezze van 17 ló. 3. Akadály verseny. Nyitva minden lovak számára, melyek teltleges tisztek tulajdonát képezik és a csapat előtt lovagolva lettek, kivéve azon lovakat, melyek folyó évben nyilvános idomítás alatt voltak vagy versenyben nyertek. — Távozság 4000 m. Nevezési díj: 5 frt. 1-sőnek tiszteletdíj, adja Ócsa, és kir. Fensége József főherceg és 100 frt. 2. tiszteletdíj, adja Pécs város és 100 frank. 3-iknak tiszteletdíj, adja Nagy-Kanizsa város. 4-iknek Beniczky Gábor százados. Nevezze van 10 ló. 4. Vadász verseny. A dandárbeli altisztek szádonként egy-egy altiszt. — Távozság 2500 m. 1-sőnek tiszteletdíj, adja Forinyák altábornagy adlatu ur és 3 drb. arany. 2-iknek Kálmán alvezredes ur és 2 drb. arany. 3-iknek Perczel alvezredes ur és 2 drb. arany. 4. 5. és 6-iknek két-két drb. arany. 5. Gátverseny. Tiszti tulajdonlovak számára: Távozság 2000 m. Nevezés: 5 frt. 1-sőnek tiszteletdíj, adja Zalamegye gazdasági egyesülete. 2. 3. és 4-iknek a bizottság. — Este fényes bál lesz a „Szarvas” vendéglőben.

Lóvásárlás. Ezenel közhírré tétetik, miszerint a m. kir. pécsi 8. honvéd huszár ezred pótlovazó bizottsága által az alább nevezett helyeken és időden ló vásárlás fog tartatni és pedig szeptember hó 30-án pótlovazás Nemesviden. Október 1-én pótlovazás Keszthelyen, 3-án pótlovazás Parson, 5-én pótlovazás Német-Bólyen, 6-án pótlovazás Pécsen, 8-án pótlovazás

Simontornán, 9-én pótlóvadás Pincehelyen, 10-én pótlóvadás Dombóváron, 11-én pótlóvadás a környékben a tenyészőknél, 12-én pótlóvadás Kaposváron, 13-án pótlóvadás Szigetváron. Miért is felhívhatnak az érdekelt magántenyésztők, kiknek 4—8 éves kora 158—166 cmtr magas alkalmas lovak vannak, azokat a kifizető napra elővezésék. Vételár 250—350 frtig esetleg magasabb áron is megvásároltatnak. Kelt Nagy-Kanizsán, 1890. szept. hó 10-én. A m. kir. pécsi h. h. ezred parancsnoksága.

Nem az kaptá, a kinek száma volt. Egyik helybeli tisztességes mester ember neje a napokban utjában megállott Szalai Sipos József uram házában egy percre. Épp akkor érkezett meg a ház gazdája is a hegyről, egy akós hordót emelve hátán. Sipos uram nyugodtan letette a hordót aztán minden előzmény nélkül arcul ütötte a háza előtt álló mesterasszonyt. A tisztességes nő elkialtotta magát, szemrehányást téve, hogy ötlet nyílt utána valaki telpofozza, mit fog a világ mondani ily mesterasszonyról. Sipos uram ekkor vette észre magát s teljes bűnbánással kért bocsánatot, mondván: azt gondoltam, hogy fiam kedvese áll itt a ház előtt, azt akartam arcul ütni. Az utcai jelenetnek, melynek több néző volt jelen, folytatása a bíróságnál lesz, hová a tisztességes feljelentést tett.

Szerencsétlenség a hadgyakorlatoknál. E hó 10-én a katonai gyakorlatoknál egyik huszárnak lova elesett s a szegény huszár a lóról lebukott. Az épen rohamban lovagló egész huszárszázad átlavagolt a lebukottnak, ki jelentékeny sérüléseket szenvedett, gyógykezelés végett a kórházba szállították.

Duhaj legények. Három fiatal suhanc e hó 10-én behatolt P. Zs. lakásába s ott a nőcselédet kereste, előbb a konyhába, majd a kamrában, majd a szobában, mely utolsó helyen meg is találta. Itt dacára, hogy a házuajdonos távollétében annak jelen volt ipja tiltakozott az idegen házba történt betolakodás ellen, a duhaj legények egyike, magát a dívánra vetve kijelenté, hogy nem távozik. Időközben megérkezett a gazda, a suhancok életveszélyesen fenyegették a nőcselédet és a gazdát is, azzal, hogy ha kapuját bezárja agyonlövik. A gazda azonban nem veszté el lélekjelenlétét, rendőrök után küldött; de a suhancok megugrottak. A rendőrség kipuhította már neveiket s megtette intézkedéseit.

A perlaki iskola felszentelése.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Perlak, szept. 10.

Hiszem, hogy nem felesleges munkát végzek, midőn rövid leírását adom azon megható ünnepélynek, melynek Perlak város ügy vidékének közönsége a perlaki állami elemi népiskola felszentelése alkalmával szemtanuja volt.

Az érkező vendégek elé nevezetesen Svastits Benő főispán, Csertán Károly alispán, Ruzsicska Kálmán megyei tanfelügyelő élé a város közönsége a magas vendégek iránti tiszteletből 12 kocsin egy küldöttséget indított Szt.-Keresztig.

A városba érkezve járásunk főszolgabírája Kótyál Ferenc volt szives őket fogadni.

Az ünnepély isteni tisztelettel vette kezdetét, mely Veni sancte-val lévén összekötve, a gyermekek szép magyar éneket zengtek.

Mise után impozáns menet indult a felszentelendő épület felé. A felszentelést a helybeli plébános végezte, melynek megtörténte után megható, hazafias, felekelt szellemű s oly ritka szép-szerű beszédet tartott, mely minden jelenlévőt mélyen meghatott.

Ezután a tanfelügyelő vázolta az iskola történetét, egyúttal a gondnokságnak az iskola létesítésében kifejtett buzgalmát megköszönte, igérvén, hogy az iskola fejlesztése s tökéletesítéséről továbbra is gondoskodni fog. Ily értelemben nyilatkozott beszédében a főispán is, ki egyúttal a tanfelügyelő elismerését fejezte ki eddigi fáradozásáért.

Sipos Károly iskola gondnok megköszönte a magas vendégek részvétét az ünnep alkalmával, őket a gondnokság további buzgalmáról biztosította. Végre Totk Sándor igazgató magas beszédében megemlékezvén a népnevelés fontosságáról, biztosította ugy a magas vendégeket, valamint a nagyszámú közönséget, miszerint a tanfelügyelő ezennel is kötelességének eleget tenni törekedni fog.

Délután egy órakor volt a 90 terítékű nagy díszszék.

Ez alkalommal a következő toaszók mondtak: a főispán a királyi házra, a tanfelügyelő gr. Csáky Albin vallás s közokt. miniszterre, Kótyál Ferenc főszolgabíró a főispánra, Gotz Ferenc járásbíró a tanfelügyelőre; továbbá az alispán a helybeli plébánosra mondott beszédét, hangsúlyozván a vallás-erkölcsös nevelés szükségét; s több kisebb-nagyobb toasz. Bátorfi Lajos lap-szerkesztő pedig a jelenlétnek élénk érdeklődése mellett olvasta fel ez alkalomra írt achronstikon ünnepi költeményét, mely általános tetszésben részesült.

A díszszék este 5 órakor ért véget. Az ünnepélyt faktyásmenet fejezte be, hol a magas vendégekhez az összes lakóság nevében Csizmazia János állami tanító szólott. A faktyásmenet után reggelig tartó tánc következett, melynek közönségét a magas vendégek megjelenésükkel még egyszer megtisztalták.

Perlak évkönyveiben e nap örökre emlékezetes marad!

R. L.

Műkedvelői előadás Sümegen.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Sümeg, szeptember 10-én.

Bizon-bizon erősen megakadt a Völgyi-féle Thalia-papok szekere a defécit mélyeség völgyében, azent, hogy ott is reked, há három jótékony szellemű, könyörületos szívű fiatal ember ki nem rántja. E triumvirátus Bakkel János, ifj. Mojzer József és Takács Elemér, kik műkedvelői előadás rendezésébe kaptak a hogy a siker teljesen biztos legyen, szerencsések v. liak meggyerint Vid Anna és Rosenberg Kornélia kiasszonyokat s Vadas Gyula „polg. népszéneti primást” is negyedmagával.

Az előadás szeptember 6-án folyt le a nagy vendéglő terméket teljesen betöltő kö. önség jelenlétében.

A műsor első száma Almásy egy felvonásos vígjátéka *Két fé müldu* volt. Roxane szerepét Ligeti Vilma, Ervin grófét Mojzer József adta. Ligeti a színtársulatnak határozottan első tehetséges tagja, Mojzer József pedig (ki most első ízben áldozott Thalia oltárán) annyira beleléte magát gróf szerepébe, hogy azóta mindenkit legatöbb is barónnak titulál s szentül hiszi, hogy „az ember a barónal kezdődik.” No de egy-két hét, s majd kipárolg az ő demokráta fejéből az aristokratikus életnézet dacára annak a falrengető tapának s háromszori kihívásnak, melylyel a közönség sikeres játékát jutalmazta.

„Két év múltán”-t követte Rosenberger Kornélia rokon-szenves, kedves hangon előadott népdalai cigányzene kísérelésében, melyet Takács Elemér finom, szép hageddjátéka vezetett. A jóízű magyar nótákat a közönség zajosan megújráta.

Apolló után újból Thalia! Vid Anna főszéges *Szárakozott kiasszony* volt a színpadon, ellenkezőleg a hallgatókkal, kiket pompásan előadott monológiájával a megtévesztett figyelmébe varázsolott. Midőn monológia végén naiv kedveskedéssel hívta fel a publikumot (kostük volt édes anyja is): „Szépen kérem, meg ne mosdják ám a mamának!” szűnni nem akaró taps hangzott fel. Jutalmul 2 szép csokrot is kapott, melyeket e szép est emlékre bizonyosan — lepréset.

Az előadás fény- és csattanós zárópontja Bakkel János remek fuvolajátéka volt. Doppler magyar fantáziáját és magyar népdalokat adott elő cigánykíséret mellett. A gyönyörű játék meggyőzte a jelenléteteket, hogy Bakkel J. oly kiténő virtuóz s hangszerezen, minőt ritkán van alkalma hallani.

Előadás után a közönség nagy része néhány órai tánc rögtönzésével még emlékezetesebbé tette az élvezetes estét.

Egyben fölemlitem, hogy Völgyi Györgyné 4 heti játékát szept. 9-án fejezte be a „Három pár cipő” előadásával.

R. L.

Különlélek.

A király Debrecenben. A király fogadása alkalmából írják Debrecenből: Városunk ünnepi díszit öltött az érkezendő király tiszteletére. A vasuti pályaház valóságos zászlóterdő, az utcákon diadalkapuk és árbcök emelkednek, melyeket ezernyi lombfűzér fog össze. A király 12-én, pénteken reggel nyolc órakor érkezik Debrecenbe. Az üdvözlő beszédet a főispán mondja s ez alkalommal bemutatások nem történnek. A bevonuló menetet két lovas hajdu nyitja meg, majd a két banderium következik, aztán a főispán és a polgármester egy kocsiban, erre 60 lépés távolban a város ötsz fogatán a király, utána hét kocsin az udvari kíséret, végül pedig az összes küldöttségek. A város összes harangjai szólani fognak a bevonulás alatt. A város háza kapuján csak a király fogata megy be. A lépcsőnél a polgármester üdvözi a felséget. A nagy lépcsőn

feherreruhas leányok virágot hintonak. Dél előtt 10 órakor fogadja a király a város háza nagytermében a vidéki és helybeli küldöttségeket, a következő sorrendben: tiszántúli ev. ref. egyházkerület, tiszai ág. ev. egyházkerület, a helybeli róm. kath. egyház és kegyes tanítórendiek, a munkácsai görög-kat. püspökség hajdudorogi vikariátusa, a vármegyék és szabad királyi városok Degenfeld József gróf főispán vezetése alatt és pedig: Borsod-, Heves- Jász-Nagykun-Szolnok-, Szabolcs- és Hajdumegyék, továbbá Szatmár város és Hajdumegye küldöttelei, valamint Debrecen törvényhatósági bizottságának tagjai és a városi főreáliskola professorai, a debreceni törvényszék, a helybeli állami hivatalok a főispán vezetése alatt, az izraelita közönség, az ügyvédi kamara, a közjegyzői kamara, az ipar- és kereskedelmi kamara, a kereskedő társulat és a kereskedelmi akadémia. Délben 12 órakor a Csigléd-, Bathány- és Teleki-után valamint a piacon át kocsiáza, a király meglátogatja az ev. ref. főiskolát. A kollégium nyugati bejáratánál az igazgatóság és tanákar tiszteleg. A király áthalad az udvaron, hol az ifjuság áll sorfalat és az új épület dísztermébe megy. Itt a tiszántúli ev. ref. egyházkerület küldöttsége üdvözi a felséget, élén Kiss Aron szatmári esperes, püspöki helyettesével. A főiskola énekkara a Kölcsey-himnusz énekl. A király ezután megnézi a természethistóriai és fizikai muzeumot és a könyvtárt. Ezalatt a díszteremben összegyűlt urak és a tanuló ifjuság a főiskola homlokzatának hosszában foglalnak helyet. A király a nyugati kapun jön ki és a Peterfi-utcán s az Istvánmalom-előtti úton a mentelep-hez, hol megnézi a népműnepet. Ő felsége a fürdőháznál száll le kocsijáról; a lövőház előtti térségen feherreruhas leányok virágot hintonak éléje.

A lövőház előtt a 30 ik gyalogezred fog játszani s a városi dalegyesület énekel. A király 3 óra 15 perckor a helyi vasut-különvonatán visszatér szállására a város házhoz, hol 4 órakor kezdődik az udvari ebéd. A hódoló küldöttségekben körülbelül 420 előkelő férfi jelenik meg. Lesznek közöttük főispánok, püspökök, lelkészek, ügyvédek, orvosok tisztviselők. A népműnepre vonatkozólag következő értesítést vetünk: A király látogatása alkalmából rendezendő óriási arany nagy népműnepegy színhelye, a Nagyerdő olyan átalakításon megy át a mostani napokban, hogy a ki nem látta pár hét óta az erdőt, alig ismer rá erre a tündérkertre. A mit csak emberi leleményesség és emberi megfeszített erő képes teremteni oly szép helynek szebbé tételére, azt lázas sietséggel eszközölteti a hatóság. A fürdőház és a lövőde környékén munkások raja hemzseg. Azon a tájon lesz minden különleges látnivaló összpontosítva. Ott lesznek a táncosok néposztályok szerint összpontosítva, ott lesznek a nép számára rendezett mulattató látnivalók, ott sütik az ökröt, sütnék fonatos, diszqópecsenyét, arulnak mézeskalácsot, stb. stb. Katona- és cigány zenekarok játszanak, 300 tagu dalárda — a helybeli összes dalegyetek tagjai — működik. Ő Felsége távoztá után pedig harapni való pecsenyét s más ennilát osztanak szét és rögtön csapra ütnek negyven hektoliter jó érmeleki bort, negyven hektoliter sört, szétosztanak kenyert székérszámra. S hogy a tolongás ne legyen nagyobb mérvű, a folyadékokat csatornára bizaák. A rendfentartást e helyütt a lovasrendőrség fogja eszközölni. Szóval olyan mulatság lesz akkor az erdőn, a mely megérdemli a néző közönség érlelőését is, bár valószínű, hogy tekintettel az akkor napi emberáramlásra, a helyi vasut közlekedése meg lesz tiltva az egész városban.

A király a hadgyakorlatokon. A Székelyhídon tartandó hadgyakorlatokra a végleges megállapodás szerint, a királyt kíséрни fogják Károly Lajos főherceg, Kálnoky gr., Bauer báró és Orszay báró miniszterek, a két löhadsegéd, három szárnysegéd, a főlovászmester, és a fő-

konyhamester. Vendégei lesznek továbbá a királynak: Hein Ottó L. százados az Egyesült-Államok, Deines őrnagy Németország, de Toroy alezredes Franciaország, Domville Cecil százados Nagy Británia, Brusati lovag alezredes Olaszország, Mendoza d'Andrade őrnagy Portugália, Couada lovasági századparancsnok Románia, Zuffei ezredes Oroszország, Espinosa ezredes Spanyolország, Tevfik bey alezredes Törökország katonai attacheja.

— **Minister** változás. Orczy Béla báró, ő Felsője személye körüli miniszter visszalép állásából és teljes nyugalmába lép. Utódján Szögyény Marich László külügyi osztályfőnököt emlegetik, a ki a delegacionális ülészek befejezése után, majd később ismét kijelentette hajlandóságát, hogy tárcát vállal a Szapary kabinetben. Helyét mint első osztályfőnök a külügyminisztériumban valószínűleg dr. Posetti foglalta el.

— **Eljegyzés** Sümegen. Reisinger Mihály sümegi lisztkereskedő eljegyezte Tóth József kereskedőnek kedves nevelt leányát, Anna kisasszonyt. A dás a köteendő trigyre!

— **A német császár látogatása** jön királyunkhoz. A berlini udvarnál el van határozva, hogy a Teschen melletti sziléziai hadgyakorlatok után Vilmos német császár királyunk meghívására részt fog venni a stájeri vadászaton. A császár e hó 30-án érkezik meg a valószínűleg Mürstegben fog lakni. Részt fog venni a vadászaton Albert szász király és Lipót bajor hrc. Gizella főhercegnő terje.

— **Szigetvár ünnepe.** Szigetvár hazafias közönsége e hó 6-án ünnepelte meg Zrínyi Miklós hősiünk halálának évfordulóját. Reggeli 10 órakor a plébánia templomban, melynek közepén díszes ravatal volt égő gyertyák között felállítva, ünnepélyes gyász mise volt liberálva, mely alatt a karzat a himnuszt énekelte. Ezt hazafias egyházi szónoklat követte. Esti 7 órakor a Zrínyi-szobor a a belváros kivilágítván, a köz- és magán épületekről lengő zászlók, valamint a vár-fokáról meg-megújító mozsárvéveket hirdették az ünnepélyt. A megkoszorúzott Zrínyi-szobor előtt a dalárdá énekelte a szózatot. Ezután Kazaliczky Antal lelkes beszédet tartott, melyben a szabadságért küzdő Rákóczyról és Kossuthról is megemlékezett. Bejezésül a zenekar játszotta el a Rákóczy és Kossuth indulókat, mire az ünnepély véget ért. Az „Olvasó-egylet” kertjében ez alkalomból tűzijátékot rendeztek.

— **A költségvetés 1891. évre** már csaknem teljesen elkészült a miniszter tanácsban. Több reform van felvéve a budgetbe, egy a belügyi tárca költségvetésében mint értesülünk a jegyzői képesítő szaktanfolyamok tetele is fel van véve.

— **Apáczárda felavatás.** Zala-Apátiban a Vaszary Kolozs főpap által építtetett apáczárdát, hol az apácák leánynevelés-oktatással foglalkoznak, e hó 8-án Kisasszony napján avatta fel ünnepélyesen Vaszary Kolozs főpapi ki az apácákat is maga vezette be a zárdába.

— **A szászországi kiállítás** tömegesen látogatják az ország előkelőégei. Eddigél megtekintették a kiállítást: Szapary Gyula gr. miniszterelnök és nejein kívül többek között Tisza Kálmán, Jókai Mór, Pulszky Ferenc, Beniczky Ferenc, intendáns és neje Bajza Lenke leányával, Szalavszky Gyula államtitkár, Karffy Titusz, Jekellalusi Lajos, Gyöngyösi János, Hegedűs és Huszár Kálmán miniszteri tanácsosok, Szohner Antal, Török Zoltán és Borhy Kálmán miniszteri titkárok, az Andrassy, Battyány, Degenfeld, Festetics, Keglevich, Kornis és Péchy grófok, Banffy, Dilturt, Orczy, Splényi, Piret grófok, Almási Sándor, Molnár Antal, Lukács Gyula, Hentaller Lajos, Ilyés Bálint, Molnár József, Varady Gabor, Plichy Gyula, Ragályi Gyula stb. képviselők, a művész-világ több jelese, köztük Jászay Mari, Blaháné, Pálmay stb.; a kik mind igen eismertleg nyilatkoztak a kiállításról igérve hogy az a többször is meglátogadják.

— **Katonai jubileum.** A 9 ik huszár ezred jubilán készült. Ez évben érte ugyanis meg az ezred fennállásának 100. évét, a minek öröme október hó 28-án mindenféle lényes részletekből álló ünnepséget rendez az ezred tisztikara. Az ünnepélyen jelen lesz Ferenc Ferdinánd főherceg, valószínűleg Frigyes főherceg s több katonai vezetésesek.

— **Másod virágzás.** Kecskemétről írják nekünk: Dacára a nagy hőségnek és szárazságnak, mely hetek óta úgy emberre, mind állatra már elviselhetetlen volt, vidékünk némely helyein, egyes gyűnölcsők másodszori virágzásnak indulnak. Így Körös felé a vasut mellett az ugyneve-

zett „Körös” néhány akácia és naspolya bokor másodszor virágzott. Jelenleg pedig a fohház udvarán az orgona bokrok igen dúsan és szépen virágzanak.

— **A magyarországi tűskároslítak javára** e hó 11-én hangverseny és táncvigalom lesz a fővárosi vígadó őszes termében Andrassy Géza gróf. Hadik Sándor gr., Hadik Barkóczy Endre gr., Szemere Miklós, Csavolszky L., Sennyey István br., Karolyi László gróf kezdeményezésére 400 tagu, Budapest legelőkelőbb köréből alakult bizottság rendezése mellett. — Főtanrendező Berchtold Miklós gróf. A hangversenyen közreműködnek: Splényi báróné, F. Hegyi Aranka asszony, Messlényi Adrienne k. a., Pálmai Ilka asszony, Schlager Antonia k. a. cs. és k. udv. operatőreskő, Agghazy Karoly és Hubay Jenő. A prólogot írta felső-őrfi Pongrácz Béla, zenéjét szerezte Ivanovics Iván. A díorámaképeket festették Spaaraff és Hirsch operai festők.

— **A idel szőlő.** Pécsről írják, hogy híres muskotály fajokból, az idén nem érvélhetnek úgy az inyencek, mint csak a közelebi éveken is. Először azért, mert halomra dőlnek tökeink a phyloxera pusztítása alatt; aztán a mit az idén piacra hoznak is, nem kellő cukortartalmu; a szemek sincsenek úgy kifejlődve a rendetlen időjárás miatt, mint máskor.

— **Új löporgyár Pozsonyban.** A pozsonyi dinamitgyár területén tüstnélküli löpor gyártása végett építendő gyár terveit a hadügyminiszter már véglegesen jóváhagyta. Az első löpor-készletet a gyárnak már a jövő tavaszszal kell a katonai hatóságnak átadnia, azért a gyárnak november hó vegeig készen kell lenni. Legközelebb lövés próbákat tesznek a gyárban tüstnélküli löporral. Csakis vaktöltést használnak eleinte. Hír szerint a gyárterületen ágyú-lövöldét is szándékoznak felállítani.

— **Betörés.** Szűcs László kehidai lakosnak — írja oitani levelezőnk, — a taluvidék levő lakását e hó 6-án éjjel ismeretlen tettesek feltörték s míg a ház asszonya és leánya a ház hátsó szobájában aludtak, minden nemű ágyruházt, lehernéműt, különféle ruha neműeket, élelmi szerekert néhány forint készpénzt szóval mindent, mit csak találtak ellopják. Képelhető, mily nagyot bántul az asszony reggel mikor üres szobáját meglátta, melyet az este tömve hagyott. A kár 232 frt. A jelentés nyomban megitétvén, a csendőrség rögtön kivényeltetett, a teljesített nyomozás azonban ez időig eredményre nem vezetett.

— **Tűz eset.** Augusztus 30-án Szent-Groth polgárvaroson, éjeli tel 2 órakor Sipo József háza eddig ismeretlen módon kigyult s ugy ez, valamint Szabó József lakháza és gazdasági épületei a lángok martaléka lett. A kár mintegy 1700 frt. Biztosítva csak egyik ház volt ez is csak 400 frig. Ez alkalommal Szabóné holmiját menteni akarván, elesett és pedig úgy, hogy az égő ház körül lévő úszkók közé jutott, mi által bal-karján, nyakán, s arcán, bal lábán égési sebeket szenvedett.

— **Megugranztott betörők.** Vett értesülésünk szerint özv. Mandlbaum Adámné csányi lakos bolt helyiségét e hó 6-án éjjel ismeretlen egyének leszegették; a tulajdonos az okozott lár-mára fölbrevdén, cselédjét is feikölté, mit a betörők észrevéven, megugrantak.

— **A híres Meidinger kályhákrol.** Ezen cím alatt hoztunk a napokban egy közleményt, melyben levelezőnk a többfő közt hazánk-fia Hei m. H. ur (Bécsben, Michaelerplatz 5. B. Pfasten, Thonetudvar) által gyártott Meidinger kályhák óriási elterjedésére utal. Levelezőnk újabbau egy egész halmoz a legkiválóbb egyéniségek és intézetektől erőd elismerő levelet küldött be hozzánk, melyek közül olvasóink érdekében a báron következők tesszük közzé: Gróf Dessffy Aurél Budapesten, a következő nyilatkozatot küldötte be Heim urnak. — „Ólított örömmel híjonyitom, hogy a légüsti berendezést ugynevezett Meidinger patent kályhakkal, palotában, a Heim cég eszközzel és pedig olykép, hogy ezen berendezéssel a csarnok, lépcsőház és több szoba lesz fűtve, hogy az égő anyag (a szén) fogyasztása igen csekély; a fűtés a mi a fűtött helyiségek arányos melegét valamint a szabályozást illeti, minden irányban megletel, miért is én a fűtése ezen nemét és berendezést, a legjobb lelkiismerettel ajánlhatom. — Schmidt József a győri általános kórház gondnoka következőleg nyilatkozik: — A győri általános kórház részére szállított töltő és szabályozható kályhák, teljesen megletelnek. A melegség egyenlő és kellemes, a

szellőzés kitűnő. Az égőanyag (Coke) vonatkozólág ezen kályhák határozottan a legtakarókosabbak, úgy hogy már az első téli Coke kezeválttel fedezte a beszerzési költségeket s ezért nagy köszönetet érdemel Meidinger tanár szerencsés találmányáért. — Mihálykovits Imre, Nagy-Bossányi plébános a következőket írja: — Kérek részemre Meidinger töltőkályhához egy dupla szitát Coke fűtőre küldeni. A kályha minden kívánalmaknak megfelel s teljesen kielégített. A szomszédaszobába fűtése melegevezető csövekkel kitűnő. — S így megy ez tovább. Ismételve figyelmeztetjük tehát olvasóinkat, hogy Heim ur gyártmányai érdekes, képes árjegyzékét kívánatra bárkinek készséggel beküldi.

— **A postajövedék,** mint forgalmi hém-mérője. Hazánk legelőkelőbb forgalmi városai a postajövedéki bevételek alapján: Budapest 3 és fél millió postajövedelmé után következik a kja Fiume kétszázszáz forinttal, ezután Pozsony, Zágráb, Szeged, Temesvár, Arad, Nagy-Varad, Kolozsvár, Pécs, és Kassa, 100 ezer forintig. 100 000 30000 forint jövedékkel a következő 37 város bír: Debrecen, Brassó, Sopron, Miskolc, Győr, Zimony, Eszék, Nagy Kanizsa, Nagy-Szeben, Versec, Ujvidek, Székes-Fehérvár, Szombathely, Nagy-Becskerek, Szabadka, Szatmár, Losonç, Eger, Sziszek, Eperjes, Komárom, Kaposvár, Páncsova, Károlyváros, Ungvár, Zombor, Vasvár, Kecskemét, Nyitra, Nyiregyháza, Maramaros-Sziget, Baja, S. Alja-Ujhely, Esztergom, Vukovar, Lugos és Nagy-Kikinda. Jellemző, hogy a kisebb népességű városok forgalma mennyivel megelőzi a népesebbeket; pl. 45 ezer lakosú Kecskemét csak a 39 ik helyen van.

A Sarg „Kalodont”-ja, melyet Sarg ur talált fel s hozott forgalomba, mint Glycerin különlegesség, (Finom szappan stb) az Usztrák-Magyar monarchian kívül Németország és Franciaországban is a legnagyobb eredménnyel használtatik. A belföldi iparnak oly dus eredménye ez minőt alig találunk s meiyet sok társadag s jelentékeny pénzadózatok után ért el a tallaló. Annal örvedetesebb ez a körülmény, hogy a „Kalodont”, mint egyszerű bécsi találmány ugy kitűnő jósága, mint olcsóságánál fogva világ szerré vált, s a felesleges urakidő ház tagyjainál használatba véteit, s a logkele és szappan mellett e szer, a legegyszerűbb polgár házának öltöző asztalán is tallalható, mert aki, ezt az egészséges s a logak szépségének tartására, valamint a száj irissességének megőrzésére legalkalmasabb szert csak egyszer is használta, az sohasem fogja többé nélkülözhetni.

Tokajban dühöngött tűzvész által károsult embertársaink felségelésére alakult segélybizottság az ország összes lakóihoz felhívást intézett könyörödományokért. A hatósági felügyelet alatt álló könyörödományt gyűjtő iverk közül a 629. számú iver a bittottaag szerkesztőségünkhöz küldte be. Mindazok, kik nyomorban levő embertársainknak könyörödományt nyujtani óhajtanak, a letett iver neveiket aláírhatják s adakozásaikat megtehetik; a nyujtott könyörödományokat lapunkban nyilvánosan közölni fogjuk.

A „Zala” szerkesztője.

Egy darab Páris Budapesten.

Szegény amerikai reporterék! Mennyi kepelességet kénytelenek kiszélni, hogy a nyári hő-ségtől elbágyadt olvasot kissé felvillanyozzák. A tengeri kigyó már régen eljárta magát, a százmilliomos örökségekben már az örökösök sem hisznek, az öngyilkos kutyák története elcsépeit. Mihez fogjon tehát egy szegény újságíró, hogy nyáron szenzációt csináljon? Hisz idegeink már annyira hozzá vannak szokva a koronkénti megrázkódtatásokhoz, hogy emésztésünkbe is zavarólag hatna, ha egy-egy jelentősebb esemény hí-rét hetekig nélkülözönnök kellene.

Azok, kik augusztus utolsó hetében a vaci-utcai sétáló díszes osztályába tartoztak (s ugyan ki nem tartozik oda?) a kik a divat hódításai iránt köteles figyelemmel viselteknek (s ugyan ki neviselteknek?) a kik csabító látványokban gyönyörűséget lelnek (s van-e, ki ki nem lel?) azok ez idén nem szorultak hírlapi kacsákra, hogy villanyos rezgést érezzenek. Egy eseménynel állottak ugyanis szembe, melyet maga Diogenes is kénytelen lett volna szenzációnak mondani, dacára hordójának és dacára a kulya divat (ciuzmus) iránti hódolatának.

Ez esemény egy nagy divatarúháza keletkezése volt, mely a váci- és zsbárus-utca sarkán épült renaissance stílusú palotában, előre is oly nagy arányokat tüntetett fel, minőkörül Budapesten szokva nem voltunk. Nem csoda tehát, hogy a váci-utcai közvélemény lázas érdeklődéssel kísérte annak berendezését, bámulattal adózott az ablak-sorok ragyogó díszének, melyekre fündöklő villamos fény hinti intenzív sugarait.

Ez üzlet tulajdonosai a Hirsch-testvérek, kiknek neve a divatvilágban Európa-szerte előkelően hangzik. Tudnunk kell ugyanis, hogy e cégnek Bécsben és Párisban nagy divatüzletük van. De bennünket bizonyosan az is érdekelné, hogy a Hirsch-testvérek magyar emberek, Baján születtek s a Bácskából származtak a divatvilág nagy metropoliszába.

Mikor az üzlet augusztus 25-én megnyitott, sokatlan élénkséggel zavarja meg a holt évadot a váci-utcaban. Ezekre menő kíváncsi tömeg állott naphosszat a váci- és zsbárus-utca sarkán, szinte betörellel fenyegetve a szemképrásztató és mindenkifejeletű vágyakat ébresztő kirakatokat, melyeknek gazdag színpompája, csodálkozásra indító eleganciája oly látványban gyönyörködte a szemlélőt, mely élénken Párisra emlékeztet. Az ember önkéntelenül a felülmúlhatatlan szépségű Hausmann-boulevardon képzeletét magát, eszébe jut a „Printemps” nevű divatcsarnok, mely világhírét nem annyira nagyságának, mint elragadóan bájos voltának köszönheti.

A Hirsch-testvérek üzlete a legkövetlenebb szellemi rokonsághoz látszik vele lenni. Egy kis darab Páriszt varázsolta a váci-utcaban.

Mi is Brömmel üdvözöljük ez impozáns vállalkozást. A divat e ragyogó szépségű csarnoka által fővárosunk egyik legszebb utcája oly nevezetességre tesz szert, mely világváris jellegűt élénken kiemeli. A kik ez üzletet megtekintették, szinte roskadtak a gazdag impressziók terhe alatt. Ezekről az impressziókról akarunk fülölgő számot adni.

A földszinten és az emeleten arányosan csoportosított kirakatok és divatickek különböző osztályait tüntetik fel. Ha egy sötét térszűk két utcára nyúló üzlet körül, egész kis tanulmányutat tettünk és ha szemünk végig futott az ezernyi tarkaságon, kénytelenek vagyunk megvallani magunknak, hogy az összes bálványok között a divat bálványa a legragyogóbb. Kora este kigyullant a villamos lámpák és ezüstös fényök tündérrésen árasztja el a kelmék szivárványos pompáját a női pipere észbontó egyvelegét. Nincs a divat új fogalmának oly aprósága, melyre ez óriási üzletben rá ne bukannya. A művészen berendezett tarka csoportokban megtaláljuk a trikot-harisnyvtól a pazar díszű női kalapig, lyoni selyemszövetűtől, a symirnyiai szőnyegig, a legyezőig a főúri berendezésig, a csokros nyakkendőig a valódi jappán vázáig, mindazt — mit a divat káprázatos fantáziája az ujkor számára kidagondolt, hogy a férfiak elegáns és a nők ellenállhatatlanul bájosak legyenek. Sietünk megjegyezni, hogy egy divatüzletben a villamos fények nemcsak dekoratív, hanem igen praktikus célja is van. E fény ugyanis a kelmék színeit eredeti valóságukban, vagyis nappali világításban tünteti fel, s így hűlyeink abba kellemes helyzetbe jutnak, hogy este is vásárolhatnak, a nélkül, hogy a szint illetőleg családoknak tegyék ki magukat.

Az emeleti termek (melyekhez kényelmes, faragott lépcsőház vezet) egy része szőnyegeket és dekoratív cikkeket foglal magában. Itt lépten nyomon a keleti izlés mesteri alkotásaira bukkunk és az „Ezeregyéji mesék” tündérvilágának igazi szőnyegei süppednek lábaink léptei alatt. E termek másik részében a női confectio foglal helyet. Jól esik tudnunk, hogy a divat költői és költözésére csábító képzelőneked minden új szülőtte Páris és Béccsel egyidejűleg itt fog napvilágot látni.

Bennünket ez üzlet nemzetgazdasági tekintetben is érdek. Minthogy a párisian testvére, a magyar kézi műipar egyenesen korrespondenciába juthat a párizsi izléssel, megismerkedhetik annak finom szellemével, eltanulhatja mesterfogásait s ez által felküzdi magát az európai vagy helyesebben a párisi színvonalra.

De ha a Hirsch-testvérek üzlete ragyogóan díszes berendezése és óriási arányaival bámulatra ragadott mindekit, nekünk még jobban imponált az a feltétlen szolid alap, melyet az árakban kitüntette látnunk. Egy valódi japáni divatickek például olcsóbban vehetünk meg itt, mint a hogy azt eddig imitálva másutt kaptuk. És ugyanez áll a többi árakra nézve is. Az ár különben

minden egyes darabon kitüntetve van, nem chifflé-ekkel, hanem világos arabs számokkal. És az árak úgy vannak fixirozva, hogy az alku egyszer s mindenkorra ki van zárva.

A cég legközelebb egy pazar fényű „Divatlap”-ot ad ki, mely díjtalanul küldetik azt, s mely illusztrációk és magyarázó szöveg-teljesben az a fajta irodalomban páratlanul érdekesik.

Mr. de Ruban.

Tanügy.

— **A sümegi felső leányiskola** igazgatójává *Bánfi Alajos* elemi isk. igazgatót, az iparos iskolai pedig *Kellem Károly* dr.-realiskolai tanárt választotta az iskolabizottság.

— **Felozlatott bizottság.** A középiskolai tanárvizsgáló bizottságot a közoktatási miniszter felozlatta. A tizenöt évvel ezelőt szervezett bizottság mandátuma lejárt s a miniszter megragadta az alkalmat, hogy az új alakítandó bizottság már kinevezett elnökével, *Beöthy Zsolt* által kifejeztette köszönetét s elismerését mindegyik tagnak tevékenységükért. És ezzel a középiskolai tanárképzésnek egyik korszaka zárul be.

— **Kántortanítói Állomásra** pályázatot hirdet a veszprémi püspökség és pedig: *Zalamegyében.* A készthelyi esperességre kabelezett al-sópáhoki plébániához tartozó egyregy-főlköthköz-ségben f. szeptember hó 30-áig. Jövődélem minden készpénzben számítva 177 forint 76 krajcár. A tannyelv magyar, a tanonok száma 59.

— **A nőipar érdekében** jelentékeny eseményről értesülünk. Az országos nőipar egyesület ugyanis gyűlést tartván a napokban, az elnök következő jelentést tett: *Baross Gábor* kereskedelmi miniszter felismerve az egylet hivatását s az általa fenntartott nőipariskolák szükségét, kezébe vette az ügyet s megindította a tárgyalásokat a fővárossal, mely szintén hivatal volt ez intézmény támogatására. A főváros nem vette át az ipariskolákat, hanem megtalálta a módot a bajok gyökeres orvosására. Ugyanis a főváros 25 ezer forint kölcsönt nyújt az egyletnek a tisztviselői nyugdíjtaból s évi segélyképen fizet ennek 5%-os kamatait, míg az egyesületnek a kereskedelmi banknál levő 60.000 forint házipítése kölcsöne törlesztve nem lesz. A kereskedelmi miniszter évi 2000 frttal, a vállas- és közoktatásügyi miniszterium pedig 2800 frttal segélyezi.

Tudomány, irodalom.

— **„Lytton”** című egy kötetes műre hirdet előfizetést *Endrefi* (Tokaji Kis Endre) Kis-Várdáról. A mű egész jövedelmét a Tokajban leegyetek javára ajánlja fel, s szerkesztőségünkben is le van téve a 431 számú gyűjtő ív, hol azok, kik a leegyet szegények javára e mű megszerzése által akarnak adakozni aláírhatják neveiket. A mű ára fűve: 50 kr, köve 1 frt. Megjelenik ez év november 1-én.

— **Előfizetési felhívást** tettünk az „Aradi Vértanúk Albuma” című műre, szerkesztő *Varga Ottó.* A nemzet vértanuinak emlékszóbra leleplezése alkalmából ösztönözött Arad város közönsége és az ottani „Kölcsey Egyesület” oly tünt kibocsátására, melynek képes és színes és hazában azok is oszthassanak ünnepünkben, kik körülményeiknél fogva itt jelen nem lehetnek, mondja a szerkesztő. A mű ára kötetlen 2 frt, vászonkötésben 3 frt. Megjelenik 16 iven, Zichy rajzával. Az előfizetés Arad város pénztárához küldendő.

— **Sok a lap és kevés a pénz.** Korántsem légből kapott, hanem sajnos nagyon is igaz ez az állítás. Epen azért kedves kötelességet teljesítünk akkor, a midőn tisztelt olvasóink figyelmét a „Képes Családi Lapokra” mint oly szép-irodalmi és ismereterjesztő képes heti lapra felhívjuk, amely sok oldalságánál fogva ellátja olvasót mindazon szellemi kincsekkel amelyekre a művelt családok tagjainak szükségük van, amit azonban az idők mostohaágánál fogva külön-külön meg nem szerezhetnének. A „Képes Családi Lapok” ugyanis nemcsak szépirodalmi olvasmányokat nemcsak képeket nyújt olvasóinknak, hanem a divat lapot, az orvosi, háztartási, gazdasági, kerteseti, neveléstani s ifjusági szaklapot is nélkülözhetetlen teszi amennyiben számos munkatársainak közre működésénél fogva a folaphan és számos mellékletein mindezen kérdésekre is kiterjeszti a figyelmét s dacára ezen gazdag és élénk tartalmának még is a legolcsóbb szépirodalmi képes heti lap. Előfizetési ára ugyanis egész évre 6 frt, a mely összeg a „Képes Családi Lapok” kiadó-

hivatalába (Budapest, Nagy-Korona utca 20-ik szám) küldendő.

— **A Magyar Padeagogiai Nemesle-** szeptember havi füzetét megjelent szokással s a dús tartalommal. A füzet homlokán *Ger-gelyi Jakab* tanító igen jó arcképe áll. E füzettel a tizenegyedik kötet kilencedik füzeté kerül az olvasó közönség kezébe következő tartalommal: Tanító, a testi és szellemi nevelés szolgálatában, *Göndöcs István*ól. A magyar nyelv tanítása. *Irta Havas Károly.* A tanítói közzszellemről. *Irta Loh Ignác.* Viszhang az egyetemes gyűlésből. *Közi Vidéki.* Tanügytörténeti adalékok. *Irta, Kiss Sándor.* Irodalmi Kalauz: Könyvek és taneszközök. Tanítóegyletek irodalmi működése. Tanintézetek állapota. Tanügy- s egyéb irodalmi mozgalmak. Könyvészet. Tanügyi lapok és folyóiratok repertoriuma lapszemlével. Tanügyi Havi-Kronika. Tanítók „Emlékeztetője” augusztus havára. Szerkesztői mondanivalók.

— **Előfizetési felhívást** tettünk *Kanyard* Ferenc kolozsvári főgymn. tanár által írt *ily cí-műre:* „Unitáriusok Magyarországon, tekintettel az unitarizmus általános történetére.” A mű, mely az unitarizmusnak történetét a 14-ik századtól kezdve teszi, már szept. 30-án jelenik meg, ára: 1 frt. Kiadja: *Lehman és Baldi* Kolozsvárt Hid utca. Gyűjtők 15 előfizető után iszeletpéldányt kapnak. Ajánljuk e művet, mindazoknak, kik a történelem részleteit iránt is érdeklődnek.

CSARNOK.

A mezei nyul hasznossága és kártékonytsága.

A mezei nyul nem csupán izletes hús miatt hanem más tekintetben is igen hasznos állat. — Hogy a nyulpecsenye, különösen a süldő, többféle módon elkészítve, igen izletes, könnyen emészthető és tápláló, azt mindenki tudja. Sok inyenc az egészen fiatal süldők pecsenyéjének mindenkifeletű előnyt ad, Ambár egy kifejtett, a téli hónapokban lőtt nyul hús sokkal izletesebb, zamatosabb és táplálób. Nem- valamennyi mezei nyul hús egyformán jó; e tekintetben nagy befolyást gyakorol a vidék, a hol a nyul tartózkodik; a jobb vagy rosszabb minőségű táplálék a melyet él; az éghajlat és az időjárás, a melyek behatás alatt növekszik. Így a hidegebb éghajlatu mezei nyulak hús sokkal izletesebb, mint a melegebb éghajlat alattiaké, ép úgy a téli hideg hónapokban lőtt nyulak pecsenyéje sokkal izletesebb és táplálób, mint a melegebb hónapokban elejtett-nyulaké. Mibelyet a téli zord időre rá következnek az enyhe időjárás, a nyul-hus rögtön veszt izletességéből, zamatoságából és táperéből. Ép úgy nagy eltérés van az őrden és mezőn élő nyulak hús-ezre között, nevezetesen, miután az előbbieket illatos erdei fűvekkel táplálkoznak; husuk sokkal izletesebb, mint a homok, tőzeg vagy lúp vidéken felnőtt, vagy általán természetlen vidékről származó nyulaké.

Már a régiek is, nevezetesen a görögök és rómaiak, igen nagyra becsülték a nyulhúst. *Martial* mondja, hogy a négylábú állatok között a mezei nyulnak van legizletesebb hús. Vere a legedesebb és legizletesebbnek tartatik, nem így zsírja, mely élvezhetlen. Különbön meg a nyul a szabadban tenyészik, sohasem hizik el túlságosan, ellenben szelidítve házban felnevelve, sokszor veszélyben forog, hogy a zsírjába fül. A keletiek undorodnak a nyulhústól s annak élvezetét nekik *Mohamed* és *Mózes* tana tiltja.

A nyulon a legizletesebb rész a cimer, utána következnek a hátsó combok, a melyek süldőknél mindig elég porhanyósak és zamatosak, de a vén nyulaknál szívósak és szárazak; ezek után következik a nyul-aprólek, a melyhez a fej, a nyak, a bordák, a lapockák, a máj, a szív és a lép tartoznak.

Különbön tudvalevőleg az izlés igen fülönböző s így vannak a kik a nyul-apróleknak előnyt adnak a többi rész felett. A nyul-aprólek különben a franciák nemzeti eledele.

A viszonylag magas piaci ár, melyet a naggyobb városokban a nyulért fizetni kell, a jól gondozott vadászterületeknek igen szép jövedelmet biztosít s így a mezei nyul már pecsenyéje által jelentékeny hasznót hajt.

Mert Ambár a kevésbé jómóduaknak nem igen, vagy csak ritkán telik arra, hogy asztalukon nyul-pecsenyét lássanak, — de ha az a tömés-telen számú nyul, melyet az ország minden vi-

ken évente lövetik, a konyharól elmaradna a helyeit a vagyonszámba emelteknek mást kellene asztalára hoznia s ezzel emelkednek a most talán olcsóbb tápanyagok ára; ezért a vadhus ha nem is közvetlenül, de közvetve bizonyosan javára van a szegényebb néposztály táplálkozási viszonyainak.

E mellett más, nemzetgazdaságilag fontos hasznát is hajt a nyul. Így bőre, mely télen tömött szőrmevel fedett és leghasználhatóbb, részben prémül, részben — a téli bőrökről — a szőr: kalapok, harisnyák, kesztyűk, nadrágok s más ruhadarabok előállítására szolgál s így számos, különösen északvidéki országban, jelentékeny kereskedelmi cikket képez. De még a szőrmejélei megfosztott bőrének is nagy hasznát veszik a kesztyűsök, cipészek, szitakötők és enyvtörők; — de értékesíthetők a bőr kikészítésénél és a kalapgyártásnál nyert hulladékok is, a melyek jó trágyaszert szolgáltatnak. A térdizületig bőrében meghagyott hátsólábak mint porló-kelek általános használatban vannak; ezeket használhatja a fizikus, ha nincs róka-farka, a dörzsvillamoság előállítására; az aranyműves az ezüst simítására és a fémek csiszolására; a könyvkötő, a bőrt k-ni vellik a páccal és a tojástehérnyével. A nyul hátsó lábaiban található csontocsa, az ugynevezett azókocsoni, szükség esetén ár, pipataszító stb. gyanánt használható.

A nyul hajt a hólyaghúzó-illatomot helyettesíteti a tojtajásná, fekélyek és a husba hatolt idegen testek által keletkezett daganatoknál.

Végül felemlítendő még a nyul bélei, a melyek mint vonzalék és mint csalétek a ragadozó és kártekonny vadak pusztításánál jelentékeny szerepet játszanak.

Vadász Lap.

Sport.

A körmendi vasparipa egyet 1890. szeptember 14-én I. ső nemzetközi és országos versenyt rendez azon reményben hogy Körmend a határszéli és dunántúli kerékpárosok találkozási helye leend, most az egyesülethez közel van Grác, közel van Bécs, ép-ugy Budapest. Ott van alkalma minden magyar kerékpárosnak a külföldiekkel sikra szállni. A könnyebb elszállásolás és rendezés érdekében arra kértnek a résztvevők, hogy ebbeli szándékukat mielőbb tudatni sziveskedjenek a rendezőséggel. A verseny sorrendje: 1. Megnyitó verseny: Tav. 2000 m. (Nemzetközi.) Tét 2 frt. O.y. műkedvelő kerékpárosok részére akik I-ső díjat még nem nyertek. I. ezüst, II. és III. bronz érem. 2. Bajnoki verseny: Tav. 3000 m. Hazai kerékpárosok részére. Tét 4 frt. I. ezüst érmek és az 1890. évi Dunántúli bajnok jelölő címet nyeri. Ha három egymásután következő bajnoki versenyben ismételtén az évi Dunántúli bajnok jelölő címet nyerte Dunántúli bajnok és a bajnoki nagy arany érem tulajdonosa lesz. 3. Biztonsági gépek versenye. Tav. 2000 méter. (Nemzetközi.) Tét 3 frt. O.y. műkedvelő kerékpárosok részére a kik még első díjat nem nyertek. I. ezüst, II. bronz éremet, III. elismerő okiratot nyer. 4. Kezdők versenye. Tav. 1000 m. (Nemzetközi.) Tét 2 frt. O.y. műkedvelők részére a kik a kerékhajtást 1889. és 1890-ik években tanulták és azóta üzik. Bizonyítás becsületző. I. ezüst, II. bronz éremet, III. elismerő okiratot nyer. 5. Nagy verseny a hölgyek díjért. Tav. 10.000 m. Nemzetközi. Tét 5 frt. I. ezüst éremet és a körmendi hölgyek 150 ftrnyi becsértékű tisztelet díját, II. ezüst, III. IV. bronz éremet nyer. 6. Vigasz verseny. Tav. 2000 m. Tét nincs. Azon kerékpárosok részére a kik az 1, 2, 3, 4, 5, és 6 ik versenyben első díjat nem nyertek, I. ezüst éremet, II. bronzéremet, III. elismerő oklevelet nyer. Minden verseny között 10 perc, a 3. és 4 szám között 20 perc szünet. Nevezések verseny nevezés felirattal legkésőbb szeptember 10-ig Udvary Feri alelnök úrhoz Körmendre (Vasme gyében) küldendők, s tisztán meg kell jelölni az illető versenyt a melyen részt óhajt venni, szint-ugy megjelölendő az ing, esetleg válszalag színei. Minden versenyre a bánatpénz 4 frt. A tétek és a bánat melléklendők: Ha egy ur több versenyre nevez, akkor a bánat csak egyszer fizetendő, s ha minden nevezett versenyen indul az visszaszolgáltatatik. Esté 8 és fél óraker a táncmulatság kezdete. Kerékpárosok az egész ünnepe lyre 50 krt. fizetnek.

Vadászati eredmények. Gr. Eszterházy Károly szent-Abrahámi birtokán tartott vadászatnál három nap alatt esett: 705 fogoly, 21 fűrj, 1 tuzok, 9 nyul, 2 fácán. Eszterházy Béla

gróf galintai vadászatán négy nap alatt lövelt: 54 nyul, 521 fogoly, 15 fűrj, 2 fácán. A tátra-fürredi zerge vadászatán esett: 4 zerge és egy havasi murga; lungeni zergevadászatán pedig 16 napi vadászatnak, következő eredménye lett: lövetett 106 zerge kecske, 2 zerge gida, 99 zergebak, 1 szarvas és 1 róka. Nádassy Ferenc gróf maga 69 zergét terített le; Nimrod bajnoki alkalomában meg vannak elégedve az ez ideig vadálománnyal a vadászatnál elért eredményekkel.

A dunai-ludak, a melyek a teher tengerben fészkelnek és melyeknek pehely-tollaik igen keresett kereskedelmi cikket képeznek, az ellenők indított rabló kihalásnak folytán évről-évre fogytak. A pehely-gyűjtők nemcsak a dunaludak lágy bélést fosztogatták, hanem rendszeresen elszedik az összes talált tojásokat is és így megsemmisítik a szaporulatot. Ha megvárják a pehely-gyűjtők, míg a fiatalok felhőnek, ugyanannyi pelyhet gyűjthetnének, de az ekkor nyert tollakat tisztogatni kellene s hogy ezt elkerüljék, inkább az egész dunalud-állományt letet-ámadják meg rövidlátó önzésükkel.

Közigazdaság.

Baromfi kiállítás Debrecenben. A debreceni baromfi-tenyésztő egyesület ez évi okt. 2-tól 7-ig nemzetközi baromfi kiállítást rendez a kiállítás a város egyik legszébb épületében, a Margit-fürdő nagyeremében lesz, melyet esténként villamos lámpákkal fognak kivilágítani. A kiállítási bizottság tizenkét tagból áll s elnöke Nánassy Ferenc. A bíráló bizottság Nyári Gyula báró leit s tagjaiul külföldi szakemberek is meghívottak. Az egész kiállítás technikai rendezését Parthay Gezára bízták. Díjakul arany, ezüst és elismerő okleveleken kívül 600 frank van kitéve aranyban. Kiállításra elfogadnak mindenféle közönséges és fajtyukokat, gyöngytyukokat, pulykái, kacskákat, Tudakait, galambokat, madarakat, tengeri nyulakat, éneklő és diszmadarakat és baromfi-tenyésztő eszközöket. Bejelentési határidő szept. 22-ike.

A magyar jelzálog hitelbank 4%-os nyereségy-kövényeinek tervszerű tizenkétéves kisorsolási hétfőn, e hó 15-én d. u. 4-tog megtartatni Budapestben egy közgyűző jelenletében, a bank hivatalos helyiségben.

Budapesti gabna tőzsde. A buza-üzlet nyugodt irányt követ. A kínálat ugyan meglehetősen nagy, a vételekdv mérésélt és minégy 35000 mm. adatot el teljesen változatlan árákon. Tengeri lanyha és métermázsánknél-ót krajcárral olcsóbb; a többi gabonamekben csak gyér a forgalom és irány meg árák teljesen változatlanok.

Debreceni piaci árak, az utolsó heti vásárról, mímázsánknél számítva: buza 6.50, kétszeres 5.50, rozs 5.10, árpa 6.00, zab 6.00, tengeri 6.80, köles 5.00, 1 zsák burgonya 1.00, 100 kl. szalonna 47.00, 100 kl. hajt 45.00

Pápa város piaci árai: buza uj 7 frt 10 kr., rozs uj 5 frt 8 1/2 kr., árpa uj 7 frt., zab 6 frt 30 kr.; kukorica 6 frt 20 kr., burgonya 2 frt., széna 3 frt 70 kr., szupp 2 frt 2 kr.

Kánizsa piaci árak. A hét első napjaiban beállott lanyha hangulat az utolsó napokban szifard irányzat váltotta fel. A kínálat jó volt, de a kereslet is nagyon élénk, minélfogva buza 5—10 krral emelkedett. A külföld jelenleg nem vásárol s a naponkint Fiumébe indított nagyobb küldemények régibb keletü eladásokból származnak. Árpa iránt is kisebb az érdeklődés, a nagy kivitelü üzletek beszüntettek vételeiket s most csak néhány beföldi cég vásárol, mely korábbi eladások révén még adós árpával s ha ezek is fedezték szükségletüket, ugy nagyobb árcsökkenés várható. Uj bab már nagyobb mennyiségben kerül piacra, a minőség szép fehér. Helybeli piaci áraink: buza 7 frt, árpa 7 frt 25 kr., rozs 5 frt 75 kr., zab 6 frt 25 kr., tengeri 6 frt 50 kr., lóher bab 7 frt 25 kr.

Szerkesztői tizenetek.

K. Gy. Kottori Köszönet a szép költeményért; a valódi poesis oly ritka ma nálunk mint a fehér holló. Ha az asztalifókban még akad ily emelkedett poema s azt számunkra tartotta eddig, nagyon szivesen fogadjuk érkezőjét.

K. Szt-Gróth Egészségesen érkeztél, ha is soroztuk azonnal; jövőben hasonló határidő tartására kérjük. Üdvözlét.

M. P. Sz. szerkesztősége Bpest Magán-levelink elintézését haszlatlanul várjuk? A nagy napok lejárlása után már csak lesz idő pár sor megírására?!

E. Sümeg. Köszönjük az élénk érdeklődést, minél gyakrabban annál szebb lesz.

Takrom történet-nek címet megváltoztattuk, jobk számunkba közölni fogjuk, erre a száma megkérült! További igénytök nekünk éljé.

M. S. Budapest. Vettök: de lapunk irányához nem szám, másként fogjuk felhasználni, kívánásaga teljessé, s monyben az előbbiét most felváltjuk mint látja a hiányzó lapokat njó! új lakásra is elküldtük, azóta kétszékivél megkaptá.

M. F. Zalaegerszeg. Köszönet sziveségéért, annak idején tiszteletpéldányt küldök.

Ferlak. Köszönet még idejében érkezett és mint látbalja fel is használtuk. Körikj jövőre is sziveséget. Üdvözlét ismeretlenül!!

Nyilttér.

Farbige Seidenstoffe von 60 Kr. bis 11.95 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versch. Qualität — versendet raben: und hiesige porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto. 565

Felelős szerkesztő: Cs. Patotai Ákos.

Furg-Glycerin-Fog-Crém.
A fogak száj-egészségére. Nálkülözhetetlen rövid ideig tartó használattal a fogak tisztítására.

KALODONT

Felkészítésgygyi hatóság által megbírált.

Igen alkalmas utazásoknál. Hatosan üdítő.

Ártalmatlan még a leggyöngébb fogzománónál is.

Jegyek: Németország és Franciaországban a legnagyobb eredményével van használatban s ugy az udvarnál, mint a legmagasabb körökben és az egyszerű polgár házában is használtatik. 695 1—52

Kapható a gyógyszerészek és illatszerekészeknél: Ara egy darabnak 35 kr. Nagy-Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf, Steim és Klein, Marton és Huber utraknál.

Uj találmányok

szabadalmaztatnak minden államban

BENEDEK LAJOS és Társai

szabadalmi irodája által

Bpest, Muzeum-körút 10. sz.

A nagy. Minisztérium által a találmások bizalmába ajánlva. Évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

664 4—6

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utóérhetetlen hatás az étvágytalanság, gyomor gyengeség, hátsó lehellet, savanyu felbőgés, szél rekedés, (Kollika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájt (ha az a gyomor elrontásait szármassik) gyomor göröcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s ital lerakódását, gyomortelítést, elűzi a baltérteket, s egyéjtel lép, vese, máj- és algyerekbántalmakat. — Egy üveg ára, hazánál utasításnál nyílt 40 Kr., kettő 70 Kr. Központi székletelőrártár: Brády Károly gyógyszerárta Krenzier (Morvaország).

Övát! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisítatnak, s ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírra van csomagolva, s melyek mellékel használati utasításban az is fel van tüntetve, hogy az Krenzierben, Gusak H. könyvnyomdájában nyomtatottak.

A Keményzékés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúak a máj bántalmak, a hasnyalvult labdacok is azok féle kőpen hamisítatnak, tehát csak vételeinél is vizsgálni kell a fenti védjegyre s Brády Károly Krenzieri gyógyszerárta név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára: 20 Kr., egy tekercs 5 dobozál 1 frt. A penz előlege beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. árt, csomagolási és postabért mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacok nem titkos szerek, a gyógyható anyagáknak összesítéle minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacok kaphatók: Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belu Lajos gyógyszerártaikban. Babocán: Illas gyógyszerártaiban. Bács, Kohut Sándor gyógyszerártaiban. Marezali: Körös Viktor gyógyszerártaiban. Olmitz: Böls Béla gyógyszerártaiban. Szt. Gotthárd: Tomesányi Leop. gyógyszerártaiban.

49. 41—43

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. I. sz. sz.

Ide intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmertetlen levelek csak ismert nevekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.**Kiadóhivatal:**

Városház-utca 5. szám Fiechel Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hírjelenek jutányosan számíttatnak.

Nyilttér pettingre 10 kr.

Előfizetés, valamint a Fiechel Fülöp könyvkereskedésbe intéendő.

Európai megbizatásunk.

Fél századnál több idő merült az örök semmisségbe azóta, mikor a „legnagyobb magyar“ Széchenyi István gróf belátva, hogy a dunai hajózás csak akkor és úgy lehet világ hajózássá, ha a fejedelmi magyar folyót könnyen hajózzhatjuk a Fekete tengerig, hogy ez sikerüljön elkérthetetlen szűkösök a Duna szikláinak akadályt okozó szirteit eltávolítani, ártalmatlanokká tenni és főleg a hajózásra legveszélyesebb „Vaskapu“-nak nevezett szikla tömböt kell ártalmatlanná tenni s herculeusi erővel fogva hozzá nagy munkájához, a repszést megkezdte s szerencsésen utat tört a sziklák között Ada Kaléh mellett a szerbiai oldalon vagyis a Duna jobb partján annyira, hogy ha bár nem a nagy mélyetűl hajók, de a kisebb szerkezetűek veszély nélkül surranhatnak át a Vaskapun.

Széchenyi e műve csak kezdeményezésnek nevezhető és bár azóta több mint egy fél század telt el, a kezdeményezésnél egy lépéssel sem haladtunk tovább.

Ennek oka pedig abban rejlik, hogy a Duna, mint a hajózáshoz semleges folyója,

bár a Dunai összes államok által egyenként és összeségben használva lett a hajózáshoz, mindazon által egyetlen állam sem volt hajlandó a robbantási gygás munkát magára vállalni, azon kísérletek pedig, hogy a Dunai államok összetett működésével létesítsék a „Vaskapu“ felrobbantását a kisebb Dunai-államok szűkkelbűködésén tört meg s így nem maradt egyéb hátra, mint várni a jobb időket, míg az eszme teljesen megéri s kivitele többé nem ütközhetik akadályokba s midőn akár az együttes, akár az elvált munkát megfogja nyitni a Dunán a szabad utat le a Fekete tengerig. Sokáig kellett várunk; de bekövetkezett végre is ez időpont.

A Duna hajózáshoz Európa maga nemzetközi szükségletnek nyilvánította s a megtartott államok értekezlete véglegesen kimondá az elvet, hogy a „Vaskaput“ meg kell nyitni. Az elv elfogadva lévén a kivitel nyomban követte az elhatározást.

A Dunai-államok belátták, hogy ily óriási műnek létesítésénél a több oldalról való beavatkozás, csak bénítólag fog hatni, azért kimondta az értekezlet, hogy a munkát keresztül vitelével egy államot biz meg.

Ez államul pedig Magyarországot jelölték ki.

Igy nyerte Magyarország, az európai megbizatást, hogy a „Vaskaput“ nyissa meg a háboríthatatlan keleti utazás számára.

Nem elbizakodottság, hanem teljes megnyugtató önérték fogta el minden magyar ember keblét akkor, midőn hazánk kormányza ez európai megbizatást elfogadta és Baross miniszter, e vasakaratu s a legnagyobb nehézségekkel is bátran szembe néző miniszter kezébe ragadva a nagy mű létesítését, nála megszokott hévvel, kitartással, lázas sebességgel sietett Európától hazánkra utalt eme megbizatásnak megfelelni.

Az első teendője volt: „Vaskapu szabályozási“ hivatalt szervezni; érintkezésbe téve magát a magy. áll. vasutak vezetésével, mint a mely intézménynek magának több hajója hasítja a fejedelmi folyam háborgó hullámaival, Orsován összpontosította a működést s megkezdte a robbantási kísérletek előmunkáit.

Lapunk olvasói emlékezni fognak, hogy mi már jeleztük, miszerint a robbantási próbák szept. elején fognak a miniszter

A „ZALA“ tárcája.**A költők fája.**

Rajz.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

Írta: VACHOTT SÁNDORÉ.

Mintegy tég év előtt történt, midőn nagy betegség után e vidékre költöztem, s egy szép tavaszi napon — unokám tizedik születés napján, nagy fáradtsággal bár, de mégis feljuttottam medrek hegyeken át, a nagyszerű szűk erdőbe, mely az alsó-lendvai magas szőlőhegyeken túl terjeszkedik.

Üdülni óhajtók a szabad lég mellé nagy csendet kívánt állapotom, mert akkori aig-képzhető idegességemben minden ismeretlen hang hallása, vagy arc látása, leirhatatlan szorongást idézett elő nálam, mi csaknem félelemmel volt határos.

Engedtem tehát gyermekeim, illetőleg fiam s unokám kérelmeinek s fölindulék kísérletökben a szőlővel beültetett magas tetőkön át, a hegyi lakók kis, festőleg elszórt kunyhói között haladva itt-amott a szűk erdő egyhangú tömkelege felé.

Tekervényes utakon haladtunk, majd bárony sima pázsiton, majd durva kötőre lékek felett, melyek cipőinket csaknem felszakgatták.

A meleg tikkasztó volt s mondhatlan jól esett helyel-közvet meg-megpihenni némely százados fa árnyékában, mely alatt kínálkozólóg zöldellett s légy gyepszöngyegzet s melynek közelében kristály vizű hegyi patak csörgedezése ígérte szomjúságunk enyhítését.

De bármi szép volt is utunk, az a körülmény, hogy majd egy csomó szőlő munkással találkoztunk, majd a kunyhók előtt állongalók bámultak bennünket, rém, akkori idegességem miatt, visszariadó hatást idézett volna elő, ha kis unokám folytonos vidám csevegése le nem köti figyelmemet, ha kifogyhatatlan találékonysága nem változtatta volna egymásután oly énkésséggel a beszéd tárgyakat, hogy minden gondolatom s figyelmem egészen rá irányult s az övé volt.

— Tegnap valami rajz félet kívántál írni, nagymamám, de nem volt tárgyad, melyet leirhatni volna — szölt a kis leány, midőn bevégez, miről éppen beszélt. — Ha kívánod, a szűk erdőbe elvezetlek egy igen igen vén cserlehoz, mely sok sok nemzedéket látott már születni és meghalni s olyan nagy árnyékok vett messze elnyúló lombos karjait, hogy egész Alsó-Lendva lakossága elférne alatta. Ennek a fának mohá lepi derekát s koronája csaknem a felhőket éri, s az, hogy már századok óta nő és terjeszkedik, hogy olyan csaknem, mint a tető, melyen áll, még sem látszik rajta. Űde zöld és erőteljes minden lombja, minden ága ép s a levelei olyan szépen suhog-
nak egymás között, mintha beszélgetnének, mintha valami történeteket óhajtanának velünk megértetni, melyek árnyaikban mentek véghez. Ha ezt a szép vén fát megmutatom neked nagymamám, s elmondom mit regélnék fölőre, bizonyosan le fogod írni s készen lesz a rajz, melyet írni óhajtál.

— Elvárom regéd elbeszélését s előre megígérem, hogy leírom, ha alkalmas lesz — viszon-
zám megölve a kis leányt.

De mielőtt elbeszélését megkezdte volna, elértek a szűk erdőt s bármi őszinte érdeklődéssel hallgattam volna is unokám meséjét, ezuttal hát-
terbe szorult minden egyéb, mi figyelmemet lekötötte volna, a természet e nagyszerű templomába, ez ünnepélyes csendben, mely csaknem ábitatira készített.

Ki soha nem járt szűk erdőben, ki nem látott soha merre csak tekintete ér, egyenesen felnyúló óriási fát lá mellé sorakozva, mint megnagy-
sírja, de fenn a magasban zöld lombkoronával ékeskedő oszlopot, annak nem lehet fogalmam arról, mit érez, mint megdöbben az ember, midőn az oszlopok egymáshoz fogózkodó lombkoronája felhomályos először megpillantja, annak nem lehet képelete sem e sajátságos: sűrűségről, sem azon árnylatyolról, melyet a természet ily szent egyházának zöld kupolája terjeszt, az oszlopok sűrűjében, mely kupolán keresztül egyetlen nap-sugár sem bír utat törni magának.

Nagyszerűen ünnepélyes a felhomály, melyet ily messze terjedő, ily óriási szűk erdő nyújthat csak s a nagy csend, melyet e szűk erdővel vastagon elhintett talajon, lépteink halk ropogása okoz s azon körülmény, hogy az oszlopokhoz hasonló fak sűrűjében egyetlen száraz mezei virág nem díszlik s egyetlen fűszál sem zöldel, sajátságos illetődésünket még neveli . . .

Minden emberi mozgás, sőt még madár hang is mögöttünk marad ily helyen, — egyhangú csend s nyugalom terül minden felé, — de ez egyhangúság oly ünnepélyes és nagyszerű, hogy a szem órákon át sem unná meg s a lélek órákon át sem fáradna ki ily látvány felett emelkedni.

A mozdulatlan nyugalmat a csendben még az sem zavarja, midőn itt-amott a távolban egy-egy magát biztonságban vélt ózike szelid feje előbukkanik, — de nagy szemével egyszerre fölfedez-
vén a betolakodókat, megrettenve tova iramlík, s álmokép gyanánt tűn el tekintetünk elől. Nem csak hogy nem zavarja ily kedves látvány a mozdulatlan egyhangúságot, de még varázsszerűbb teszi előttünk a bűbajos felhomályt.

De bármi le nem írható bűbálat tartott is természetben a szűk erdő közepét, mindamellett midőn csendesen haladva, egy kanyarulatnál váratlanul ketté nyílt e bűbajos egyhangúság s egy zöld pázsittal lepett dombtetőn, magán álló óriási

személyes jelenléte mellett eszközöltetni. Ma már nemcsak történeti részével állunk szemben e nagy mű létesítésének, hanem tények fekezének előttünk, melyeknek eredménye a jövőre hat ki.

A robbantási kísérletek megtörténtek és pedig a legteljesebb sikerrel, elannyira, hogy biztosra vehető, miszerint a nagy mű hely felszabadot vett igénybe míg létre jött, szabaddá teszi a Dunát a akadálytalanul fogna repülni gőzcséink a keleti világ kereskedelem gőcpontjára: a Fekete tengerre.

A magyar nemzetet megtisztelő Európától nyert megbízatását e nemzet fényesen teljesítette, e nemzet büszke lehet jól teljesített feladatára, melynél az érdem országán része feltétlenül Baross miniszteré, ki nek műve feltette a koronát Széchenyi kezdeményezésére.

Ha csakugyan volt, — pedig tagadhatatlan s a következmények teljesen igazolták, hogy volt értelme azon felkiáltásnak, mely a negyvenes években viszhangzott a Duna és Tisza tájain, mely így szólt: „Tengerre Magyar” s ha e szó megteremté a földközi tengeri utat a magyar kereskedelem részére, ugy bizonyára még nagyobb vagy legalább is oly nagy értelme van a „Vaskapu” megnyitásának a keleti kereskedelem érdekében, mert kétségkívül a mértan azon tétele, hogy: „két pont között legrövidebb az egyenes vonal”, s így kétségtelen az is, hogy a keleti kereskedelem, melynek kiágazó központja a Fekete tenger, a dunai — mint legrövidebb — ut által lesz elérve; már pedig hazánknak s ezzel együtt a Dunai-államoknak kereskedelmi tendenciái nem a nyugot, hanem a kelet felé irányulnak; keleten kell keresnünk az összeköttetést kereskedelmünkre s

így roánk s a Dunai-államokra kiszámíthatatlan haszon a Dunának a Fekete tengerig szabaddá tétele.

De nem csak hazánk és a Dunai-államok, hanem általában egész Európa, főleg Közép-Európa közelről van érdekelve a nagy horderejű kereskedelmi vonal által s ebből fejthető meg, hogy Európa saját, jól felfogott érdekében mondta ki a „Vaskapu” megnyitását s bízta meg annak keresztül vitelével Magyarországot.

Európától nyert megbízatásunknak embertől megfeleltünk és ha Európa keleti kereskedelme lendületet nyer, ha Európa meghódítja a keleti kereskedelmet, akkor ez csak a magyar kormány érdeme s akkor büszkén utalhatunk a történelemre, mely igazolni fogja azt, hogy a magyar nemzet lelkiismeretesen felelt meg: „Európai megbízatásának!”

Palotai Akos.

A király Debrecenben.

— Ezt a napot nem feledem el — ezt mondta a magyar király, midőn Debrecenből nedves szemekkel elutazott. Büszke légy rá ősi Debrecen!

Fogadtuk a királyt. Ragyogó pompában utazott Debrecen. És a szívek mélyén az őszinte tiszteltet a szeretetnek rajongása fölülmúlt minden külső pompát, melynek parját hiába keresnénk!

Debrecen hozzá méltó fényvel, díszvel, lelkesedéssel fejezte ki fejedelmre iránti ragaszkodását, hűségét. Debrecen lelkesedése férfias, önértetes, magyaros nyilvánítása a lojalis alátvaló, a vendégszerető hazigazda érzelmeinek.

Mindenütt fűzér, virág, szőnyeg, logó . . . mindentéle tolongó néptömeg, örömteljes arcok, lelkes éljenzés! És a királyt meghatóta Debrecen üntető lelkesedése s szívében maradandó nyomot hagyott a tősgyökeres alföldi város őszinte, nyílt, valódi vonzalmá.

Az időjárás előzőleg oly fenyegető szándékot mutatott, hogy a fogadtatás zománcát féltetni lehetett, de ismét kísértett a nap és a ragyogó kép fényt semmi se homályosította el.

Debrecen város, Hajdumegye és a szomszédos megyék küldöttségei főispánjaik vezetése alatt

már reggel 7 órákkor gyülekeztek és sorakoztak az indóház perronján. Leikesült éljenzés hangzott fel, a mikor gróf Szapáry miniszterelnök a pályaudvarba megérkezett.

Pontban 8 órák rohogott be a közönség riadó éljenzése közt a udvari vonat. Ő Feiséget gróf Szapáry Gyula fogadta és üdvözölte.

A király néhány szívélyes szót váltott a miniszterelnökkel, majd a küldöttségek sorfaja előtt álló gróf Degenfeld főispánhoz fordult, a ki beszédet intézett az uralkodóhoz.

Szólni nem akaró éljenzés hangzott fel a beszéd után, melynek végzetével ő Feisége tisztá magyar kiejtéssel körülbelül következőleg válaszolt:

„Örömmel jöttem hosszabb idő lefolyta után ismét e tősgyökeres magyar városba s örömmel látom e lelkes fogadtatásban zálogot annak, hogy Debrecen lakói hazafias érzelmeikkel a trón és személyem iránti hű ragaszkodást egyesítik. Őszinte köszönettel fogadom és szívélyes üdvözlettel viszonzom e nemes érzelmeik nyilvánítását.”

Ezután a király Simonfy polgármestert szólította meg, ezután Meszlényi püspökhöz lépett, majd Dömabidy főispánhoz, kikkel rövid ideig beszélt.

Kiss Áronhoz fordulva megjegyzé a király: — Őt ismerem; azt hiszem, hogy ön már az én utolsó titkátalmával itt jelen volt.

Kiss válaszába:

— Igen, már akkor oly szerencsés voltam, hogy Feiségedet üdvözölhettem.

Ezután a király hosszabban beszélt Zelenka püspökkel, majd a csoport másik oldalára ment, hogy br. Vay főispánt megszólítsa.

Ezután a király a várótermen keresztül az indóház előtti térre lépett ki és hosszabb ideig nézte a pompás képet, melyet a nagy néptömeg, a gyönyörűen díszített utcák különösen pedig a nagyszerű bandérium nyújtott. Hasonló — gazdag látakarós és díszöltözék — őri bandériumot Magyarországán kívül másutt nem lehet látni.

Nem kevésbé érdekes volt a polgári bandérium.

Ő fensége aztán gr. Szapáry miniszterelnökkel a pompás öös fogatra ült és megindult a hosszú, gyönyörű kocsisor a városba, kísérve mindentűt a közönség lelkesült éljenzésével.

Elöl két lovas hajdu lovagolt s utánuk a két bandérium. Erre a kocsik sora következett. Az elsőben gr. Degenfeld és Simonfy polgármester foglaltak helyet. Ezután jött a város pompás öös fogata, melyben ő Feisége és gróf Szapáry miniszterelnök ültek; a következő hét kocsiiban a király kísérte foglalt helyet; ezután pedig ropant hosszú sorban a küldöttségek következtek ragyogó pompában. A hosszú menet valóágos

lát mutatott föl, mely mintha áldólag terjesztené szét messze ágazó zöld lombos karjait a gyönyörű vidék felett, úgy állott helyén. E fa élet-dus, de nagyon vén lehetett már, mert terjedelmes derekán fő nőtt ki s felső kergét helyenként moha lepte, mind a mellett, mintha egy maga egész erdő lett volna, árnyékot vetett az egész dombon, melyen állt s koronáját csaknem a felhőkig emelte.

— Ez az a fa, melyet említék — szólt az én Ilonám, meglőre a csendet. — Innen egész Csáktornyáig el lehet látni s ha a Zrinyiek vára nem a lábban, hanem tetőn állana, mint az alsó-lendvai vár, hol mi lakunk, akkor az is tisztán kivehető volna.

— Gyönyörű fa! — mondtam önkénytelen ámulattal. Maga e fa megerdemelte, hogy idáig fáradtunk.

— Hát ha még azt is tudatom veled nagymamám, hogy azt beszélék, hogy Zrinyi Miklós, a költő, gyakran átjárt hajdan Csáktornyáról az alsó-lendvai vár uraihoz vadászatokra, de míg társai vadakat üldöztek, ő többnyire fölkereste e magányos fa árnyékát, honnan ősei lézékét, Csáktornyát is láthatta s itt írta legszebb költeményeit.

Ha ez igaz, kedves kicsikém, akkor e fa nemcsak gyönyörű és érdekes, de igen nagybecsű fa is — viszonzám akaratom ellenére is kétszeres rokonszenvvel nézegetve a fa őriást.

— Kétségtelenül igaz lehet — szólt éleken a gyermek — hiszen neve kezdő betűi is láthatók Zrinyi Miklósnak a fára véve: ime itt van a Z betű, utána a pont, s mellette a nagy M s ismét pont; ezután az évszám: 1680. Ezt a két betűt és számokat maga a költő véshette a fa derekába, azért van oly erősen kidudorodva minden vonás és betű, mintha mind megannyi régen behégedt seblőrrésdás volna.

— Meglep a mit mesélsz Ilonám — válaszolék a kis leányt megölelve — s kíváncsi vagyok hallani, ki beszélte neked e fa nevezetességét.

Emlékszel nagymamám arra az öreg urra, a kivel Dömödre együtt utaztunk, s a ki olyan nagy tudósnak látszott?

— Hogyne emlékezném; nemde az, ki a mult héten meg is látogatót bennünk.

— Ugyan az. Ő vezetett ide bennünket s az alatt míg Károly bácsi az oszonna mellé, melyet magunk után hoztunk, forrás viz után nézett, az a kedves öreg ur megismertett engem e fa nevezetességével. E fat, mint monda, költők fájának nevezik, mert Zrinyi példáján, több magyar költő írta legszebb munkái egyik vagy másikát, ugyanitt. A két Kisfaludy, Kölcsey, Dajka és Berzsényi, mind meglordultak itt s neveik kezdő betűi be vannak szentén a fa derekába vésvé; ime, itt olvasható nagymamuskám Kazinczy Ferenc nevének kezdő betűit: K. F. — monda folytatólag, kis mutató ujjával megjelölve a betűket — valamivel odább pedig Dajka Gábor neve két betűje: D. G. — továbbá B. D. az a két betű Berzsényi Dániel nevével jelenti. Mint látható nagymamám, egyik a másik után elzarándokolt Zrinyi, a költő fájához s végre 1826-ban, mint a fára jegyzett évszám jelenti, egész költő társaság tőn itt látogatót. Ugy mesélte az a kedves öreg ur, hogy egy alkalommal a fenn nevezett év nyarán, Kisfaludy Sándort ősi birtokán meglátogatta néhány író barátja és fiúve, Kisfaludy Károly. Vidékünk ünnepeit költője, Kisfaludy Sándor, örömmel kísérte kedves és ritka vendégeit Alsó-Lendvára, hogy Zrinyi fájához velük együtt elzarándokoljon. A két Kisfaludyt kívül Szemere Pál, Kölcsey Ferenc és Vörösmarty voltak a látogatók, kiknek név betűi egy csoportban is vannak a fára vésvé. E látogatót őta nyerte új nevé s így lett Zrinyi fájából a:

„Költők fája.”

— Hiszen te gyönyörű dolgokat mesélsz nekem kedvesem s ha így folytatod, őfeljeli is szívesen elhallgatom — szólék, a hallottak által valóágosan elbájolva. De ílam emlékeztetted, hogy jó lesz vissza felé indulnunk, ha alkonyat előtt haza kivánunk jutni.

Vissza indulánk tehát, de kis unokám meséje nem ment ki a fejből. Az érdekes fától alig bírtam megválni s egy lombját emlékül haza is hoztunk.

Midőn ismét bejutánk a szálás erdő homályába, melyben az árny mellett világos nappal sem bír a fénynek egy paránya sem behatolni, valódi bü-erdővé varázsolta azt a teljes holdvilág szelíd derengése s a látvány ünnepegyessége még meglepőbb lön.

Akár merre tekinték, minden oszlophoz hasonló fa mellett, árnyat vettem látni, majd a költő-hadvezér szelleme lebegett előttem, lanttal és feyverrel kezében, majd nyelvünk apostola, Kazinczy Ferenc tűnt fel szejem előtt . . . Kölcsey, a két Kisfaludy, Berzsényi, Dajka és Vörösmarty egymást válták a fa oszlopok között s elkáprázott szejemem, a nem rég kiállott betegség után, a phantasia játékat, csaknem valóágosnak képzélek . . .

E kirándulás után néhány napig ismét fekdöttem, de alig hagytam el az ágyat, midőn fölvettem magamban, hogy a legközelebbi tavasz valamely szép napján fölkeresem a *költők fáját*.

Föltevesemet meg is tartám, de nagy volt levertségem, midőn a helyszínére érve, a gyönyörű lának csak roncsolt romjait találtam. A nagy viharok egyike, melyek vidékünkön oly gyakran pusztítanak, lefördelte, szétzúzta a fa ágait s a villám szerete hasogatót derekát . . . Mit az idő, talán kegyeletből megkímélt, mit századok ápoltak s neveltek, azt a vihar egy pillanat alatt megsemmisíté . . .

via triumfon menit keresztül. A szép széles ut egész hosszában zöld lombbal bevont zászlórúdkkal volt díszítve, melyekről hatalmas háromszögű lobogók lengtek alá és melyeken keresztül az utcákon át csinos lombosított húzódtott címe-ekkel díszítve.

A király a kocsin gróf Szapárytól több épület iránt tudakozódott, a melyek vagy építészeti stílusuk, vagy szép díszítésük által a Felsége figyelmét magukra vonták. A városház előtti tért átláthatatlan embertömeg lepte el.

A városháza elé, hol a Felsége lakott, beláthatatlan díszmenet vonult, hol Simonffy Imre polgármester a sok ezernyi nép sorfala között üdvözölte a királyt.

A király a városháza előtt még egyszer megtekintette a feljáró két oldalán felállított gyönyörű két bandériumot. A polgármester a lépcsőház előtt üdvözölte a királyt, miután előbb a Felsége a jelenlévő honorációrokat köszöntötte. Miután a király a polgármester üvözlő beszédére köszönőleg válaszolt, Szapáry gróf miniszterelnök-höz fordult és azzal együtt ismét a feljáróhoz ment ki.

A király a két bandériumot vizsgálva. Bészler városi tanácsos, az uri bandérium vezetőjét kérdezte, hogy vajon a bandérium összes tagjai debreceniek-e, vagy pedig környékbeli urak is vannak benne? Bészler városi tanácsos azt felelte, hogy kizárólag debreceniek.

A polgári bandérium vezetőjétől, Polgáritól azt kérdezte a Felsége, hogy debreceni születésű-e, és hogy a lovak sajátnevelésűk-e? Mind a két kérdésre igenlő volt a válasz.

A király a Felsége kíséretéhez fordult és megjegyezte:

Igen szép, pompás!

Ezután a király lakosztályába ment mialatt a lépcsőnél, melyen felhaladt, a sorfalat képező fehérbe öltözött leányok virágot szórtak a király elé. Tíz órakor a Felsége a különféle küldöttségeket fogadta a városháza dísztermében, mely alkalommal a király oldalán felváltva gr. Szapáry és hr. Orczy miniszterek állottak.

A Felsége a déli órákban kikocsizott. Tíz huszezer ember tengerárja vette körül éjlen rivalgással köveibe lépten-nyomon.

Azután a Collegiumba hajtott a város öltözetében.

Az udvari ebéd végeztével az elutazás alkalmával megint látta Debrecen város közönsége azt a ragyogó pompát, a melyet város és annak népe nem felejthet ki sohol. Az az utjongó, ragyogó, lelkesült tömeg körülveve legnagyobb rendben az uralkodót, a lobogó erdőn utcákon át elkísérte az indóházig, hol a Felsége bucsuzól azt mondta a polgármesternek:

— Est a napot nem feledem el!

Mi sem soha.

Mi volt azتان? A népünnepély a Nagyerdőn mulatság széles e nagy városban, rend, pontosság Feledhetetlen napja Debrecennek.

Ennél szebb nap nem lesz sohasem! . . .

Nőipar.

A szép és hasznos, együtt véve képezi az emberi tevékenységnek törekvését.

A nők különösen hivatva vannak a szép és hasznos iránti törekvést minél nagyobb mérvben sajátjukká tenni; s tagadhatatlan, hogy ott hol a szép és hasznos eszméje, bármily alakban feltűnik, az eszme keresztül vitelére a nők örömmel társulnak, készséggel csoportosulnak.

És lehet-e valami szebb, valami hasznosabb, mint az önképzés oly irányban, mely míg egyrészt szépsége által gyönyörködtetőleg hat a kedélyre, más részről hasznosságánál fogva, ha nem minden esetben nyújt is megélhetési módot, de nyújt legalább lehetőséget arra, hogy anyagi áldozatok nélkül juthasson mindenki ahhoz, mi rá nézve hasznos?

És lehet-e valami hasznosabb egy nőre, mint az, ha önképzése által eléri, hogy mindazt, mire egyénileg szüksége van, önképzéssel állíthatja elő; lehet-e valami hasznosabb a nőre, mintha önképzése által lehetővé teszi, hogy kézi munkája által teremtesse meg magának egyéni szükségletét?

A női kézi munka, a nőipar hosszú időn át parlagon hevert hazánkban; az itt-ott emelt ugynevezett "divatos nevelékben" megtanulták

ugyan a honleányok a pipere munkákat, tudták a szülők név- és születésnapjaira, vagy a karácsonyi ünnepekre, — a szülők drága pénzén, — egy-egy házi sapkát, papucsot, vagy éppen diván párnát készíteni; de midőn saját szükségletükre fehér neműt, ruha díszet kellett beszerezni, vagy éppen felöltő ruhára volt szükségük, a szülők kénytelenek voltak drága pénzén bevásárlásokat tenni, hogy az iskolában nem tanult munkát beszerezzék leányaik számára.

Az idők jele, hogy ma már, midőn a tisztultabb eszmék gyökeret verve, a nagy közönség belátta, hogy a munka nem aláz meg senkit, sőt felemel, ma már itt-ott örvendően tapasztalható, hogy a nők elhagyva a divatos nevelést, realisabb alapokra léptek s a pipere munkákat, az ipari munkák kiszorították eddig bírt fölényükből; ma már a nőipar és kézimunka oktatás lendületet nyert, főleg, mióta hazánk lelkes hölgyei megállapították az országos nőipar egyesületet, a főleg mióta a kormány atyáskodó gondoskodása a nőipart is védő szárnyai alá vette.

Mindazon által, hogy belátta a női közönség, hogy a nőipar lendülete, a szép és hasznos eszméjét megtestesítette; nem oly mérvű a nőipar kezelése még hazánkban, mint azt méltán megvárhatnók; még ma alig van egy-két város, melyben a nőipar oktatása rendszeresen kezeltenék s a nagyobb s műveltebb városokban is, még mai napig is hiányzik ily szakoktatás.

Hiányzik ez városunkban is, melynek pedig haladását, a szép, jó és hasznos iránti lelkesedését kétségbe senki sem vonhatja; hiányzik, mert talán hiányzott a kezdeményező; vagy hiányzott a szükséges tanerő; mert az országos nőipar iskola nem ad annyi képesített tanítónőt ma még, amennyire az ország igényt tart. Ebben találjuk mi megtejtését annak, hogy N. Kanizsában, hol a népnevelés és főszöb oktatás országosan elismert eredményeket mutat fel, a nőipari szaktanításával, eddig nem találkozunk.

Amde, most megszűnt az ok s így természetesen meg kell szünnie az okozatnak is.

Előléptek a kezdeményezők, találtak szakképzett oktatót s így a nőipar és kézi munka rendszeres oktatásának, többé mi sem állja útját.

Városunk néhány lelkes hölgye vette a kezdeményezést kezébe, s megindította a mozgalmat e háladosatos szaktanítás behozatalára, s megtalálta a szakoktatót *Krongel Irma* k. a. személyében (lapunk szerkesztőjének fogadott leánya s unokahuga) ki az országos nőipar iskolában végzett a *kitűnő* képesítést nyert ipar- és kézi munka tanítónő.

A kisasszony szívesen vállalkozott a szakoktatásra s már a legközelebbi napokban bejelenti a tanfelügyelőségnek az iskola megnyitása iránti szándokát és addig is előjegyzéseket elfogad nevelő szülei lakásán (Magyar-utca 33. sz.) s a mennyiben az előjegyzések sikereseknek bizonyulandának, az iskola még ez évi október hónapban megnyílik.

Sokkal közelebb áll e lap vezetőjéhez a dolog, hogy sem részletes ajánlatásokat tehetnék, kisértse meg a közönség s a kívánt felvilágosításokat a tanítónőtől bármikor megnyerheti, mi csak annyit jelzünk, hogy a föllálitani szándékolt iskolában, mindazon nőipar és kézi munkában oktatás fog adni, amelyeket az országos nőipar egyesület budapesti iskolájában tanítanak, elkezdve a kötetőt, fel a női ruha varrásig.

A közönség részvételétől fog függni, hogy legyen-e Nagy-Kanizsának nőipar iskolája vagy sem, mi azt hisszük, hogy a város lelkes s művelt női, az eszmét, — melynek életre valóságát senki sem vonhatja kétségbe, — nem fogják elejteni!

Népnevelő.

Városi közgyűlés.

Városunk bizottsági közgyűlése e hó 13-án délután 3 órakor volt a város háza nagytermében. A kitűzött határidőre szép számmal jelentek meg a bizottsági tagok, kik az előre közzétett tárgysorozatból meggyőződést szereztek maguknak, hogy nem egy két érdekes tárgy fog szőnyegre kerülni; és a bizottsági tagoknak e tömeges megjelenése annál dicséretesebb, mert ezzel igazolták, hogy a város közügyei iránt érdeklődnek, nem úgy, mint némely törvényhatósági vagy bizottsági gyűlések tagjai, kik csak akkor töltik meg a gyűlés termét, mikor választások vannak, más alkalommal pedig csak úgy kong a terem az ürességtől. Nagy-Kanizsa város bizottsági tagjai élénk érdeklődést mutatnak, minden közügy iránt, miért méltó elismerésünket el nem hallgathatjuk.

Pontban három órakor jelent meg a város polgármestere *Babócsay György* ur, mint a gyűlés elnöke s az emelvényre lépv, röviden üdvözölte a közgyűlést s azonnal kezdetét vette a tárgyalás.

A tárgysorozatban 13 tétel volt felvéve, melyek közül az első, 2-ik, 6-ik és 9-ik tétel idézett elő vitát.

A pénzügyi bizottság azon jelentése, melylyel a népkönyhának, a kisdiednevelő egyesületnek és a helybeli ágost. r. vallási gyűlekezetnek segélyt ajánl, oly módon fogadtatott el, hogy a népkönyhának 100 frt, a kisdiednevelő egyesületnek 250 frt évi segély adjatik, ez utóbbinak azonban oly kikötéssel, hogy zárszámadásait a városnak bemutatni köteles; az ágost. r. vallási gyűlekezetnek adandó segélynél a pénzügyi bizottság a telek megvételének árából 1000 frtot ajánl segélyül adni; *Győrffy* az egész vételért 2300 frtot ajánlja megadni. *Rapochné Gyula* pártolja az indítványt. *Pihál* biz. tag, mint a pénzügyi bizottság elnöke, az 1000 frt mellett nyilatkozott, indokolva a bizottság álláspontját. A többség határozata alapján a pénz. bizottság javaslata fogadtatott el s 1000 frt segély adatott.

Horváth Károly volt városi tanácsos, *Kammerár József* volt városi hivatalnok, és ösvégy *Farkas Károlyné* városi volt rendőr felesége javára nyújtandó kegydíj iránt a pénzügyi bizottság javaslatainak első pontja a *Herváth* kegydíjajuttatása, melynek összege 600 frtban egyhangulag lett elfogadva, annyiban idézett elő vitát, mert némelyek évenként megszavazandólag, mások pedig életfogytiglan egyszerre megszavazandólag akarták kimondani a kegydíj adását. A vitában részt vettek: *Győrffy, Varga, Pihál, Tuboly V., Ebenspanger* képviselők; szavazás után kimondatott, hogy a 600 frt életfogytiglan lesz megadva s az évenként a költségvetésbe bevetendő. *Kammerár Józsefnek* havonként 8 frtban fizetendő összesen évi 90 frt, míg *Farkas Károlynének* havonként 5 frttal fizetendő évi 60 frt kegydíj lett megszavazva. A pénzügyi bizottság azon javaslata, hogy *Molnár György* főgyimnasiumi házmester 300 frt eddigi fizetése 360 frtra emeltessék, egyhangulag el lett fogadva.

A városi nyugdíj alap szervezésére vonatkozólag a pénzügyi bizottság által tett javaslat értelmében, ez alap szervezése elvileg kimondatott a szabályzat kidolgozásával a pénz. bizott. megbízott s *Varga* biz. tag felszólalására, utasított a pénz. bizott., hogy ott, a hol jogügyi kérdés merül fel a városi jogügyi bizottsággal togye magát érintkezésbe.

Az 1891. évi költségvetés elfogadtatott. A városi rendőrség helyesebb elhelyezése iránt utasított az építészeti bizottság tervezet kidolgozására, a rendőrök laktanyáztatására nézve pedig a tanács felhivatott, hogy a szomszéd városoktól a rendőrök laktanyáztatására vonatkozó adatokat szerezze be s azután véleményt adjon.

A városi erdő és legelő bizottság javaslata, melylyel a *Pálffy Alajos* főerdészszel, az üzemterv elkészítése iránti szerződést elfogadására ajánlja, tudomásul vétetvén, a szerződés helybenhagyatott, annak aláírására a polgármester felhatalmaztatott.

A kéménynepről kerültek beosztásánál hosszabb vita keletkezett. A miniszter azon legutóbbi rendelete alapján, mely kimondja, hogy

Mantuano József 45, Mantuano Ede 30 és Rothmann Menyhért 25, munkában részesítésének, a tanács új beosztást eszközölt a ezért Mantuano Józsefre jutna 2069, Edére 1467 és Rottmannra 1268 kémény, e szerint az első 92 kéménnyel kapna kevesebbet, mint az összes kémények 45%, Ede 26 kéménnyel többet, mint a 26%, a bizottsági tagok többségének azon nézete érvényesült, hogy miután a miniszter számaránya felosztást rendel és hangsúlyozza, hogy a kéményesprók jogosultsága is tekintetbe veendő, a művelet visszaadását a tanácsnak ily értelemben leendő újabb felosztás eszköznek végett.

A város területén levő vadászati jog gyakorlata iránt megtartott árverés helyben hagyólag tudomásul vétetett.

A közbizottság hid építése iránt az építési bizottság által tett javaslat elfogadva lett s a tanács a teendők iránt utasítást nyert.

Vitát keltett a honvéd laktanya kibővítése és az ujonnan nyitandó utca megnyitása iránt a laktanya bizottság által beadott javaslat. A javaslat első része, mint a mely sürgős intézkedést kíván elfogadtatott a határozatilag kimondatott, hogy a laktanya jobb szárnya kiépítették, a szükséges telek megvásárlásával; de az új utca nyitását némelyek egyelőre elhalasztandónak vélték; a többség véleménye alapján kimondatott, az utca megnyitása, a telek megvétele, s a teendőkkel úgy a szerződés kötésével a városi tanács asszal bizott meg, hogy a szerződéseket a közbizottság mutassa be.

A közközhízi szabályrendeletnek újjal leendő felcserélését nem tartja szükségesnek a közbizottság s azért megmaradt a régi szabályrendelet. Az általános helypénz fizetése iránt tett előterjesztést a közbizottság nem tette magáévá s így a helybeliek ezentul sem fognak helypénzt fizetni.

A szegény ügy rendezése iránti pénz. bizottsági javaslat, csak annyiban érvényesült, hogy a közbizottság kimondta, miszerint ez ügyben egyelőre társadalmi uton szándékozik mozgalmat indítani s utasította a tanácsot, hogy az egyes polgárokat szólítsa fel, mily öszeggel hajlandók a szegény ügy rendezéséhez hozzájárulni, hogy a koldulás végleg megszüntethető legyen.

Végül a helybeli törvényeszkir hirdetése az ismeretlen telekkönyvi kiigazítási ügyében tudomásul vétetvén, közhírré tétetni rendeltetett s ezzel a gyűlés 6 óra után véget ért, melynél kellemesen lepett meg mindket az, hogy az elnök tapintatos vezetése és a jelen voltak higgadt tárgyalása lehetővé tette, hogy az elnökség egyetlen egyszer sem volt kénytelen a csengettyűhöz nyulni; valóban sok közbizottság példát vehetne a nagy kanizsaitól.

Huszárok löversenye.

Mintha csak megrendelték volna huszárajaink maguknak az időjárást, oly alkalmas volt az a nap, melyen a már előre jeleztük huszárok löversenye meg lett tartva.

Valóságos löversenynek való időjárás volt. A nap, nehogy arany sugarainak fénye a futtatók szemeit kápráztassa, vagy az ezrekre menő bámulóknak napszúrta okozzon, felöltötte könnyű nyári felhő köpenyét s abba úgy beleburkolódzott, hogy egyetlen fényugár sem lövölt le a futtató térre. A felhő köpeny mind a mellett sem volt az a terhes, esővel telített felöltö, mely minden percben aggodóvá tesz, hogy mikor zuhajtja nyakunkba a hideg esőt; a szél is elült, behúzódott az erdők lomboskorui közé s csak ott szuftogott a sárgulni kezdő falevelekkel, buscosszva azoktól ez évre, hogy a jövő kikelettel ifjultán üdvözölhesse ismét őket.

Nem is lehetett másként, minthogy az ily napon már a kora déli órákban, — a verseny 2¹/₂ órára volt jelezve, — tömegesen siettek ki az a közönség, mely fogattal nem bír s így gyalog volt kénytelen megenni a három nért földnyi utat a feneketlen homoktengeren át a futtató térig. A német utca, melyen keresztül vezetett az út s a szomszéd Kis Kanizsának rác-utcája déli 1 órától 2 óráig valóságos porfelleggel volt eltakarva az özőnlő tömeg léptei által. Két óra felé indultak meg a fogatok. A helybeli és vidéki előkelőségek díszesen díszes fogatokat rogtak az utcákon. Fényes aranyzeirós tisztek, fiatal dandyk, éltes urak, s a női világ szépségei siettek a térre; itt-ott egy

pár nyalka huszár tiszt alatt toporzékolt lova, amint a sarkantyuba kapta, hogy az előtte robbogó fogatban ülő szép nő, vagy hölgy mellé juthasson, kísérő lovagjává szegődve annak. A fogatok között főleg feltűnt a Gutmann fogat. Családi omnibus ez, japáni nagy ernyővel fedve, mely a bent ülőknek szabad kilátást engedett minden felé. Ily fogat méltán keltett N. Kanizsán feltűnést, mert ezzel hasonló a fővárosi versenyeknél is csak kettő szokott megjelenni. Egyik az Edelsheim Gyulai báróné kettős fogata, melyet rendszerint maga a báróné hajt, a másik a Mocsosnyói család omnibus négyese.

A futtató tér, mely Kis Kanizsa keleti részénél elterülő terep volt, nyílt síkot képez, közöpen magaslattal, mintha a természet csak arra alkotta volna e síkság közepére, hogy az ezenyi bálmuló tömeg kényelmesen láthassa onnét a 4000 méternyi térségben versenyt futó hadfiakat. A tér jelzését nemzeti színű lobogók képezték, míg az indítók és versenybírák tartózkodási helyén zöld lombokból rögtönzött körfal volt felállítva, mindkét oldalán magasan lengő nemzeti lobogókkal. A futtató tér végkörein huszárok állottak mintegy jelezve, hogy „eddig és ne tovább”. A versenyzők a terepen, a néző közönség pedig a magaslaton foglalt helyet, melynek központján a fogatok állomásoztak. A jobb szercsében részesítő nézők, kik fogathoz juthattak, felállottak a kocsiokban s így nézték a ritka látványt, míg a gyalog érkezettek jobbra balra futkostak, tolongtak, hogy minél többet láthassanak az érdekes versenyekből. A kép, mely e dombon feltűnt oly tarka volt, hogy azt leírni nem lehet, selyembe öltözött urnó mellett, szájrétül viganóban állott a földész leánya, a divatos öltözékű dandyval egy sorban lengett a paraszt legény kalapja mellett az árvalányhaj, a komoly élemedett urak lábainál fiatal, virgomegyer nekek futkostak, szóval vegyes volt a körültelül 10 ezer néző elhelyezkedése.

A versenybírók tagjai: Csepeli Zoltán Elek tábornok, Seastics Benő főispán, Schlippenbach István és Teinzman Viktor ezredesek elfoglalták állásukat. A városi hatóság részéről ott volt Babochay polgármester és Matkovics tanácsos.

Az akadályverseny volt az első, 3500 m. táv. Első volt Pálffy Imre, Kaján-já, nyerte az első díjat 300 frt értékű damaszt kardot ezüst hüvelyben; — Lux Ödön „Inceje” a második díjat ezüst vadász kézlelet. Harmadik: Kovács Kázmér „Játék”-a, nyert ezüst dohány szelencét. Koller Ödön „Subanca” s utolsóknak Csigo Kálmán „Futár”-ja jelentkezett, amaz ezüst serleget, emez lovagpalcát nyert.

Következett a gátverseny 2500 m. táv. Az első díjat Próbald Ferenc „Jakobinusa”, a másodikat Bogyai Kornél „Lassú”-ja vitte el.

Az akadályversenyben Kálnán Frigyes alezredes „Harmat”-ja, melyet Pálffy Imre lovagolt nyerte a díjt, ez József főherceg ajándéka volt s állott egy aranyórából láncsal. Koller Ödön „Mártája” Pécs véros által adott ezüst serleget, Csigo Kálmán Nagy Kanizsa város díját egy 300 franknyi értékű aranyozott ezüst dohány készletet, végül Perczel József alezredes lova, melyet Vaszari hadnagy lovagolt Beniczky százados díját nyerte, egy ezüst szelencét.

Az áltiszti vadász versenyen, 2500 m. táv. Szommer volt a nyérő, 3 drb 10 frankos aranyat nyert.

Tisztek gátversenyén 2000 m. táv. Fehérvári Géza „Hetykéje” vitte el a zalamegyei gazdasági egyesület ezüst kancsóját mint első díjat, s a másodikat Csigo hadnagy által lovagolt gróf Schlippenbach „Esperanza”-ja nyerte, egy ezüst szelencét lovagostorral. Tantossy Sándor ezüst gyufatartót emailal és Világhy hadnagy „Hónaja” lovagolva Sirdáry hadapród-által a tiszti kar díját, egy arany Szent György tallért.

A dandár legénység versenyén 2500 m. táv. Bence közhuszár volt az első, egy ezüst órát és 2 drb 10 frankos aranyat nyert.

A vadász verseny 4000 m. táv. Az első díjat, egy ezüst korszót Világhy Márton „Vikiye” nyerte, Bauer József lovagpalcát nyert. Díjban részesültek még Fehérvári Géza és Waldbauer H. lovai.

A verseny minden baj nélkül folyt le, csupán br. Perényi Ödön lova bukkot meg s lovasa sérüléseket szenvedett, de mint örömmel értesülünk, pár nap alatt teljesen felépült.

A versenynt táncmulóság követte a Szarvas vendéglőben, hol a nagykanizsai és vidéki előkelőségek jelentek meg s mulattak hajnalig.

Csorbai Ákos.

Elofizetési felhivas.

A „Zala” politikai hetilap a XVII ik év folyamán negyedik negyedébe lépett. Az irány melyben a lap eddig vezetve volt, helyesnek igazoltatott a tisztelt olvasó közönség által; legalább ezt kell következtetnünk az eddig tapasztalt rokonszenves fogadtatásból.

Ez irányt továbbra is megtartja lapunk, s iparkodni fogunk az eddigi rokonszenvet még emelni.

Hogy ez azonban megtörténhesék, a tisztelt közönség anyagi támogatásától függ, s épen ezért nyitjuk meg előfizetéseinket az új negyedévre, kérve eddigi előfizetőinket lapunk további támogatására, s ismerősök körében leendő terjesztésére. Egyben felkérjük azon előfizetőinket, kik még díjakkal hátralékban vannak, hogy azokat bekülöndi sziveskedjenek.

A lap előfizetési árá:

Egész évre	5 frt.
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A községi jegyző és tanító uraknak lapunkat évi 3 frt díj mellett küldjük, ha azt megrendelik.

Minden fél és egy éves előfizetőnk az év végével lapunk szerkesztőjének: „A sora üldözött család” című regényét kapja meg díjtalanul.

Az előfizetési pénzek legelőszertibben postautalványon küldhetők. „A Zala kiadóhivatalába Nagy-Kanizsán” cím alatt.

Szíves pártolást kérve maradtunk Nagy-Kanizsán 1890. szept. 15.

A „ZALA” kiadóhivatala.

Helyi ujdonságok.

— **Nem lesz szünetünk.** A „székesfehérvári szünetmentesség” tudvalevőleg engedélyt nyert, hogy október 1-től városunkban előadásokat tarthasson; a közönség várta és most az utolsó perekben jelenti a társulat, intendánsa főkapitányságunknak, hogy jelenleg az ősi évad alatt nem jöhet a társulat, hanem a jövő évi március hóra kéri az engedélyt. Hogy miként fog intézkedni a főkapitányság nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy egy társulattól épen nem tisztelegtetés az, ha egy városi közönséget 6 hónapig reményben tart, aztán vissza vonja ígértét; ily társulat jövőben nem sokat számíthat a városi közönség méltánylására.

— **Alakult a közbizottság** tartotta hó 17-én a nagykanizsai kath. fogymnasium „Beak segélyező-egylete” főt. Farkas László igazgató elnöksége alatt. Az egyesület az 1890—1-iki tanevre alapszabályai értelmében megválasztotta a tisztségek elnökeit: Nunkovics Gábor, pénztáros; Zemanek Nándor, titkár; Eperjessy Imre VIII. oszt. tanuló. A választmány következőleg alakult meg: a gym. VIII. osztályból: Thassy Ernő, Russz Jenő, Juhász Béla, Nagy Béla és Bachrach Lajos; a VII. osztályból: Berdin Kálmán, Hajdu Gyula, Sebestén Géza, Mair József és Medits Karoly; a VI. osztályból Landler Jenő, Wächter Kálmán s végül az V. osztályból Schmiel Frigyes és Habus Mihály lettek megválasztva.

— **Királyi táblai kiegészítő bíróné** rendelte be az igazságügyi miniszter Gidró László zalaegecségi törvényszéki bírót a budapesti kir. táblához.

— **Kinevezés.** Scharsch Dezső pécsi járódsági joggyakornokot, Svastics Benő Zalavármegye főispánja ideiglenes arvaszéki jegyzővé nevezte ki. Scharsch Dezső teljesen idegen Zalavármegyében, kinevezetését egyedül jó minősítésének köszönheti és ez egy sokkal több arra, hogy neki, ki a fiatal jogász-nemzedék legrokonszenvesebb tagjai közé tartozik, kinevezetéséhez ösztönös gratuláljunk.

Gyászhirek. Lapunk barátjához a budapesti „Magyar Föld” helybeli tudósítóját: Rosenfeld Lajos urat s családját súlyos csapás érte ipjának halála által. A gyászestéről következő gyászjelentést kaptuk: „Alulírottak a saját, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelentik, hogy a feledhetetlen jó apa, illetve após, nagypapa és sógor Dobrin János ur e hó 15-én reggeli 2 órakor, élete 59-ik évében, hosszas szenvedés után, jobbléte szenderült. A boldogultnak hült tetemei e hó 16-án kedden d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órakor fogtak a helybeli izraelita temetőben örök nyugalomra tétetni. Nagy-Kanizsán, 1890. szeptember hó. Béke hamvaira! Dobrin Lotti fiai, Rosenfeld Lajosné, Dobrin Zsigmond, Dobrin Adárdár gyermekei, Rosenfeld Lajos veje, Dr. Dittrichs-ein Dávid, Rosenberg Adam, sógorai, Rosenfeld Pál és Szelina unokái.” A temetés a nagykanizsai közönség általános részvétele mellett folyt le. — Az ég vizsáztatja meg a derek családot, melynek gyászán mi is teljes fájdalommal osztozunk! A temetésnél a helybeli iaz. hitközség kántora gyönyörű bariton hangján énekelte azt a méla bus dallamot, mely még akkor is meghatja a hallgatót, ha nem is ismeri annak szövegét, a gyermekkar összhangzó karéneke pedig emelte a gyász jelenet hatását. A rabbi remek magyar beszéddel bucsuzott a halottól. Beszédének alapvezérméje volt az írás azon mondata: „Eddig és ne tovább.” Festezte az élet küzdelmeit, rajzolta a családi életet s a szerető szív érzelmeit, melyvel Ő-eli szeretteit s arra a meggyőződésre jutott, hogy oly szív, mely annyira szeret, mint szeretteit a megholdogultnak szíve, csak viszont szeretetet keltethet; s midőn végbucsut mondott az ekközlözött: től alig maradt szárazon egy szem is; s a jelenvalók a lelkeszéssel együtt mondták az: „isten veled” végbucsu-zót. — **Vettük a következő gyászjelentést:** „Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik törőrn szeretteit lelejtethetlen férje, illetve atyjok és fivérüknek Csémpesz József nyug. kir. nyilvántartási biztosnak ez évi szeptember hó 13-án estéli 9 órakor, rövid szenvedés és a halotti szentség felvétele után, élete 63-ik, boldog házasságának 41-ik évében történt gyászos kimúltát. A boldogultnak hült tetemei e hó 15-én délutáni 4 órakor fogtak beszenteltetni és a helybeli közös sírkertben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szent-mise-áldozat e hó 16-án fog a helybeli róm. kath. templomban reggeli 8 órakor az Urnak bemutatattatni. Zala Egerszeg, 1890 szept. hó 14-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Csémpesz Józsefné szül. Horváth Rozália, mint az elhunytak neje, Csémpesz Vilma özv. Hayden Dénesné, Dr. Csémpesz Kálmán gyermekei, Csémpesz Erzsébet mint nővére.”

Hungária. Csak a legközelebb megtartott városi közgyűlésen adtak kifejezést városunk atyjai azon meggyőződésüknek, hogy a város csinosítás-á érdekében nem szabad filléreskedni s úgy látszik, hogy e kimondott s senki által kétségbe nem vonható igazság nemcsak a város atyjait, hanem a város egyes lakóit is lelkesíti; ezek is megtesznek a maguk részéről mindent, mi által a város külcsinját emelhetik. Így tapasztaljuk örömmel, hogy Nagy Kanizsán, mely oly jelentékeny forgalmi város s melyben az idegeneknek megszállása a lennálló egy két vendéglőben igen korlátolt, most egy egészen a mai igényeknek megfelelő csín, kényelem, mondhatjuk nagyvárosi lényűzéssel berendezett szállodát épít Halász Elek közelmérésében álló vendéglősnök, elkeresztelvé a szállodát: „Hungária” szállónak. Nem oly tellegekig nyuló épület ez ugyan, mint a fővárosban a Duna balpartján büszkélkedő hason nevű társa; de városunk terjedelme s építkezéséhez arányítva, egyike diszes épületeinknek. Volt alkalmunk megtekinteni és ősziszzerű berendezéséről csak dicsőítőleg nyilatkozhatunk. Az alsó részben tágas étterem a szükséges melléktermekkel, óriási tükrökkel díszítve a legjobb benyomást teszi a látogatóra. Az udvar parkirozva s abban nyári fedett étterem s tekepalya. Az emelet a szállók részére szobákat tartalmaz. A butorberendezés, melyet *Fialovits* jónévű butorszallítónk eszközöl, sem csín, sem kiállítás szempontjából nem áll mögötte a nagyvárosias berendezéseknek. Az árak olcsók, mint tudjuk egy utcai szoba egy napra 80 kr. A jó bor és ételek pedig már eddig is ismeretesek Halász előbbi vendéglőjéből, a „Barányi”-ból. A diszes épület megnyitása a jövő hóban lesz. Csak még azt jegyezzük meg, hogy az az az elterjedt hír, hogy Halász e vendéglőt egy társal közösen építette; mert az kizárólag s egyedüli tulajdona Halásznak.

Üngylikos huszár. Török Antal honvéd huszár tizedes e hó 18-án mulatott Nagy-

Kanizsán, este felé baza ment Kis Kanizsán lévő szállásra s ott fegyverével sziven lötte magát a szonnal meghalt. Holtestét a katonai kórházba szállították. Az üngylikosság oka ismeretlen.

Szüllők vigyázzatok! A Király-utóban lévő H. K. pálinkamérésében, a tulajdonosnak Aladár nevű 9 és Henrik nevű 7 éves fiaival valahogy hozzájutottak a pálinkához, s annyit ittak abból, hogy mindketten alkohol mérgezési tünetek jelentkeztek. A gyors orvosi segítség megmentette a két gondatlan gyermeket.

Vidéki levelezés.

Tapolca szeptember 18.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Dicsőretre méltó mozgalom indult meg ez előtt egy hónapjal a tapolcai kereskedelmi ifjak között és a lelkesültség, az egyetértés, a vége a nemzeti önképzés után létre hozta „A tapolcai kereskedelmi ifjak önképző és betegsegélyező egyesületét.”

Összintén örülünk ifjak ambícióján, mivel zálogul szolgál annak, hogy feljogtak a kor intő szavát. Aki tudja mit, meennyit tehet meg a legmestohabb viszonyok között is a kellő akaratral és ügybuzgalommal bíró egyesület az önművelődés terjesztése körül — az a jó okkerű, életre való képzés fontosságát, megbecsülhetlen értékét messzeható horderejét bizonyítva félre nem ismerheti, és azért igen méltanyoljuk e törekvést és szívünkkel kívánunk kitartást az intő uraknak, kik folyó hó 1-én az alakuló gyűlés alkalmával a következő tisztségekre választattak meg: Elnök Lusz-tig József ur, alelnökök Lövi B. és Steiner Jenő, urak. Titkár: I. titkár, Gold Simon. II. Hoffmann Sándor urak. Pénztáros: Rozner Mór ur. Könyvtáros: Schvarca Odón ur és háziügy Schvarca Emil ur. Továbbá az egyesület orvosának Dr. Verjas Gábor fiatal és tehetséges orvosunk és jogtanácsosul Dr. Bók Zsolt Lajos urak.

A rendszer tagok száma eddig 35, pártoló tagok pedig ötvenen vannak.

Az egyesület e hó 13-án ünnepélyesen nyitottat meg, mely alkalmával T. Lusz-tig József ur elnök igen szép beszédben eszette az egyesület feladatát és célját. Igen helyesen fejtegette, hogy az eddigi mozgalmak csak is azért nem váltak meddővé, eredménytelenekké, mivel már régebben lápták önjának tényező beígazolását siettek és hogy reményli felvirágzását, mivel az első törekvő ifjuság kieléül indult meg a mozgalom és ennél fogva előre látható, hogy az abban fáradozók jutalmazására soha oly tényt nem fognak megragadni, mely vesztésre válnék az intézkeménynek.

A megnyitás után a fiatalok táncra kerekedtek mely reggel 4 óráig tartott.

M. L.

Különlélek.

Az angol trónörökös nálunk. Keszthelyről értesülünk, hogy a velsi herceg október elején Festetics Tassilo gróf vendége lesz Keszthelyen, a hol szarvasokra fog cserkészni. Az Angol trónörökös, ezuttal harmadszor lesz vendége Festetics grófnak.

A vaskapu felrobbantása. A felrobbantási munkálatokat e hó 16-án kezdték meg a „Vaskapunál.” A robbantási kísérletnél Ausztria részéről gróf Kálnoky külügyminiszter helyetteseképp báró Glanz, továbbá Baquehem kereskedelmi miniszter; Magyarország részéről gr. Szapary és Baross, Szerbia részéről Gruics és Tausanovic és Románia részéről is egy uniszter fog a helyszínen megjelenni. A robbantási próbára vonatkozó lapunk zárta előtt veitük meg a következő tudósítást: Szapary és Baross minisztereket Gruics szerb miniszterelnök s Jozimovic szerb közlekedési miniszter a Greben — sziklaszorosnál vártak s itt ünnepélyesen fogadták. A főépítésivállalat új épületei pompásan fel voltak díszítve Greben négy nagyobb akna lett felrobbantva. Ezután déjennek a „Kazan” hajón s elutazás Orsova felé. Juc zuhatagnál Schlenker mérnök a robbantó hajóról gigantikál vizalati robbantást tett, mire a sziklafalak 50—60 méternyi magasságra hajítottak. A hatás és a látvány impozáns volt és lenyűgöző. A gigantik robbantószerszer hatása irtózatot. Este Herkules-füzdön ebéd volt melynek folyamán Szapary Gyula miniszterelnök poharat emelt a mi sikerültére s folytatódatosan francia nyelven a szerb kormányt éllette. Gruics francia nyelven válaszolt, beszéde végén királyunkat éllette. A vendégek Orsován a Korona-kapóinat tekintették meg, innen a Vaskapuzhoz utaztak s mindent létezően megszemléltek Baross méltán örül, hogy minden szépen sikerült. A Vaskaputól Turnszeverinbe hajóztak, innen viszatértek a Herkules-füzdőbe, hol ebéd volt.

Püspök belkutatás. Steiner Fülöp dr. székesfehérvári püspököt kisasszony napján szentelte föl a bitoros hercegprímás br. Hrnig Károly veszprémi Zalka győri püspök segédkezésével. Fehérmegyéből Etyekről és Zsámbékról processziók érkeztek az ünnepre, mely nagy lényűnyel ment véghez a bazilikában. A pápai

bullát Chernoch János dr. apátkonok olvasta föl. Az ujjonnan fölszentelt püspök, ősi hagyomány szerint, két viaszgyertyát, két kenyert és két hordócska bort nyújtott át a hercegprímásnak. Steiner püspök a fölszentelés után áldást osztva vonult végig a bazilikán s mikor a főoltárhoz viszatért, bitoros hercegprímás háromszoros Ad multos annos! kívánsággal üdvözölte őt. A primás igen el volt érzékenyve; az új püspököt, mint győri püspök ő vette föl növendékpapjai közé és az összes egyházi rendeket ő adta föl neki. Az egyházi szertartás után díszbéd volt a primási palotában, az összes főkapitán részvételével. A bitoros főpap XIII. Leó pápat éllette, azután a magyar királyt és az új püspököt, ki viszont a hercegprímásért emelt poharat. Havranek József székesfehérvári polgármester a primást, mint Székesfehérvár szülőjét éllette. Majd Steiner püspök köszönte meg a veszprémi és győri püspökök közreműködését. Végül a hercegprímás meghatottan küldte üdvözlét földijeinek, a székesfehérváriaknak.

Tanítónő választások. A sümegi felső leányiskolához a kézi munka tanítására *Lotos Rózsa*, a mennyiség- és természettudományi szakra pedig *Török Vilma* tanítóneket választotta az iskolaszék. A tanítás október 1-én kezdődik.

Földrendés. Malagából táviratilag jelentik, hogy a *szomszédos községekben* e hó 11-én reggel erős földrengést éreztek, mely azonban nagy kárt nem okozott.

A tokaji tűzkárosultak javára adakozásra hívja fel a tokaji ifjuság gyűjtő bizottsága hazánk lelkes lakóit. A gyűjtő levek közül a 829. számú szerkesztőségünkben van letéve, hol az adakozók adományait bármikor bejeleníthetik.

Földkörüli utra indult a „Saida” nevű cs. és kir. korvet hajó, mely e hó 5-én hagyta el a polai kikötőt, hogy egy és fél évig tartó útját megkezdje a föld körül. Ez erdekes utazásban részt vesznek a flumel cs. és kir. hadi teng. akadémiának múlt évben végzett növendékei is, számszerint mintegy 34-en, kik mindannyian kade minőségben lettek behajózva. A „Saida” korvet hajón Wachtel tregátkapitány parancsnoklása alatt a következő tisztek vannak behajózva: Cadevit, Haus, Dreyer, Krascenics, Schwarz kapitányok; Blichel, Pienninberge és Marchetti hajózázóik, továbbá két orvos, három gépész, 1 számtiszt és 35 kadeit, az összes legénység, 312 főből áll. (Ira a *Fiumé*.) A „Saida” királyunk egyik legkedveltebb korvethajója, s minket magyarokat annyival inkább érdekel e hajó, mert ez volt az első, mely a magyar hegyaljai bortervezők borait Amerikába vitte, midőn kimerlett tételeit arra nézve, hogy boraink a tengeri utat kiállják-e vagy sem; mint tudjuk a próba sikerült s boraink sértetlenül érnek ki az újvilágba. A szerkesztő.

A muraszombati gazdasági egyesület e hó 20-án d. u. két órakor Muraszombathban a kazsinó helyiség olvasó-szobájában választmányi ülést tart. Targy: A környék lötenyestésének emelésére mily módok s eszközökkel volna egy lóvásár rendezhető. A kiküldött bizottság jelentése a vasutlgy jelenlegi állásáról. Jelentés a fafmalacok beszerzése s a fajtukasztás érdekében. A fagsági díjak befolyása s a pénztár állásáról jelentés tesz a pénztárnok. Indítványok.

Kritikus napokat jöszol ismét dr. Falb hírneves időjós és pedig e hónapra két napot, szeptember 23 a és 28-át, — ez utóbbit „első rangú” kritikus napnak állítja.

A Vezuf sonyegelődzik. Napolyból érkező hírek szerint a Vezuf már három hete nyugtalanodik s oly nagy kötömekeket dobál ki pokoli gyomrából, hogy még a hegy aljában is veszedelmes a járkálás.

Szaj és Körömfajás járvány uralgott *Csapi* és *Nagy Récsé* községekben a szarvasmarhák között. A vett hivatalos értesülésünk szerint e járvány a nevezett községekben már megszűnt; de ugyan az a járvány konstatatlatott e hó 17-én *Korpadár* község szarvasmarhánál. A járvány tovább terjedésének megakadályozására a szükséges övintézkedéseket a hatóság azonnal megette.

Hamis bankjegyek készítése. Két gyanus ember tartozkodott egyik nap a síofoki fogadóban, kiket az ottani csendőr őrmester azonnal letartóztatott s az egyik már a vonatra készülöben volt. Az őrmester előtt bevállottak, hogy ők gyártják a bankjegyeket Kilitűben s hogy szaporábban menjen a munka, két segédjük is van s ezek Lazi Sándor és Szalai Ferenc kilitű lakosok. Kutatások tartattak és Szalai pincéjében

CSARNOK

A rabló reliquiája.

Zöld Marci, Angyal Bandi, Rózsa Sándor, Patkó, Sobri . . . ezek valának a régi rablóvilág, a régi népmesék, népdalok megénekelt hősei.

A magyar rablóromantika ezen kiválóbb alkjainak mivelte dolgai sokszor és sokféleképen leírták már a ponyvairodalom olesó, utazéli históriás könyvei. Legendákat fűzött neveikhez, közzorut kötött díszesetükre a néphit krónikása azoknak, akiknek életrajzi adatai a bűnügyi le-
véltárak elszárgult, poros aktái közé vannak betemelve s ma már csak rettegett neveikre emlékezünk nagy ritkán vissza.

Mint maiglan is a vitez huszárnak, épen oly dicsó volt régente hire-neve a betyárnak is. Csak a »vármegye katonái, a »pandarok» s utóbb a »szandárok» üldözték a társadalom eme számkiveteit, — a nép részvétet érzett a »szegény legények» iránt. Így történt, hogy egyik-másik rabló-betyár évekig fejtegethette magát anélkül, hogy a törvény büntető keze utolérte volna.

Minden betyár története egy kis tragedia. Legfőbb szerepe jutott e szomorú játékban is a szerelemnek; mert a legtöbb betyár szive bánatában lett betyárrá s ekkor összedőlőkébe jöve a társadalom erkölcsi rendjével, el nem kerülheté azt a katasztrófát, mely korsának fekete könyvében előre volt írva . . . az akasztófát.

Sokat a megazokott bűn, a rablás vjt, sokat azonban a szabad betyárelfelet csábítot e sikamlós ösvényre.

De szép is volt a betyár élete! — Már amennyiben azt a nép képzelete maga elé festette.

Ruházata: lobogós patyolat ing, szasztodros gatyá, ptykés mellény, bazarozásakkal kibezegget szür és csizmáján tizforintos ezüstsarkantyú. Fegyverzele taragványokkal kiteremtézett nyelű rézfokos vagy fényes acélabata; tarsolyában pisztoly, vállán ezüst veretes puskája. — Nappal a sötét, zöld erdő mélyén pihent le a vadrózsabokor alá s hallgatá a vadgalamb bugát. Éjjel pedig a csárdában, cimbalombang, muzsikaszó mellett száz itce gyöngyöző bor aran csillaghullásig búslott csálta szeretője, hűtlen babája után, s mire felhasadt az aranyhajnal s ki-sírta, elzokogta árva szive keservét, — felpattant azellőszülte holló fekete paripája hátrára s odább repült egy más határba a szegény »futo betyár».

Életével nem sokat törődött. Tudta jól mi vár reá, ha az igazságosító törvény kezeibe kerül, ha elfojják, — és ezt tudva; volt oly vakmerő, hogy játszva életével százszor tette azt »kockára. Nem könyörgött kegyelemért, de nem is adott kegyelmet — üldözönek.

Búszke is volt. Halhatatlan kölönk szépen emelte a betyárnak búszkeségét mivoltjárás néve midőn írja, hogy: »nem csak ő, de már az apja is betyár volt».

Bátorságát csodálta bámulta a nép. Összeteg-lalta azt dalokba és legendákba. Humort is ve gyített dalaiba a nép, így Patkóról emez ismert verében:

»Csárdásnének így adja fel a szót:
Látott-e már egy lovon hét patkót? . . .»

Négy patkó a lova lábain, kettő a csizmáján, a hetedik pedig ő maga volt neve után: Patkó. A szegény emberen segített a betyár s a ki neki bajában menhelyet adott — azt megjutalmazta köszönet fejében.

A magyarnak amugy is főjellemonása a vendégszeretetet s így az üldözötteknek ha bár tudta a törvény tilalmát, azért mégis akár szivből akár szinből, vagy akár félelméből, de rendesen adott rejtekhelyet és egy falat kenyeret.

Sobri József, a hírhedt rablót is üldözték a a törvény szolgái s egy ily alkalommal adott neki menedéket — saját ágýában — egy somogyi szép csárdásné, kinek Sobri elbucuzásakor egy kis emlékekkel halálta meg »sziveségét».

Ez emléke egy kis zsebükör volt milyent még most is láthatunk használatban pásztorainknál.

Egyszerű az egész. A kis tükör faramába van illesztve, mely nem sokkal nagyobb mint a tenyerem. A farama ki van taragva mindenféle cifrasággal, virággal és emberi alakokkal.

Sobri Józsinak a szép csárdásnének hagyott ez ajándékában, most én nézem magam és fésülöm előtte borzas hajamat. Egy somogyi földész-től szereztem meg ki azt valami nagynénjétől örökölte, aki tudta e »családi erekiye» történetét is s azt nekem elbeszélte.

meg is találtak a bankóprést, mely Bécsben készült. Találtak festéket, bankópapírt, ecsetet s egyéb készleteket. A bandának még több községben vannak társai.

— **Fatális sajtóhiba.** Mily sok bajt okoznak a sajtóhibák a szerkesztőknek az tudja, ki életében lapot szerkesztett. Ily sok bajt okozott nekünk lapunk mult számában a szedő által — dacára tett javításunknak, — ben hagyott azon sajtóhiba, mely a sport rovatunk utolsó ujdonsága volt s melynek címe: »A dunai ludak» s a szedő »A dunai ludak»-ra változtatta. Kérjük e fatális sajtóhibának helyesbítését tudomásul venni.

A szerkesztő.

Művészet, irodalom.

— **Hangverseny** volt a Kasino termében e hó 13-an este 7,9 órákor. A hangversenyt *Hirschel Juicsa* k. a. városunk szülötte, a bécsi opera növendéke rendezte, Pollák Miksa és Rosenberg Ádám urak közreműködésével. Nem volt alkalmunk eddigelé a kisasszony énekét hallani s így azt, hogy mennyit haladt azóta, mióta utóijára mutatta be magát szülővárosának, meg nem ítéltük; de bírálatot mondhatunk művészetének jelenlegi állásáról s örömmel jegyezzük fel, hogy e bírálat igazságos és előnyös a hangversenyző fiatal művésznőre; kár csak az, hogy a hallgatóság nem töltötte meg a termet annyira, mint azt a nyújtott élvezetes este méltán kívánatosá tette volna. *Hirschel Juicsa* kisasszony megjelenése nem oly elragadó, mint a szinpadí alakoknál ezt már megszoktuk, de a fiatal üdeség, az arcán viruló rózsák kellemesen lepik meg a közönséget. Öltözéke választékos volt, hangversenyhez illő. Figyelve vártuk megjelenését, melynél a jelenvoltak tapsviharban törtek ki, előre is jelezve, hogy tudják, miszerint élvezetes dalokat fognak hallani. S nem csalódtak. A *Mayerbeer*-féle *Hugonott*akból vett »*Apród áriája*»-val kezdte meg énekét. Már az első intonational tisztába voltunk azzal, hogy nagy terjedelmű s alaposan képezett s iskolázott hanggal állunk szemben. A dal folyamán kitűnt, hogy nem csak nagy a hang terjedelme, hanem a coloraturához közeleg; trillái kitarók, rezgők, mint a szellő által rezgetett ezüst nyárfa levele s szivhez hat, mint a sülmile édes bús danája; molhangjai a mélységet festik, melyre oly magas hang, minő a kisasszonyé, csak ritkán bír leszállani. *Lortzing* »*Fegyver kovácsa*»-nem kevésbé emelte a már előbbi dal által elért lelkesület a közönségben, míg a *Weber*-féle »*Büvadász*»-ból vett ária oly emelkedetté tette a hangulatot, hogy a tapsvihar percekig nem szűnt meg; szóval a kisasszony teljes diadalt aratott és pedig nem a rokonszenv által, mely kétségte-lenül mindig szerepet játszik ott, hol hozzánk közel álló művészi hallgatunk; hanem egyenesen és kizárólag a kisasszony művészele által. Hogy szinpadí mozgékonyasága még nincs meg, ezt azon körülménynek tulajdonítjuk, mert a mimelő művészetet még csak ezután logja tanulmányozni. *Pollák Miksa* ur a *Gounod*-*Liszt* »*Faust* keringő-jét» adta elő megoldva azt egy második darab-bal is; zongorán. A műkedvelőkről rendesen nem szoktunk bírálatot mondani; de *Pollák* urral szemben kimondhatjuk bírálatunkat; mert játéka nem műkedvelői, hanem a szó szoros értelmében művészi volt. A zene technikája semmi kívánni valót nem hagy fenn, a gyakorlat teljes és ami igen ritkán fordul elő zenésznél, *Pollák* ur átérzeni látszik a zene költő egész poezisát előadásában; s ez az, mi *Pollák* urnak teljes elismerést és viharos tapsokat szerzett jutalmul. *Rosenberg Ádám* ur, ki az opera művésznőt kísérte zongorán, a közönségünknek már ismert praecisítással s hangismerettel kísérte az éneket s a művésznő diadalához nem kis részben járult, a pontos, ügyes és figyelmes zongora kíséret. A közönség lelkesedését azzal köszönte meg *Hirschel* kisasszony, hogy a műsoron kívül még egy darabot énekelt. A 3, 10 órákor elszólt hallgatóság azon meggyőződést vitte magával, hogy a fiatal művésznő rövid időn a deszkákön nagy diadalokat fog aratni, s hisszük, a magyar deszkákön is, ha jelenlegi tisztá német repertoírját magyarral is szaporítani logja, mert anya nyelvét tökéletesen bírja s így repertoírját magyarral is meglogja tanulni, hogy a magyar opera diszére lehessen.

A tükör összehajtható búkkáramába van illesztve. A ráman kívül, ügyes kézműveszeiben három alak látható: *Sobri* a rettegett rabló, ennek kedves cimborája *Milajt* és *Sobri* szeretője *Répa* *Rózi* ki lején tarka kendővel bekötött nagy kosarat tart. Ő hordta ugyanis *Sobri* számára az élelmet.

E tükört valószínűleg valami pásztor taraghatta még a szabadságharc előtt, mert a keret százeig az évszám is ki van véve: egyfelől »*Anno*, másfelől »*1841*» s ugy ezen véset, mint az alakok és egyéb díszítés, piros és fekete kemény festékkel ki vannak kenve.

Ha e »rabló reliquiába», e kis tükörbe nézek reggelenként, — elvonul előttem a régi leltűnt betyárvilág minden zordon alakja s szinte látom a vidgató betyárokat s hallom a táncoló, kipirult orcájú betyár kedvese eperjékiről a dalt, amint hegedűszó mellett felcseng a pusztai csárdában:

»Nagy az én rózsám ereje,
Kilenc pandur sem bír vele!»

Bálintfalvi.

Sport.

Különös vadászlat.

As olyan embert, s ki vagy az egyik vagy a más irányban a mindennapitól eltűt életmódot folytat, különönek szoktuk nevezni. Ilyeneknél volt alkalmam megismerkedni, másokról meg beszélni hallottam; de akiről most írn akarok, oly specialitása ezen emberfajnak is a különökösége oly különös, oly eredeti, hogy épen eredetiségéről fogva az elbeszélő szavahihetőségének jellegét magán hordja.

Nyomorú falu volt az orosz határon, melyben hűtök mint a helyfőrség parancsnoka szerepelt. Társaság nélkül, feleség és gyermekek nélkül, a kik a civilizációtól ily távol eső helyeken az embert szörököstátnak, a végtelen unal, m aralma alatt mit tegyen az ember? Lesik. — Előbb hant, jó bort, aztán rumot, likőroket, végre vodkát, s gond- és unalomvesztő nemzeti italt!

Sankoroff százados, a mikor vele megismerkedtem, már az utóbbira jutott, de eredeti módon tudta élvezni:

A reggeli felügyeleti szolgálathól haza jövén, rendesen lehevredett az ágyra s előszóllította a szolgáját.

»Ivanovics» szólta hozzá, »te tudod, hogy má vadászni megyünk?»

Ivanovics, a ki már tudta minő szerepet kell vinnie, felelt:

»Igenis tudom, százados ur.»

»Azt is tudod, hogy éhgyomorral nem lehet elu'azni; reggelizünk tehát s igyunk egy kortyot. Azután készítel elő a puszkákat és fogad be a lovakat.»

»Igenis, százados ur» felele Ivanovics, aztán előhozott egy darab kenyeret, kolbászt és egy üveg »vodkát». A százados töltött s megkínálta a szolgáját is; a mig az egyet, addig a százados harmat nyelt aztán szóla:

»No de most ideje már a lovak után nézni; nagy utat kell megtennünk. Hadd itt a »vodkát» és a poharakat hogy ne unatkozzam, a mig te a puszkákat felszereled és a lovakat rendbe hozod. Eredj, Ivanovics . . . eredj, lám.»

Ivanovics távozott, hogy gazdájának időt engedjen néhány pohár vodka elfogyasztására, aztán visszaajótt két üveg vodkával és egy csörgő dugával (ez azon laabroncs, melyet a háromfogatu szán közeppő lovának derekára erősítenek.)

»Itt vannak a lovak, százados ur!»

»Jó fogas be.»

»Hogy magát el so unja, százados ur, tessék addig egy kortyot inni.»

»Igazad van, Ivanovics, kedves barátom; de egyedül inni nem izlik. Egyedül csak a hohér meg a korboly izlik. Tölts magadnak is és igyál — hadd fogjunk be a többiek.»

Az első üveg kiürült.

»Százados ur, készen vagyunk.»

A százados csakugyan készen volt; elnyújtókodott; Ivanovics leült az ágy végére s szép tekintetben csörgette a dugát, a mig a százados elaludt.

Fél óra múlva felköltötte Ivanovics a századosot s szóla:

»Százados ur, a vadterületen vagyunk.»

»Mit mondasz Ivanovics?»

»A vadászterületen vagyunk.»

»Akkor hát igyunk egyet.»

»Igenis százados ur.» A fursza két vadász kocintott s megtitak két pohár vodkát.

»Most add ide a puszkámat!»

Ivanovics oda nyújtott egy teli poharat.

»Előre hát!» szólt a százados.

»Előre» — felele Ivanovics.

A százados megint elaludt. Ivanovics löbe-korba egy-egy bum-ot vagy bumbum-ot ordított, aztán 5 is elszenderedett — s azzal vége is volt a mai vadászatnak.

Másnap ugyanigy folytatták. Vadászlap.

— **A hurokkal való vadfogás.** az orrvadászat eme legocsmányabb ceme — mint halljuk — a Duna-melléken még mindig nem akar megszűnni, sőt ez idő szerint már annyira elfajult, hogy még szarvasokra is alkalmazták a vadtolvajok. Így Dümösön a mult hó folyamán 4 szarvas lett hurokban elfogva s a tetteseket még nem sikerült kinyomozni.

— **Gyors postagalamb röpülés.** Még soha nem tapasztalt gyorsasággal teito meg egy postagalamb az utat a napokban Berlin és Metz között. A »*Berolina*» egytel 23-an 6 óra 30 perczkor hét galambot bocsátott fel Metzbe s ezek közül egy már hétfőn délután 5 órákor teljesen helybelyegve ismét Berlinbe ért és így páratlan gyorsasággal röpült meg a roppant utat.

— **Pusztai a foka.** A foka-vadászokra nagy szomorúság vár. Mint egy svéd tudós írja, a folyó évbén ismét anynyi fokát pusztítottak el a foka-vadászok, hogy lehetetlen a szaporodásnak ezzel arányt tartani; több mint 200.000 foka számoit le az idén a vadászok keze által az állattól. Az elfogott állatok legtöbbje hús, a mi szintén arra mutat, hogy ez az állat-faj most már nőstények híján kivészésnek indult.

Kertészet.

Szelnár József budapesti udvari szállító s műkertésznek díszes s tartalomdús árjegyzékét veszik olvasóink mai lapunk melléklete gyanánt. Szelnár neve nemcsak a legmagasabb udvarnál, hanem az összes magyar főri palotákban is ép oly ismeretes, mint a magyar gazda és kertész közönség körében. Virágai, melyeket István-úton lévő nagy terjedelmű kertjében s az ott a természetudomány legszigorubb kivánalmáinak megfelelőleg felállított 12 üvegházában nevel és termeszt, az ország minden részében ismeretesek s megrendeléseit nemcsak beföldiek, hanem igen gyakran a külföldre is kihatnak.

A virágüzésben, mely korona-herceg utca virágcsarnokában eszköztetik, Szelnár feltétlenül a legelső az elsők között a fővárosban és főleg a halottak napján és a farsangok alatt, oly művészetet fejt ki, mely bámulatra ragadja a nézőt. A tőle megrendelt növények és virágok teljes fejlődésben vannak s azoknak jósaágért biztosítékot nyújt a cég jó hírneve, melynek a virágtenyésztés körül szerzett érdemeit nem csak azzal jutalmazta a korona, hogy az „udvari szállító” címmel ruházta fel, hanem a cég tulajdonosát a koronás arany érdemkeresztel is feldíszítette; míg a kertészeti orsz. egyesület a cég tulajdonosát Szelnár Adóllot az egyesület titkárává választotta. Az országos kiállítások alkalmával pedig az első díjakat mindig a Szelnár cég vitte el. Volt alkalmunk úgy a kerttet, mint a virágcsarnokot megtekinteni, s ezen közvetlenül szerzett tapasztalatunk folytán, a legmelegebben ajánljuk a Szelnár céget vidékünk földesurainak, gazdáinak a műkertészeink, szükségleteiknek tőle leendő beszerzés végett.

A „Zala” szerkesztősége.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatöredék jelentés.
A buza-üzlet igen szilárd irányt követ. A kínálat ugyan bő, de a malmok is igen élénk vételkedvet fejtenek ki és miután a magánspekuláció is részt vesz a bevásárlásokban, több mint 70.000 mm. adott el teljes szombati árakon, sőt közben pár krajcárral többet is fizettek. Rozs szintén szilárd és 5 krajcárral magasabb árakon kel; a többi gabonafajtákban csak gyér a forgalom, az árak változatlanok.

A helybelli gabonaforgalom a legutóbbi napokban kellemes lendületet vett. A bécsi és budapesti tőzsdékről jelzett szilárd irányzat nálunk is élénkebb keresletet idézett elő. Buzában számos vétel történt 5—10 krral emelkedő árak mellett osztrák és svájci számlára. Rozs folyton élénk keresletnek örvend s mint-hogy az eladó készletek csökélyek, az ár fokozatosan javul. Árpában az idei üzlet szűnőfélben van, a hozatalok már csak parányiak, de a külföldi vevők is már elűntek: a fennálló névleges árakban változás nem történt. Fehér habbán dacára a rozs termésnek nem mutatkozik ezideig kereslet s egyetlen nevezetes kötés sem jött létre. Helyi árak: piaci buza 7 frt 10 kr., urasági buza 7.25 35 kr., piaci rozs 5.90, urasági rozs 6.10, árpa, közönséges 7 frt., árpa, váogatott 7.30 40 kr., elsőrendű urasági 8 frt., zab 6.20 30 krrig, fehér bab 7.50, tarka bab 6 frt.

Szerkesztői üzenetek.

T. L. Helyben. Tárgyhalmaz miatt a szép cikket csak jövő számunkban hozhatjuk; tárgyánál fogva nem lesz baj ha később lát is napvilágot.

V. N.-né Öngyógyásának. Alsó-Lendva. Fogadjja Nagyszád köszönetemet a gyönyörű rajzért, melyet siettem olvasniommal megismertem. Szíves levelében kifejezett elismerése igen jól esett csupán az okozott fájdalmat, hogy még mindig gyöngéledik, de épen ez mutatja a szellem erejét, hogy a test fogyatkozása dacára is oly szép művet alkot. A költészet geniusa örökönni fog Nagyszád szelleme felett továbbra is!

Cs. N. Öngyógyásának Kaposvárt. Örömmel olvastuk a levelet, úgy lesz jövőre mint óhajta van. Várjuk a küldeményt. Utazásunk a viszonyok s körülményektől függ, tudatni fogjuk. Kérünk az intézetről egy alapszabályt posta útján küldeni. Üdvözlét mindannyiunk.

G. Tapolen. Köszönet. Mások is szívesen látjuk.

Nyiltér.*)

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.35 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versch. (qualität) — versendet rohen- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

*) Az e rovattal közöltéért nem vállal magára a szerk. felelősséget

Eladás.

Ménes, gulya, jármos ökrök, tenyész juhok és sertések, gazdasági felszerelvények és gépek minden a legjobb karban egészen és részben azonnal eladandó, bővebb felvilágosítást nyujt: **Baranya Szt.-Lőjenczi uradalom főbérnökösége, vas uti állomás ugyanott.** 899 1—3

Felelős szerkesztő: **Cs. Palotai Ákos.**

HIRDETÉSEK:

RECHNITZ JÓZSEF tánciskolája

Nagy-Kanizsán a „Polgári Egylet” földszinti termében.

Legjobb hírv tánciskolámban naponkint felvétetnek jelentkező tanulók és a modern összes táncokban eddig utól nem ért módszer szerint taníthatnak.

Tanítási órák 6—8 ig és 8—10 ig este.

A tanfolyam **szombaton, szeptember hó 27-én** veszi kezdetét.

Lakasom: volt „Oroszán szálloda” 1. ső emelet 10. sz. szoba.

A kik már táncolni tanultak, de nem érzik magukat elég jártasoknak, féldíjjal vétetnek fel.

Rechnitz József táncművész.

698 1—3

1000 forintot

adok azon nőnek aki az én

Ragya elleni kenőcsömet

használva a **ragyát**, májfoltokat a **napsütést**, valamint az arcz bármely más elcsúfító szinét el nem vesszi!

Egy tégely ára: 2 frt 10 kr.

„EPILATOIRE”

az arczon, kézen és karon lévő haj teljes eltávolítására szolgáló szor.

Oly szornak feltalálása, mely a haját kellemetlen helyekről úgy elpusztítja, hogy az többé ott **soha ki ne jöjjön** rég óhajtott vagy volt; de az eddig feltalált szorok nem voltak hatásosak. „Feltűnés” költ fel tehát az általam feltalált szor mely nem csak eltávolítja a haját hanem az **után növekedés teljesen megakadályozza, s e részben teljes felelőséget vállalhatok** s kötelesség magamat **eredménytelenség esetében** az egész fizetett összeget visszatéríteni.

Ára egy kis üvegnak 5 frt. nagy üveg 10 frt.

Orvosi Qarzsand, leghatásosabb szor a mitfrasserek ki írtására, egy doboz ára 1.50 kr.

„Braellin” hajfestőszor 1 a minute.

Méreg és feniartalom nélkül, a hajnak barna vagy szőke bármely árnyala festhető vele. A „Braellin” festett haj az eredeti hajszíntól **miben sem különbözik.**

Ára egy nagy üvegnak 3 frt. — Utánvétellel is küldöm.

FISCHER ROBERT

668 3—4 Bécs, 1. Gräben Hababurgergasse 4 sz.

Nők számára tanácsot a kozmetikus kezelésben díjtalanul és levélileg is adok.

Fenebbi szorok raktára: **Tudák József** gyógyszerésznő, és a „Nagy Kristóf” Budapeston.

Haszonbérleti hirdetmény.

Csáktornya mezőváros képviselő testületének folyó évi szeptember hó 13 án hozott határozatához képest ezennel közze tétetik: miszerint a város tulajdonát képező **helypénzszedési jog**, — minek kikiáltási ára 5200 frtban, — mégis a **Barakka** csárda használata, a melynek kikiáltási ára 350 frtban van megállapítva, — 1891. évi január hó 1-től 1893. évi december hó 31-ig, — nyilvános árverés útján **1890. évi október hó 4-én délelőtt 9 órakor** a városi irodában haszonbérbe adatni fog.

Az árverezni kívánók tartoznak a fenti kikiáltási ár 10% mint bánatpénzt az árverés napján az előjáróság kezeire közpénzben, vagy forgalomba lévő állami papirokba lefizetni.

Írásbeli ajánlatok a 10% biztosíték csatolásával, az árverés napjáig beadhatók.

Az árverési feltételek a községi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csáktornyán, 1890. szept. hó 18-án.

697 1—2 **A városi előjáróság.**

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: **VI. külső váci-ut 1696/99. sz.** Városi iroda és raktár: **VI. Podmanicky-utca 14. szám.**

Ajánja kitiindó és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit és szab. mélyítő ekéit,

mélyítő ekéit övezetekkel, **eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasu ekéit**

talajmívelő eszközeit, **horonált és rügtörő hengereit**

SCHLICK féle szab.

„Haladás” sorbavetőgépeit.

Szörvavetőgépek, többvasu ekékre alkalmazható **tengeri- és répa-ültető készülékek.** Készletben vannak továbbá: gőz- és járganycséplő készülékek, gabnatisztító rosták (Baker és Vidats rendszer) takarmánykészítő gépek, tengeri moraszőlők és darálók, örlőmalmok és aljalmom berendezések. — **Eredeti amerikai kövekötő és marokrakó arató gépek és fűkaszáló gépek.**

Legjutányosabb árak. Előnyös fizetési feltételek.

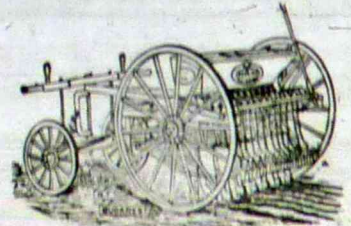
Arjegyzék-kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. e. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a **VI. Podmanicky-utca 14. szám** alatt lévő irodánk legnagyobb részét a **külső váci-uton** lévő gyártelepükre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkéink és gazdasági gépeinkből rutárt létesítettünk.

586 15—21

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatóság.

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap

X-ik évfolyam.

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő

A **»Budapesti Hirlap«**-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésével kitűzött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: **magyarság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a **»Budapesti Hirlap«** érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A **»Budapesti Hirlap«** politikai cikkelinek iránya, mint eddig, úgy ezentúl is mindenkor nemzeti és pártérdekektől független. **Politikai hírei** széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarországi politikai és közéleti felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. **»Budapesti Hirlap«** távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. A **»Budapesti Hirlap«** **Tárcarovata** a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. **A napirovatokat** kitűnő zurnaliszták szerkesztik s e helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítóira van bízva. **Rendőrségi és törvényszéki rovatai** külön-külön szerkesztői a főváros sőtét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a **»Budapesti Hirlap«** helyet foglalhat minden család asztalán. **A közgazdasági rovatban** a magyar gazda, birtokos iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. **A regényesarnokban** csak kiváló írók legújabb műveit közli.

Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legelőszerebben postautalvánnyal eszközölhetők következő elm alatt: **A »Budapesti Hirlap«** kiadóhivatalának **IV. kerület, Kalap-utca 16. szám.** 696 1-3

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Óvást! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisítatnak, ezért valódiak gyanúját csak azok fogadjassanak el, melyek úvege, egy vörö, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellékelt használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Kramsterben, Gusak II. könyvnyomdájában nyomtatottak.

Máriazelli Labdacsock.

A Reménytelen és szörkekedés ellen, évek óta legjobb hatásúknak bizonyult labdacsock is, sokféle képen hamisítatnak, tehát csak valódiak is vigyázzni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kramsteri gyógyszerész név alá irására, melyek minden eredeti dobozban láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tükere 6 dobozzal 1 frt. A postai előleges beküldés után, 1 tükere 1 frt. 20 Kr., 2 tükere 1 frt. 20 Kr., 3 tükere 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postai ármentesen küldetnek meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsock nem titkos szeret, a gyógyható anyagaiknak összeállítása minden használati utasításban fel van tüntetve.
A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsock kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerészeknél, Babócsán: Illas gyógyszerésznél, Barcs: Kohut Sándor gyógyszerésznél, Maroson: Körös Viktor gyógyszerésznél, Ólmitz: Bölos Béla gyógyszerésznél, Pécs: Szt. Gothárd, Tomcsányi Leop. gyógyszerésznél, Tárban. 491 41-43

SZABADALMAT

uj találmányokra

eszközöl bármily államban, továbbá elvállalja azok **fenntartását, védelmét** és **értékesítését.** 670 4-12

Réthy János

nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája
Budapest, Erzsébetkörut 14
Ugyanott véülegyek belajstromoztatnak.

Székely és Kaufmann

férfi szabók, Nagy-Kanizsa Ebenspanger-féle ház.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy raktárunkat az

őszi és téli idényre

a legfinomabb bel- és kültöldi divatkelmékkal dusan felszereltük.

Nagyobb mennyiségben vásárolt kelmék által, valamint válogatott nagy munkaerő következtében azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönség becses igényeinek minden tekintetben megtefelelhünk.

Teljes tisztelettel kéz szolgálai:

SZÉKELY ÉS KAUFMANN.

Székely és Kaufmann

férfi szabók, Nagy-Kanizsa Ebenspanger-féle ház. 693 3-3

Sarg Glicerín-Fog-Crém.

A fogak szépsége. | Nélkülözhetetlen rövid ideig tartó használattal a fogak tisztítására.

KALODONT

Egészségügyi hatóság által megbirálva.

Igen alkalmas utazásoknál. Illatosan üdítő. **Ártalmatlan még a leggyöngébb fogzománcnál is.**

Jegyzék: Németország és Franciaországban a legnagyobb eredménnyel van használatban s úgy az udvarnál, mint a legmagasabb körökben és az egyszerű polgár házában is használatos. 695 2-52

Kapható a gyógyszerészek és illatszerezészeknél: Ára egy doboznak **35 kr.** Nagy-Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf, Stram és Klein, Marton és Huber uraknál.

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására. Igen **előnyös** jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt 683 6-6

Goldberger A. V. hirdetési irodájához. Budapest, váci utca 9. sz. — intézendők.

Minden dobánytársaságban és díszaru-üzletben.

Főraktár: KANITZ OTTÓ és társaság BECSÉN. 602 19-24

Pénzbetétek kamatozása!
Alkalmazott bankkassza elfogad
PENZBETÉTEKET
bármily tisztességes — rangu vagy rendű egyéneket — kik sorsjegyek részletfizetés melletti való eladásával foglalkozni óhajtanak.
5% kamatot
melyek után
fizet.
Legmagasabb jutalék
és
FIX FIZETÉS
szikkal bármikor visszafizethetőnek.
A betétek előleges felmondása 688 5-10

BANKHÁZA,
Budapest, Hatvani-utca 17. szám.
Alapított 1876-ban.

LORRY J.
1876-ban

Szerkesztőség:

Magyar-utca 39. I. ászkám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Delzalai takarékpénztárak és a Bankgyejesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenként egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischl Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:Egész évre 6 ft — kr.
Félévre 3 " 60 "
Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozóak Fischl Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A „Zala” tisztelt olvasóihoz.

Lapunk e számával az év harmadik negyedét zárjuk el.

Egy negyed éve, hogy a „Zala” szerkesztését vezettük.

Magában véve egy negyed év igen kis idő; de mégis számba vehető idő arra nézve, hogy a működés felett bírálatot mondhasunk a összehasonlítást tehessünk a kimondott program és a lefolyt időben tanusított működés között.

A mi minket illet, iparkodtunk szem előtt tartani mindazt, mit a lap vezetésének átvételekor programunkban megígértük s tudtunk és akarattunkkal egy lépésre sem térünk el attól; azért nyugodtan nézünk a tisztelt olvasók bírálatára; mely hogy reánk nézve csak biztató lehet a jövőben; azon körülmény győz meg, hogy egy negyedévi működésünk alatt oly erkölcsi siker koronázta önzetlen működésünket, minőt kevés vidéki lap képes felmutatni. A jelentékenyebb politikai tényezők, az irodalom korifeusai, méltányló elismeréssel voltak lapunk iránt, miből mi csak erőt merítettünk arra nézve, hogy eddigi működésünket kettőzött szorgalommal folytassuk; de az erkölcsi elég-

tétel mellett nem hallgathatjuk el azt sem, hogy anyagilag is oly mérvben nyert támogatást lapunk új előfizetőink által, minőre a rövid egy negyed alatt alig számíthattunk; e körülmény azon megnyugvást szerzi nekünk, hogy irányunk helyes, tapintatosságunk megtalálta az utat a közönség szívéhez. Ez iránytól nem fogunk eltérni ezentul sem soha, e tapintatossággal fogunk törekedni, továbbra is a magyar közönség szívéhez eljutni.

Sokkal kevesebb azonban az egyéni ambíció bennünk, hogy sem azt hinnők, hogy saját egyéni tevékenységünknek sikertült ez erkölcsi és anyagi előnyöket kivívni. Épen nem. Jól tudjuk, hogy az összetett erő képes csak nagyot teremteni s tudjuk, hogy lapunknak fáradhatatlan munkatársai voltak azok, kiknek nagy részben köszönhetjük az eddig elért méltánylást; fogadják elismerésünk nyilvánítását, s engedjék meg kérésünket, hogy becses dolgozataikkal jövőre is támogatni sziveskedjenek a „Zala” t.

Midőn még a nagy közönségnek őszinte köszönetünket mondanánk el eddigi sziveségéért azon bizalmas reménnyel lépünk az év új negyedébe, hogy abban nem csak minden régi ismerőseinkkel fogunk mint

előfizetőinkkel találkozni, hanem az ő, lapunk iránti jóakaratauk kifolyásaként számíttalan újabb ismerősök is lesz; mit mi fáradhatlan szorgalmu tevékenységünkkel fogunk iparkodni meghálálni.

Nagy-Kanizsán, 1890. szept. 28. án.

Csorba Palotai Akos
köz- és vállalkozásügyi a „Zala” jelölt szerkesztője.**Közigazgatási reform.**

Majdnem egy évtizede, hogy a közigazgatás államosításának eszméje komolyabb érdeklődéssel foglalkoztatja a kormányt; foglalkozik azzal a sajtó és foglalkoznak vele a törvényhatóságok; alig van törvényhatóság, melynél ez eszme körül már élénk vita nem lett volna, habár eddigelé még kormánykörökben is csak tanulmány tárgya volt az, s a törvényjavaslat készítéséhez sem fogtak hozzá.

Ma már nem csak az eszme ért meg teljesen, hanem annak keresztül vitele is csak az idő kérdése. A kormány magateltjesen tisztában van azzal, hogy a közigazgatási reformot keresztül kell vinni s hogy a közigazgatást egybehangzóvá kell tenni az igazságszolgáltatással s minthogy ezzel tisztába jött, nem késelt az eszme megvalósításához szükséges módoszatokról is gondoskodni s a minisztertanács reform programjába a közigazgatás államosítása, mint

A „ZALA” tárcája.*Anyám sirjánál.*E sir fedé, e pusztá sir
A legdrágább kincsem
Amióta ez elhagyott
Boldogságom nincsen.Szenvedésem talán soha,
Soha sem ér véget;
Egyre üdöz vad sorsom és
A mostoha végzet.Néha-néha, mikor sorsom
Vad haragja kinez —
Most is ide menekülök
Ide e kis sirhoz.Itt sirom ki keserveket
S elpanaszolom bánatom . . . —
Tudja Isten, e néma sir
Megenyhül, megnyugtát . . .*Rózsa Irén emlékkönyvébe.*

(Achsroszlíkon.)

Idő a perc röpiül, halad
Kis gyermekből nagy lány levél;
Reményid is kihajtanak,
Mindgyik egy virág levél.
Életed e szép tavaszán
Teljesüljön minden vágyad:
Ne érinsz a szivedet
A csalódás, a bánatát! . . .

Kele György.

Ősz.

Végig sir az őszi szél a pusztákon, mintha csak megsíratni akarná a lehullott, elszárgult leveleket, melyeket nem sírat meg senki, a természet e gyermekeitől nem búcsúzik senki, csak a síró szél; az a szél csökdössa, hullatja könnyeit, a búcsú könnyeit az enyészetnek átadott sárga levelekre, a mely azok születésénél mosolyogva suttogott szerelmi dalt a gyöngye zöldellő lombokhoz. Sárga levélkéken nyögdel az őszi szellő; nyögdel fájdalomában, megsíratva az enyészetnek oda dobott természet gyermekeit.

A mezők letarolva, a fák megfeszítva lombkoszorúiktól, a kaszállók virágai elhullva, elszáradva, a verőfényes nap felhő köpenybe burkolva, — oly leverő, oly fájdalmas a természet képe, midőn az őszi beköszönt.

A daruk < betűje rég eltűnt a láthatáron, a kis fecske ott hagyta az eresz alatt üresen álló fészket, a gólya nem kelepel többé a háztetőn összerakott galy-fészkekben, elröpült jobb hazába a boldog madár, kinek két hazát adott végzete; a csipős hideg elől tengeren túlra vándorolt a ligetek primadonnája a bájalu csalogány, üres lett a puha fészkek belseje, elszállottak, kiröpültek belőle a fiatal csicsérgő hattyúk; minden, minden néma, komoly lett, borongó homályu, fél sötét a tér, . . . megjött az őszi . . .

A teremtmő tudná csak talán megmondani, miért van, hogy: „Sir kebelem belsejében a bánatvalahányszor a haldokló természetet látom s a hány sárga levél hull le a fáról, annyiszor érinti kebelemet egy fájó érzés; talán lelkem fort anynyira össze a természettel, hogy annak haldoklásánál azt is érzem haldokolni; talán az őszi fogja lezárni fáradt szememet örökre s ezt érzi a lélek, ezért sir kebelemben a bánat!

Kora tavasz! . . . késő őszi! . . . mily közel állanak egymáshoz s mégis különböző érzést keltenek. Amaz a természet bölcsője, emez annak sirja; ott a mindenséget áldó természet ezer és ezer dallamos gyermeke zengi a bölcső dalt, itt az őszi szellő siratja a koporsóba készülő természetet.

Tavasz és őszi! Csak egy rövidke nyár választ el egymástól; s lelkemben mégis oly ellentétes érzést keltenek fel: a tavasz: a felkelő rózsabimbó, az őszi: a lehullott elszáradt rózsaszirmok. A tavasz: a mosoly, az őszi: a szemébe toló könnyű. A tavasz: a serdülő ifju, arcan az ifjuság rózsapírjával; az őszi: az élet terhétal megviselt agg, mankóján támaszkodva meg sirja szélén. A tavasz: a természet kerienek viránya, az őszi: a természet kopár síkja. A tavasz: kebelem boldogsága, az őszi: lelkem fájdalma! . . .

Miért? ! Ki mondja meg? !

Érzem, nagyon érzem, hogy a halál hideg lehelete érinti a természet virányát, elhervasztja, letarolja a mezőt, érzem, nagyon érzem, hogy a természet haldoklásánál, haldoklik lelkem is; pedig mennyire óhajtaná meg élni, mennyire vágyik még örülni, mennyire eped a boldogság után; hasztalan, a természet haldoklik, vele haldoklik lelkem is . . .

De nem, . . . a természet e haldoklását csak tetsz halál követi; feltámad az; a tűnő nap aranyugrai tavasszal ismét megcsökdössák a lilium, szűz keblét, újra virulni fog a tér, daltól fog zengeni a liget, lombos fák árnyában fogok pihenni. Igen igen, eljő a tavasz; én újra éledni fogok, e tudat hat, e tudat lelkem, s e tudattól áthatva nyugodtabban nézem a hulló faleveleket, nyugodtabban halgatom a síró szél zugását, nyugodtabban tekintem a most haldokló természetet! . . .

Csorba Akos.

a sürgős reformok egyik legsürgösebbike fel is vétetett és a törvényjavaslat készítése megkezdett.

Hogy mennyire haladt előre a reform munka, abból láthatjuk legjobban, hogy az igazságügyi miniszter Pécselt és Harkányban tett nyilatkozataiban, a közigazgatási reform keresztül vitelét a kir. táblák felállítására utáni legközelebbi időre kilátásba helyezte. Kétségtelen, hogy a miniszter e nyilatkozatából következtethetjük, miszerint a törvényjavaslat ha nem is részleteiben, de legalább főbb és általános pontjaiban már megvan.

A kir. táblák felállítására azok működésének megkezdése idejéül az igazságügyi miniszter a jövő évi május hónapot jelölte meg azzal, hogy a reform keresztül vitelét követni fogja a közigazgatás reformja, s így könnyen tehetünk számot az iránt, hogy a reform, ha előbb nem is, de 1892 évben ténylegesen keresztül lesz vite Magyarország.

Vannak sokan s különösen a régi gárda emberei, kik a közigazgatás államosításának nemcsak hogy nem barátai, hanem határozottan ellenségei s ellenszenvöket leginkább azzal indokolják, hogy: a szabad választást ki vesszük általa a nép kezéből, továbbá, hogy a kinevezett hivatalnoknak nem lesz az a tekintélyük, mi a megválasztottaknak van a hely a miniszter tetszés szerint el fogja helyezhetni egyik vidékről a másikra a hivatalnokokat.

Ez aggodalmak azonban csak látszólagosak, mert mi az első aggodalmat illeti, az egészben véve nem egyéb, mint gyöngéd ragaszkodás a hagyományhoz. Nem egy állam van, hol a közigazgatás államosítva van s a nép azért nincs megfosztva szabadválasztási jogától s nem lesz az az eset nálunk sem, ha az államosítás kimentatik, mert addig még rendi alkotmánya volt hazánknak, szükséges volt a közigazgatási tisztikar választása, de most midőn parlamentaris kormány mellett népképviselősen nyugszik alkotmányunk, ma nem szükséges, mert a népképviselők választá-

sánál eléggé érvényesül a nép választási akarata s az így megválasztott képviselők érvényesíthetik a nép óhaját ott, hol legilletékesebb a forum, a törvényhozás terében, hova a választott közigazgatási tisztviselők ép úgy nem folynak be, mint nem fognak befolyani a kinevezettek. De nem is oly hallatlan dolog az a köz igazgatás államosítása mint hinnők, mert hiszen Magyarországnak voltak már kinevezett közigazgatási tisztviselői és pedig 1486-ban, mikor épen legnemzetesebb állam volt Magyarország s a történelem igazolja, hogy a kinevezett tisztviselők nem csak hogy hátrányára nem voltak hazánknak, hanem nagy előnyére váltak annak.

Azon ellenetesen ellenében, hogy a kinevezett hivatalnokoknak nem lesz tekintélyük, egyszerűen azt válaszoljuk, hogy épen az által mert kinevezés és nem választás által lesznek hivatalnokok, emelkedni fog a tekintély, mert függetlenek lesznek a választóktól s hátuk megett nem a választók egyrésze, hanem az őssz állam fog állani támaszul s hogy ez így van, látjuk az igazságügyi kinevezett államtisztviselőknél.

Végül azon aggodalom, hogy a miniszter a kinevezett tisztviselőket tetszés szerint el fogja helyezni egyik vidékről a másikra, teljesen megold az a kormány által vállalt elvnel fogva, mely szerint a kormány határozottan arra törekszik, hogy kinevezett közigazgatási hivatalnokai a helyi viszonyokat tökéletesen megismerjék s ezek szerint hivataloskodjanak; mi pedig akkor lehetlenné válik, ha a tisztviselők folyton változtatnák hivatali székhelyeiket.

Tegyük félre tehát az alopatlan aggodalmakat, vetkezzük le az előítéleteket és szakítsunk a hagyományokkal, ezt téve üdvözölni fogjuk a kormány azon intézkedését, melylyel a közigazgatás államosítását foganatosítani iparkodik; mi hogy mielőbb megtörténjék a törvényhatóságoknak a kormányval együttesen kell kifejtetni tevékenységüket s mi részünkről örömmel nézünk elébe azon óráknak, mely a reformok ez egyik legnagyobbikát létesíteni fogja hazánknak.

Cs. Palotai Ákos.

Ismét császártalálkozás.

Valahányszor a koronás fők találkoznak együtt, a politikusok mindannyiszor azon meggyőződésben vannak, hogy a találkozáskor nagyobb jelentőségű politikai háttérre is van, és az nem lehet csupán az udvariasság kölcsönös nyilvánulása; és tagadhatatlan nagy része a császárok találkozásának politikai háttérrel bír.

Ismét egy császártalálkozás volt. A ronstocki császár Saszejövetelen uralkodónk a német birodalom ifjú császára üdvözölte egymást. S a találkozást a bécsi viszonzás fogja követni a német császár részéről.

Ákár a ronstocki, akár az ezt követő bécsi találkozást tekintjük is, ezen ismét császár találkozásnak politikai háttérre nincsen.

A ronstocki Saszejövetel, közvetlen a navrai után van; navrában a németek fiatal császára a minden orozok cáriját meggyőzte a felől, hogy az európai béke oly szilárdan áll, miszerint azt megbolygatni nem lehet, nem szabad; a ronstocki találkozásnak tehát már a megzilárdult békénél fogva sem lehet politikai értekezlet tulajdonitánunk.

E feltevéseinkben még inkább megerősít azon körülmény, hogy a hármas szövetség harmadik koronás feje, az olaszok lovagias királya nem vett részt, mi pedig elmaradhatlan volna az esetben, ha a találkozás európai politikával foglalkoznék.

A mosttalálkozott két koronás főnek tulajdonképen alig volt egymással közlendője, vagy legalább olyas valamit, mi egyik vagy másik előtt új lenne, egyik a másiknak nem mondhat s így a hármas szövetség léteérére néve semmi oly jelenség fenn nem forog, mely a hármas szövetség harmadik tagjának jelenlétét szükségessé tenné. E három koronás főnek együttes működése, összetartása és a megkötött véd- és dacsövettéghez való hűsége ragaszkodása oly szilárd, hogy azt megügyatni semmi sem képes, a hármas szövetségnek egyetlen célja van s ez a béke fenntartása, állandósítása, s e cél elérésére teljes tevékenységét fejt ki; s ha e kérdésnek, e célnak legkisebb gát állana útjában, kétségkívül, hogy a lovagias olasz király is ott lett volna Ronstockban.

A peregi hősök.

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mészáros Sándor. (Folytatás.)

Azonban mi történt? A dolognak híre járt s a kúba esett Dohányost aztán úgy hívták kúba potyogó Dohányos, Józsi meg elneveztek malac pufantó Verebnek, Szarka uramat meg az óta csak úgy ismerik, hogy malackereső Szarka.

(Ime egy eset az ezer meg ezer esetből, midőn valakire a csulnév adatik.)

De még nincs vége a dolognak.

Missa, meg Magdolna nem hajtva a szülői parancsra, kérésre, tovább üzték a szerelmi viszonyukat. S egyszer az a bir járta be Laczházát, meg Pereget, hogy malackereső Szarka Misa eljegyezte Peregről a kúbbapotyogó Dohányosnak a lányát Magdolnát. És megtörtént az a dolog, hogy a vastagnyaku kálvinista a vékonynyaku pápisa lánnyal össze került és igen jól éltek. Talán még most is élnek, ha meg nem haltak.

De azért a laczházi ember külön szászor a a pereginél, mert a laczházi soha sem potyog a kúba, a peregi pedig sokszor.

Ime a kis malac meséje.

II. Fejezet.

A peregi hősök.

Két szomszédos község, mint Kis-Kun-Laczháza, meg Virág-Pereg, hogy nagyon is éles el- lentében álltak egymással csak a közel múltban is — tény.

Laczházán az egytől-egyig mind református vallásu s Peregen egy szilgkatholikus. Furcsa, de ugy volt, a majdnem ösze épült két város népe egymással minden közöledést kerül; amott az éles, a büszke kálvinista a Kis-Kun-fajbéli vér, emitt a tulságig vitt katolikus hit buzgó-

ság, amott a vagyonbani elbizakodottság, s a nagy vagyonbani könnyű élet, a régi híres kun-szabadságra való büszkeség, emitt a régiebb idők- ből hátra maradt elnyomottság, a jobbgység keserű utóze — a két község lakóit éles ellen- tétbe helyezte a mostani időkben is, mi elég ma gyarázat arra, hogy egymásnak még legtisztel- tebbjét, leglényesebbjét is guny táblául, célul tűzse ki, midőn egymással összetűzve szóváltásba eredtek. A földmivelől osztályt értem.

A nép mivelődik, okul, tanul, s hála Istenek, ma már ilyes történetek sem adják elő magukat talán sehol, mint elbeszélésem némely soribaik elmondék, hol a vallást is gunyolták hőseim s még azt is gunyos és mi több nagy oknak vet- ték föl a fiuk, s lányok ösze kerülhetésénél.

E kevés kitérést szükségesnek tartottam el- mondani, beszélykém élesebb szavainak enyhi- tése végett s magam, mint írónak igazolásáért, ne hogy azt a szigoru, pláne kegyetlen ítéletet kapjam egy-némely olvasómtól, hogy én a val- lásból gunyt akarok üzni.

Elvult mondva az első részben, hogy Szarka az az pardon, malackereső Szarka uram malaca mily véget ért. Elvult mondva a kúbbapotyogó Dohányos lányának szerelme s ennek vége.

Most azonban áttérék a malacpufantó Verebi Józsi történetére.

Gyönyörű téli nap volt az, melyen malacke- kereső Szarka Misa s a kúbbapotyogó Dohányos Magdus lakodalma volt. Szép, tiszta januári nap volt az, melyen a frigy megkötött.

Laczházán volt az esketés, aztán átment a la- kodalmas nép Peregre, a lányos házhoz, hogy egyik, igyék, mulasson, öröme a szent napnak.

Hogy néhány szóval jellemezem a lakodalom lényességét, megmondom, hogy a két ház kitett magáért. A vőlegény olyan magyar ruhában,

olyan ezüst sarkantyúban volt, hogy ugy Laczhá- zán keves volt s mi több, nem úgy állt ám, mint százakban állt már a legzebb s legdrágább ruha, hanem, no de minek mondjam, szép volt a le- gény, szép volt a ruha, képzeljék a kúbézést önk.

A menyasszony meg olyan fehér igazi selyem ruhában volt, hogy a tiszta trisszen lesett hó hozzá kulimász. Meg is akadt azon mindenki- nek a szemé, de nem annyira a ruhán, mint aki viselte. Karcsu sugar termet, buzavirág színtü ábrándos szemek, rózsapiros ajkak, tojásdad piruló arc, melyen csak egy mosolygott az öröm, meg az a dus aranszínű haj, bizony nem min- dennapi dolog az.

Mondták is sokan, hogy egyetlen egy hibája annak a lánynak, csak az, hogy peregi.

Folyt a lakzi, melyen ott ivott Laczházáról vagy husz család, Peregről szinte anny.

Rengett a táncról még a Rác-Kévi határ domb is.

Ejféli felé járt az idő, midőn néhányan eltalá- lták, hogy lehetne már kezdeni a fejkötő táncot is.

Ez meg olyan féle, hogy leveszik a menyass- szony fejéről a fátlyót s helyette oda teszik a fejkötőt s a ki csak akkor, ha hivott vendég, fel van jogosítva az ujdón sült asszonyval egyet kettőt fordulni.

El is kezdődött a menyasszony tánc, folyt javába, midőn az ajtón belép ám néhány furcsa alak.

Egyiknek majom feje van, másiknak diadó, harmadiknak golya, negyediknek kutya, és így tovább, mind annyi külön féle volt.

Legutoljára jött egy ördög fajú, kinek kezében egy vereshajma koszoru volt, mit egyenesen a fejkötőbe bujtított menyasszonynak vitt.

(Folytatás következik.)

Nincs ok tehát aggódni azért, mert az olasz király nem volt jelen a találkozón; mert mint mondtuk a találkozásnak politikai háttere nincs, a béke teljesen biztosítva van, a a hármasszövetséget érdeklő tárgyalások nem lettek felvéve Ronstockban.

Pusztán udvariasság ténye uralkodónk látogatása a pusztán az udvariasság viszonzása lesz, a fiatal német császárnak kilátásban levő bécsi utazása.

És ha még is keresnek a politikusok valami indokot arra nézve, hogy a császárok találkozását ne pusztán udvariasságnak tekintsek, akkor, ám legyen, megengedjük mi is, hogy azt állítsák, miszerint: a német birodalomnak a vaskancellár távozásával, új kancellárja lévén, a mi egy új aerát jelez Németország belpolitikájában, vagy ha úgy tetszik mondjuk Európa politikájában, szükséges tehát, hogy az új kancellár a koronás fők jelenlétében ismerkedjék meg hivatalosan az Osztrák-Magyar monarchia külügyminiszterével Kálnokyval.

Kétség kívül csak előnyös az, ha a nagy Németbirodalomnak új kancellárja, a két koronás fő mellett a jelenlétében cserélt eszmét a mi külügyérünkkel, költsézősen megállapították a fejedelmek előtt jövőben leendő működésüket és már előzetesen is megnyerik a két hatalmas uralkodó szentesítését azon ténykedéseikhez, melyektől Európai diplomácia működését teszi függővé; ha mondjuk az egész jövőben követendő eljárás egyöntetűségét maguk a fejedelmek jelenlétében állapították meg véglegesen.

Ily értelemben volt politikai színezete is a találkozásnak; de inkább belpolitika, mint kül-diplomaciára vonatkozik az; úgy fogják fel a legelső körökben is a ronstocki találkozást s e felfogáshoz mi is minden habozás nélkül hozzá járunk.

— a — s.

Alsófoku ipariskoláink.

A legutóbbi időben lázas mozgalom folyik az ipar támogatása és fejlesztése körül a egész országban. mintha valami jóslat mondaná, hogy egy ország gazdagsága csak ipari állammá való kifejlődésében érheti el tetőpontját.

Gyűlések tartatnak, melyben a szakiskolák elmaradottsága jelentetik a követelménykép állíttatik fel, hogy nagyobb súly fektessék a szaktanításra.

Iparmúzeum, technológiai múzeum állítatik fel, hogy az iparos tisztultabb/látkörü nyerve, versenyképessé tétessék a külföldi iparossal.

Iparkiállítások szervezettek különböző helyeken, hogy a miniszterium meggyőződjék egyik vagy másik ipar nem fejlődéséről, vagy éppen hanyatlásáról, majd maga indítványoz egy raktári-hitelszövetkezetet.

Azt nem lehet elvitatni mamár, hogy az értelemmel és szakértelemmel lehet csak megállni bármely pályán bárkinek is helyét; nem lehet elvitatni, hogy ma a mennyiséget legyőzi a minőség, a neveltetlen a művelt, az erőt az ész; ésszel kell azért sorompóba lépni mindenkinek, mert különben elbukik.

Mit látunk az alsófoku (a hozzánk legközelebb álló) iparoktatás terén? A legnagyobb indolentiát, elemi tanítást és visszaesést, a tanulók legnagyobb része félféig se látja az iskola belsőt s ha megjelennek is, zajongás és figyelmetlenség folytán nem tanulnak semmit, s a tanár kezében pedig nincsen semmi hatalom, amivel felbrazsathetné tanítványa tudványát és figyelmét.

Sokszor csudálkoztam azon, hogy a parasztyerekek nem a gazdaságtanra, de a fanemesítés, faterjesztés okszerű művelésére, a gazdaság betérjesébbé tételére sem tanítatnak; sokszor bántam, hogy a parasztfiu semmiféle írást nem tanul az iskolában; azt se tudtam megérteni, hogy a parasztlányok, se varrást, se hímzést, se szövést nem tanulnak, de hogy az ipariskolában — az alsófokuban — elemi ismereteket tanítják a tanulókat, ne iparismereteket, azt alig tudtam magamnak elképzelni, pedig így van!

1876-ban lehetett, midőn a vallás és közoktatási miniszter által összehívott szakértői érte-

kezlet javaslatai alapján az alsó ipariskolák szervezési szabályzata megállapított, ezek képeztek alapját azután az országos iparegyesület által a fővárosban életbe léptetett ipariskoláknak is. Jágocai Péterfi József miniszteri biztos volt az, aki az ipariskolák reorganizációját vezette, aki kimutatást készített az iparos tanoncok számáról, hazai városainkban, s aki ez ügyvel utóljára foglalkozott.

Ekkor az ipariskolák jól, rosszul szervezettek, behozatott egy előkészítő tanfolyam, az írás, olvasás a számolásra, amelyre az általános tankötelezettség mellett már gondolni se szabadna; az I. évfolyamban egy kis olvasást az iparosok közt kívánatos jó tulajdonságokról; egy kis nyelvian, egy kis hazai földrajz, egy kis természetrajz az ásványi-terményekről; a II. ikban olvasmányok a hazai történelemből, egyes szakaszok; hazai földrajzból, természettan köréből valami, alkotmánytanból, ismertetések, fogalmazás, könyvvitel; III. ikban szemléltetés és kísérletezés után földrajz, könyvvitel, természettan és a nemzetgazdaságtan elemei; mind a 3 évfolyamban a szükséges számtan, mértan, rajz.

Ha az ember elhithetné, hogy egy iparos tanuló hetenkint 3 óra vagy 5 óra 5-5 esti órában évi 100, 3 évi 450 órában mindezt eljáratja, igen szép lenne, de én akkor is csak azt mondom, hogy az iparos iskolának ez általános ismeret fejlesztő vonzórót nem ad, egy fontosabb rész amin ezeknek az iskoláknak fektetni kell, a szakbeli tanítás, a szakképzés, a falusi iskola tanítás a parasztyereket faragásra, fonyásra, fanemesítés és földmives munkára; a falusi leányokat, varni, szőni, fonnai is stb.

Szaktanókat, ne elemi iskola tanítókat alkalmazunk tehát az ipariskolákban és kössük össze ipartanulmányokkal, mert az ipariskolák fejlesztése nélküli iparoktatásunk lesz hiányos, enélkül pedig a hazai ipar nem fog fejlődni, s ez a nemzetgazdaságnak lesz végtelen kára.

Ha erről beszélünk nem ciceró pro domo sua szólunk; hanem a közérdek szempontjából, s ebben a nagyobb városoknak kellene előmenni s tán az illető fenható-ágnak ügyelnie kell, hogy végrehajtott-e a szervezést, mint conceptuálva volt, vagy csak a látszatra van tekintve az egész.

Törkös Lajos.

Az anyakönyvi kivonatok.

Az anyakönyvi kivonatok kiállítására kérdésében, a belügyminiszter körrendeletet adott ki a törvényhatóságok részére.

A kiadott rendelet szövege így hangzik: A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter ur a a folyó évi február 14-én szám alatt hoztam intézett átiratában arról értesít, hogy az anyakönyvezető lelkészi hivatalok az illetékes közigazgatási hatóságok által anyakönyvi kivonatok kiállítására tárgyában hozzájuk intézett megkereséseknek vagy nem pontosan, vagy nem a kellő időben felelnek meg, a fentebbi napon és újszám alatt az összes egyházmegyei főhatóságokhoz kibocsátott köriratában elrendelte, hogy a joghatóságuk alá tartozó anyakönyvezető lelkészeket oda utasítsák, hogy valahányszor a közigazgatási hatóságok részéről hivatalos ügyiratok felszerelése céljából szükséges anyakönyvi kivonatok bekívántatnak, ezeknek kiszolgáltatását az esetleg kitűzött határidő legszigorubb és legpontosabb betartása mellett eszközöljék, nyomozások esetében a rendelkezésre levő anyakönyveket minden alkalommal tüzetesen és alaposan átvizsgálják, nehogy a csak felületes áttekintés miatt a kérdéses cél veszélyeztessék.

Midőn a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urnak ebbeli intézkedéséről a törvényhatóságot tudomás végett értesítem, egyszersemind a nevezet miniszter ur felkérésére a magam részéről ezen kérdésben jövőre való szigorú alkalmazkodás céljából a következőket rendelem el és felhívom a törvényhatóságot, hogy az alábbi rendelkezések pontos betartására a járási főszolgabírókat is szigorúan utasítsa.

Az anyakönyvezető lelkészek sok helyütt, de különösen nagyobb városokban tetemes irodai tendőkkel lévén elfoglalva, nehogy a lelkészi hivatalok a közigazgatási hatóságoknak sokszor sürgősnek jelzett és a kívánt válszra zárós határidőt is kitűző megkereséseivel ok nélkül túlterheltesseken; a megkeresésekben a záró határidő csak azon esetekben tüzesse ki, ha azt vagy a dolog valóban sürgős természete, vagy

pedig az illető ügyben a hivatal érdeke teszi szükségessé.

A végből, hogy nyomozások esetében a közigazgatási hatóságok által kívánt hiányzó adatok tölkeresése megkönnyítessék és gyorsabban eszközöltesse; az anyakönyvi kivonatokat bekívánzó közigazgatási hatóságok az anyakönyvezető lelkészeknek az összes rendelkezésekre álló adatokat megküldeni illetve közölni tartoznak.

Mihőhogy pedig a hatóságok és lelkészi hivatalok közti érintkezésben, az együttes működés sikerének és illetve a siker biztosításának a költségek tiszteltet a legfőbb biztosítéka; habár elismeréssel kell kijelentem, hogy e tekintetben konkrét panasz tudomásomra nem jutott, mindamelllet abbeji várakozásomnak adok kifejezést, hogy a hatóságok részéről gond fog fordítani arra, hogy az anyakönyvezető lelkészekhez intézendő megkeresések mindenkor oly hangon történjenek, mely a lelkészek hivatali állásának megfelel.

Előfizetési felhívás.

A „Zala” politikai hetilap a XVII. évi évfolyam negyedik negyedébe lépett. Az irány melyben a lap eddig vezetve volt, helyesnek igazoltatott a tisztelt olvasó közönség által; legalább ezt kell következtetnünk az eddig tapasztalt rokonszenves fogadtatásból.

Ez irányt továbbra is megtartja lapunk, s iparkodni fogunk az eddigi rokonszenvet még emelni.

Hogy ez azonban megtörténhessék, a tisztelt közönség anyagi támogatásától függ, s épen ezért nyitjuk meg előfizetőinket az új negyedévre, kérve eddigi előfizetőinket lapunk további támogatására, s ismerőseik körében leendő terjesztésére. Egyben felkérjük azon előfizetőinket, kik még díjajukkal hátralékban vannak, hogy azokat be- küldeni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára:

Egész évre 5 frt.
Fél évre 2 „ 50 kr.
Negyed évre 1 „ 25 „

A közönségi jegyző és tanító uraknak lapunkat két évi 3 frt díj mellett küldjük, ha az-megrendelik.

Minden fél és egy éves előfizetőnk az év végével lapunk szerkesztőjének: „A sors üldözött család” című regényét kapja meg díjtalanul.

Az előfizetési pénzek legelőszertbben postautalványon küldhetők. „A Zala kiadóhivatalába Nagy-Kanizsán” cím alatt.

Szives pártolást kérve maradtunk Nagy-Kanizsán 1890. szept. 15.

A „ZALA” kiadóhivatala.

Külföld.

Belgrád. A Vaskapu felrobbantási kísérletének, nem csak nemzetgazdászati s kereskedelmi előnyei lesznek, hanem úgy látszik, politikai hasznót is vonz maga után, mert itt — írják Belgrádból, azok az előadások, melyeket Gruits miniszterelnök és Joszimovics kereskedelmi miniszter a Vaskapu szabályozási munkálatainak megnyitására a magyar miniszterekkel történt együttlétükről a regéneknek s miniszteri társainak nyújtottak, rendkívül megnyugtattak. A szerb fővárosban meg vannak győződve, hogy Ausztria-Magyarországgal ismét gyorsan helyre lehet állítani az egyetértést és élvannak határozva, hogy ezt az óhajtott célt a saját viséletük által lehetőleg előmozdítani s szem elől tévesztani többé nem fogja. Szóval a szerb államférfiaknak Orsován kinyílt a szemük, meglátták a világosságot, melynek tiszta fényénél remélhetőleg hamar el fog oszlani az orosz kód. Meggyőződtek, hogy Szerbiának igen lényeges, sőt épen vitális érdekei függnek Ausztria-Magyarország jóakarától, de meggyőződtek arról is, hogy a szomszéd monarchia önzés nélkül adja jóakarát a szomszéd országának s ettől csak azt kívánja, hogy azítson a saját, szorosabb nemzetiségéhez és ne üzzön panszlavizmust.

Portugália. Lisabonnól arról értesülünk, hogy a hó 22-én a republikánus klub előtt nagy néptömeg gyűlt össze, melynek Braga Soduor és Vasconcellos republikánus képviselők tartottak beszédeket. Braga kijelentette, hogy ütött a portugál monarchi utolsó ura. A tömeg ezután felvonulást rendezett az utcákon, élelve a köztársaságot. Közbe-közbe a monarchiát és az angolokat szidták. Lovas zsoldárok ugrattak a nép közé s utcai harc kezdődött, melyben sokan megsebesültek. A monarchia ellenes tüntetésben több katona részt vett egyenruhában. A forradalmi bizottság itt megalakult. Itt híre jár annak, hogy a király leköszön, Altonzó herceg lesz a regens.

Helyi ujdonságok.

— **Nem lesz szűnészetünk,** e cím alatt írtuk meg lapunk múlt számában, hogy a „székesfehérvári szintársulat” cserben hagyta a reája várakozó városi közönségünket. Megemlítettük, hogy nem tartjuk tisztességes dolognak a társulat ez eljárását, most hozzá tesszük, hogy még annál kevésbé találjuk megbocsáthatónak ez eljárást, mert a társulat utolsó ittlétekor, azon biztatással, hogy az őszi évadra visszatér, színházi készleteit is itt hagyta a polgári egyület helyiségében; az egyület annyira előzékeny volt a társulat iránt, hogy a díszleteknek díjtalanul adott helyet oly hosszú idő óta. A közönség iránt tanusított eme eljárását a társulat semmivel sem igazolhatja, s így csak helyeselni tudjuk városunk főkapitányának azon tett nyilatkozatát, hogy ha más, jó magyar társulat kérelmez engedélyt akár őszi akár a téli esetleg a tavaszi időnyre, tekinteten kívül hagyja a „székesfehérvári szintársulat kérelmét” azt annak megadni hajlandó, mert így van kilátásunk, hogy ha őszi nem is, de legalább a téli évadra lesz szűnészetünk, mert bizonyára kapva fog kapni más jó társulat az alkalmon, hogy városunkba jöhessen, melynek művelt s a művészetért lelkesülő közönsége még eddig mindig anyagi haszonnal bocsátotta el Nagy-Kanizsán működött szintársulatokat.

— **A nagy-kanizsai Polgári Egyület** választmányja folyó évi szeptember hó 24-én tartott ülésében a polgári egyület bérhelyiségeinek újból leendő bérbeadását alhatározta. Az irásbéli ajánlatok folyó évi október hó 9-ig az egyület titkárához nyújtandók be, hol is bérleti feltételek betekintheők. A bérlet már ez évi november hó 1-én veszi kezdetét.

— **Jom kipur.** A Mózes vallásnak legnagyobb ünnepe, helyesebben nagy böjti napjuk a hó 24-én volt. Az engesztelés e napját, melyet mi, hosszú napnak szoktunk nevezni, még a „leghaladóbb” izraelita is megtartja. Megtartották ezt városunk összes izraelita lakói is, és a díszes a nagy terjedelmű templom egész nap úgy meg volt tele szűföslággal az itt tartózkodók által, hogy a lég fulladásig hevült. Az isteni tiszteleten az egyház község kántorának gyönyörű éneke emelte a hívők lelki buzgalmat, s a rabbi magyar nyelven tartott gyászbeszéde magával ragadt minden jelenlevőt. Az izraelita ünnep épen hetivásár napjára esvén, a hetivásár alig volt észrevehető annyira hiányzókat a rendes vevők. A nap szép, derült volt, s az esti isteni tisztelet után az izraeliták tömegesen élvezték sétájukban a kellemes esti lég hatását.

— **A szűret** egész vidékünkben október első napjaiban lesz; az eddigi megálapodások szerint: a **Galambok, Csapi, Kis Komáromi** hegyekben október 1-én, — a **Kerecsenyi** hegyben október 2-án, — **Förhenc és Szabadhegyen** október 6-án kezdődik a szűret; a **somogyimegyei Bagola és Szentgyörgyvári hegyekben** még nincs megállapítva a szűret ideje; ma vasárnap lesz a hegygyűlés mely a határ idői közüli.

— **A nemes adomány jutalma.** **Siskovits** Mária grófnő özv. **Somsics** Imréné a nagyatádi — és csurgói ovodák részére egyenkint 1000—1000 forintos alapítványt tett; e nemes adományért a közoktatási miniszter most elismerését és köszönetét fejezte ki a grófnőnek.

— **Gyászír.** Következő gyászjelentést vetünk: **Oblath Mór** m. kir. posta- és távirada-főtiszt, hivatalnok és neje szül. **Katscher** Jenny vala-

mint **Rikárd, Robert, Ralf** és **Miranda** gyermekeik szomorodott szívvel jelenik gyermekük illelve testvérük **Oblath Renének** a hó 19-én délutáni 4^{1/2} órakor 6 éves korában scarlat következtében történt gyászos elhunyat. A korán elhunyt földi maradványai a hó 21-én délután 3 órakor fognak a helybeli izraelita sikkert halottas házából örök nyugalomra tételei. Nagy-Kanizsa, 1890. szept. 19-én. Nyugodjék békében!

— **A helybeli gabnaüzletben** a lefolyt héten is a szűfard hangulat volt uralkodó. A mérvadó tőzsdékről naponként érkezett magasabbárfolyam-jelentések által a helybeli árak is javultak, a vetelkedő nőtt, úgy, hogy az eladásra kínált gabonáért naponként jobb ár érhető el. Különösen rozs vásároltatik élénken katonai szállítási célokra, míg a búza oxtrák malomok és kereskedők részére állittatik. Árpában néhány kötés jött létre, az irány e cikkben változatlan. **Piaci árak:** közönséges buza 7.15—25 kr., urasági 7.40—50 kr., közönséges rozs 6.10 kr., urasági 6.30 kr., árpa, gyöngyebb 7.0—20, jobb 7.30—70 kr., zab 6.30—40 kr., tehér bab 7.00, tarka bab 6.—

Vidéki levelezések.

Szentgróth, szept. 23.

A filloxera irtó szerek elárutól ellen a földművelésügyi minisztérium az évi július 2-án odautasította az ország összes törvényhatóságait, hogy az e tárgyban 1888. május 20. 25077 sz. a. kiadó i. rendelet újból a legkiterjedtebb módon téssek közhírré és a szőlőgazdák ezen szőlőgést képező szerek megvásárlásától a lehetőleg leghatékonyabban tártassanak. Mert — mondja az idézett rendelet — a gyérítési eljárásra alkalmazott szereknek nagy alkalmas filloxera irtószere mindaddig nem létezik, s mindaz a ki azt állítja, hogy az általa föltalált szerrel az állami szak közegek által sikeres kísérletek tetteket valótlanul állít és a közönség félrevezetésére irányuló szőlőgést követ el. E rendeletet most hirdették ki nálunk.

E hó 15-én Kis-Görcb községben a délelőtti órákban tűz támadt, mely a nagy szőlő pillanat alatt 11 lakóházat, gazdasági épületeket, széna- és szalmakazalokat lángba borított. Ez alkalommal **Beszédy Sándor** földbírtokos lakháza, összes gazdasági épületei szép parkja a lángok martalékává lett. A padláson értékes, régi, mondják 2-300 éves latin szövegi könyvek égtek el. A kár meghaladja a 13000 forint. Biztosítva mintegy 6500 forint értékű volt. A tűz keletkezésére nézve a csandörög nyomozást teljesített s megállapította, hogy a Német Vendélek 5 éves György fia, **Vas János** névű Rudi nevű 5 éves és **Kovács Péternek** 4 éves kis Róza nevű leánya szaladtak el a meggyult szalma kazaltól. Nagyön valószínű tehát, hogy a tűz ezektől származott.

E hó 16-án reggel 6 órakor **Szelethi János** kehidal lakó lakháza gyűlt ki; ettől tüzet fogott a szomszédos plébánia istálló, a plébános szalmája, szénája, trágyája, — más 3 épület fölött meg a korcsma épület úgy, hogy néhány perc múlva a let lángokban állott Szerencsére szélcsend volt a így a tűz localizálható volt; a legkisebb szél az egész falut veszélyeztetett volna.

A tűzoltás körül Kis-Görcbön első sorban **Vindoraya-Szölös** lakosságát illeti meg az elismerés, kik fáradhatlan szorgalmat tanusítottak s fesskendőkkel a késő estig buzgón dolgoztak; Kehidán pedig a kóppányiak működtek derekasán.

R. L.

Náprádfalva, szeptember 20.

Tisztelt szerkesztő ur!

A napokban épen sétára indultam, mikor a levélhordó elejém áll hogy postámat kézbesítse. Az egyszer engem is elfogott **Eva** anyánk fatalis érgete s vizsgálni kezdém a levélhordó „késztet”. Mintha csak angta volna valami, hogy éppen nekem való dolog a találandó a levelek között. (Szórettem ugyanis az irályi „csodaszörnyeket” — bannul.) 8 hat ugyancsak kezembe skad ám egy levelező lap, melynek sárján leírta hallapja nagyon feltűnt előttem. De mi az? — Magyar betűk, el is olvastam. . . és még sem értem. — Toróni a leímet hogy hát nagyon miseda nyelven is van írva. Gyzerre csak szinte hanyat ostem — nevettemben magyar nyelven! De mind irály, én uram s én istenem! Hamar behívó emberemet, egy ital bort elője teszek s gyorsan lemasolom a nagyserű írást. Ine, itt következik:

„Kord szeptember 20 tiszford komám karcázt meg tuptam érttetem hogy a várta meg van aforva én a pénzt elkölttem 15dén temet meg koptat 16dán dében vurtanapcsai oktor vort 16 dán hát hogyan lehetett ez hogy meg avatokák hanem így lehet hogy te csokörökön tizen egy óra után vuttet be tudom valahon paratár pészneküttöm vorna akorsenköltvorna anyi meg avatornyi hanem miháast meg kapot migyári a vártoit elküt levérben hat nézem meg asta vártoit mert unonyis 16dativan mert én tutom receptise it van lálam it szupojotnat mit vúsztelt írt meg mihást meg topot irgy.”

Azok kedvéért, akik nem értenek a „rebus” fejtéshez, leírom rendes magyarsággal is a fenti rejtelmességet. Véleményem szerint ezt akarta írni ama drék magyar ember:

„Kelt szept. 20. Tisztelt komám! Kartyádat (térlet, lev, lap) megkaptam Értettem, hogy a váltó meg van ovatolva. Én a pénzt elküldtem 15-én, te megkaptad 16-án dében vártam (?) Napja is akkor volt, 16-án. Hát hogyan lehetett az hogy megavotolták? Hanem úgy lehetett, hogy te csütörtökön tizenegy óra után vittad be. Tudom, v lahol poharaztál. Pénzt nem küldtem volna, akkor sem kellett volna anynyit megavotolni. Hanem mihelyt megkapod mindjárt a váltót elküld levélben, hadd nézzem meg azt a váltót; mert azon is 16-dika van; mert én tudom, receptise itt van nálam. Így szaporodnak. Mit fizettél, írd meg, mihelyt megkapod, írj!

No de csak még is szörnyűség magyar embernek így írni! (Mert az illető tiszta magyar, magam is ismerem személyesen őt.)

S mennyien vannak a köznépből, a kik többé-kevésbé imigen írnak! (Igazán van, Szerk.) Helyes alapoktatási módszer, — jöjjön el a te országod!

Gyermek-menhely, hol közel az éji homályban 21 — **Becze** István kiaszigelt lakosnak 6 éves kis fia a hó 18-án magára hagyatván akelet által otthon valahogy gyufához jutott s kiment vele a ház megett összehalmozott zsupp rakáshoz és a zsuppot játékból meggyújtotta. Csakhamar lángba borult az egész ház s rövid idő alatt leégett. Megmenteni alig lehetett valamit. Bennégett 3 db. marha is. Szerencse, hogy szélcsend uralkodott s így az egy házon kívül több nem égett el.

Végül tudatom, hogy a hó 14-én a székesfehérvári bencés legények nagygyűlésén vereskedést rögtönöztek. Pákat legények két bürdöcel legényt annyira megverték, hogy a hó 20-án mindenik belehalt sebeibe.

(—ffv.)

Különfélek.

— **Királynak adományai.** Ő lelsége a hadgyakorlatok alkalmával há-ánkban tett utazásánál meglátogatott községek részére következő adományokat engedélyezett saját magán-pénztárából: a nagyváradi szegények részére 1000 forint, a nagyváradi nőegyletnek az ottani Erzsébet árvalah részére 300 forint, a nagyváradi önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 forint; továbbá a debreceni szegények részére 1000 forint, a debreceni nőegyletnek az ottani árvalah részére 300 forint, a debreceni önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 forint, a Székelyhídon évezett szegényemház részére hozzájáruláskép 200 forint, a székesfehérvári kisdékdő részére 100 forint, a székesfehérvári önkéntes tűzoltó-egylet részére 100 forint, összesen 3400.

— **A német császár látogatása.** Vilmos német császár október 1-én reggel 9 órakor érkezik Bécsbe, az északi vasút pályaházába, hol a király, a főhercegek, a főhadparancsnok, a helytartó, a rendőrfőnök és a polgármester fogják fogadni. A pályaudvarból a felségek a prater-utcán, az Aspernhídon, a ringen és a burg külső kapuján át a burgha hajtatnak s innen déltájban Schönbrunba mennek, a hol fél 2 órakor déjeuner dinatoire lesz. Délután 2 órakor a felségek a stajerszagi vadászatokra utaznak. A Német császár október 8-án tér vissza Németországba; Bécsbe nem érinti hazautaztában.

— **József főherceg Pécsen.** A honvédség zárgyakorlatait **József főherceg** is megnézte Pécsen, ki **Jekelludassy** ezredes és **Dobieszky** százados kíséretében érkezett oda. A főherceg fogadására megjelentek dr. **Duánzky** Nándor megyei püspök, **Kardos** Kálmán főispán, **Szty** László alispán, **Aldinger** János polgármester, **Lechner** Gyula rendőrfőkapitány, **Water Antal** kanonok, **Hinka** László püspöki jogtanácsos, báró **Fejérvári** Imre főispáni titkár, ezenkívül **Andrássy** és **Raslics** tábornok, a közös hadsergebeli és honvéd állomásparancsnokok: **Reiskovics** és **Róza** ezredesek és segédtisztjeik és nagyszámú közönség. A főherceg a vonatról leszállva, fogadta a parancsnokok jelentését, majd a főispán, alispán, polgármester és a megyés püspök üdvözlését, hosszasan s különösen nyájasan beszélgetve a megyés püspökkel és a főispánnal. A főherceg kíséretében volt báró **Fejérvári** Géza honvédelmi miniszter is, kit a pályaháznál családja kedves tagjai fogadtak, kikkel a miniszter úszógre ment az uradalmi kastélyba. A fogadtatás után **József főherceg** kíséretével a püspöki palotába hajtatott. Másnap reggel a főherceg megszemlélte a sálortábori és részt vett a Malom környékén tartott zárgyakorlaton. Délben a főherceg tiszteletére a püspök (böjti) díszbédet adott, melynek speciálítása a halászlé volt, míg mohácsi halász táltos bet, mely után a főherceg ismét kihejtattott a sálortáborba, hol meghallgatta **Farkas Sándor** nézenekara játékát, ki e kegyet még a múlt évben kikérte magának, cigánynyelven írt folyamodványában. Délután a sétatérzen tüzene volt. A főherceg 20-án reggel utazott el Bécsről Budapestre a gyorsvonattal.

— **Császár magányában.** **Tisza** Kálmán volt miniszterelnökről, ki most geszti magányában visszavonulva el családjával a minden idejét övének szenteli, a következő tudósítást vettünk: A nyugalom javára vált a volt miniszterelnök egészségének, arcaszine írása, tartása egyenes. Legtöb- bet neje és gyermekei között van, kik közül **Kálmán** a gazdaságot vezeti, a kis **Lajos** pedig szorgalmasan tanul. **Tisza** Kálmán kedves foglatossága, mint a nagyváradi **Szabadság** írja, hogy mindig ott van fia tanításánál; erről csak rendkívüli esetekben mond le. Ha az idő szép, kilovagol s lovát épp oly biztosan kormányozza, mint 30-évvél ezelőtt. A kastélyban nagy a csendő, melyet még csak kocsisrobogás sem zavart, mert a vendégek, tekintettel a ház urnőjére, a kapu előtt szállnak ki kocsijaikból.

— **Új belső titkos tanácsos.** A Budapesti Közlöny hivatalos lap tudatja, hogy őfelsége a magyar király, gróf Festetics Tassiló kamarás, a magyar főrendiház örökös tagjának a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Püspöki bevonulás.** Desselffy Sándor eszék megyei püspök e hó 23-án vonult be ünnepelesen székvárosába Temesvárra. A bevonulásnál számos megye és város küldöttsége volt jelen. Budapestről külön vonat vitte a püspököt Temesvárra kinek kíséretében voltak: Berzevics államtitkár, Fascho Moys miniszter tanácsos, Mihályi lugosi püspök, Török főkapitány és többen. Egyes törvényhatóságok küldötti tényes díszmargarban jelentek meg. Temes megye részéről a püspököt nagy küldöttség üdvözölte Beregszon, Déshán alispán vezetése alatt, kinek beszédére Desselffy püspök meghatva válaszolt. A külön vonat ötkor érkezett a közönség éjjelezése közt. Molnár főispán a leszálló lépaphoz sietett, véle a perronra lépve, bemutatva Temesvár üdvözölő küldöttségét, melynek vezetője Telbisz polgármester lendületes beszéddel fogadta a püspököt. A püspök meghatva válaszolt. Isten rendelkezésének tekintve, hogy éppen ide hozta sorsa, hol boldog gyermekéveit töltötte. Szavai óriási lelkesedést keltek. A püspök azután titkárja kíséretében kocsi szállításra szállt, utána tényes lovatokon a többi előkeffőségek, mire az imponzás menet ritka fényes díszített utcákon végig üdvözölő teliratokkal ékesített diadalapokon keresztül, a sorlatat képező embertömeg örömvilágása közt a belvárosba hajtatott. A papnevelői templomnál a püspököt egyik kanonok fogadta. Itt a püspök templomi ruhát öltött, azután a székesegyházhoz hajtatott, hol a káptalan és egyházmegyei papság élén Németh püspök-helynök nagyrépost fogadta a püspököt latin beszéddel. A püspök mindentelé adatast osztott, s a főoltárhoz sietett, hol csendes imába merülve, hosszasan időzött. A püspök azután áldást osztva, kivonul a templomból a palotájába hajtatott, mely nagy fényes nyel újból rendeztetett be. Este a város fényesen ki volt világítva.

— **Az igazságügyi miniszter** Pécs-t. Szilágyi Dezso Pécs-t járta, hol fogadtatására egybegyűltek: Kardos Kálmán főispán, Aidinger kir. tanácsos polgármester, Szily alispán, a megyei és városi tisztviselők és bizottsági tagok, az ügyvédi kamara, egyes intézetek fejei stb. A perronon s az állomáson kívül nagy közönség várta a minisztert, a ki Si-kovics Tamás kiértekezésén érkezett. Szilágyi eljövesszel fogadták az egybegyűltek s Kardos főispán pár rövid, de szíves szóval üdvözölte őt. Szilágyi ép oly röviden válaszolt az üdvözlésre s arra kérte a küldöttséget, hogy fogadja őt oly bensős szívvellyel és jóindulattal, mint a milyennel ő e megye és e törvényhatósági város mindennemű érdeke iránt viseltetik. Szilágyi erre kiment az állomásépület elé, a hol a főispán négyes fogadtára szállt föl Kovács Antal terehügyi evang. reform. esperessel s az indoház-országi és Siklósi utcákon áthaladva, leutazott Harkányba, az ev. egyház üléseire, hová többen kísérték. Turonyi Máté siklósi főszolgabíró fogadta a minisztert küldöttség élén. Turony minden háza ki volt világítva. Harkányba tíz órakor érkeztek; Czucz Lajos ev. rel. lelkész üdvözölte az egyházmegye világi elnökét, ki aztán a Föld-szállodába vonult. Kévszre rá rögtönözött s feszletes kedélyességű társas vacsora volt, melyen a miniszter társalgás közben több érdekes kijelentést tett. Ezek közül kiemelhetjük, hogy a királyi tábla — most már egész bizonyossággal — 1891. május elsején kezdi meg működését. Nyilatkozott még a közigazgatás államosításáról, melynek legközelebb leendő életbe lépését a kir. tábla működésének megkezdése utánra jelezte.

— **A bankó hamisítókát.** — kirkól mult számunkban már megemlékeztünk lassankint kérekeríti az osztó igazság. Eddigélé már a siófoki bankjegyhamisító bandából tíz férfit és egy nőt tartóztatott le az illetékes bíróság. A főcinkos, Csapó József mellett, a ki bankóhamisításért már egyszer fogva volt, nagy szerepe van Jenti Péter polgári koreszáros nevének, szül. Szücs Erzsébetnek. A banda többi tagjait a tolna-tamási csendőrs főgondosa össe. Az eddig elfogottakat az enyingi járás-bíróságnak adták át.

— **Zsidó üldözés Oroszországban.** Oroszország még nem elegendik meg a zsidóság üldözésére eddig hozott brutális s minden emberi jobb érzést felháborító rendszabályaival, hanem még pót rendelkezést s bocsájtott ki, melyben a zsidó üldözést tovább hajtja. E pót rendelkezést következőket rendel el: A tartományi kormányzók egybe-

hangzó nyilatkozata szerint meg kell szüntetni a jogot, melyet a májusi ukáz megadott, hogy a zsidó iparosok az ország belsőjében lakhassanak. Ennek következtében kétszáz ezer zsidóiparost kergetnek ki lakó földéről. Megszorítják a zsidó ipart, nevezetesen nem lesz szabad több gabona, liszt, és szeszes italok üzetével foglalkozni. Kiűzik lakóhelyeikről azokat a falusi zsidókat, a kik a májusi ukáz értelmében még ott maradhattak volna. Számuk 500 000. A tilalmat kiterjesztik az ugynevezett lengyel zsidókra is, a kik a lengyel provinciák falvaiban laknak. Az ország határaitól ötven versznyi területen egyáltalán nem szabad lakni zsidóknak, sőt javaslatba van hozva, hogy szász versznyi területen ne lakhassanak. Azokat a könnyítések, melyek az ország lakosainak katonakötelezeteire nézve lőni állanak, a zsidókra nézve megszüntetik. A melyik zsidó magát a katonai kötelezettség alól mégis kivonná, háromszáz rubelre büntetetik és besoroztatik.

— **Kivégzés lesz Kecskeméten.** Papp Imre nagy-körösi rablójalkossal közelebb fog leszállni a földi igazságszolgáltatás Kecskeméten. Papp Imre mult évi november hó 30-án meggyilkolta 81 éves szomszédját Buz. Sándort és annak 76 éves gazdasszonyát Duli Erzsébetet és a meggyilkoltak lakásán talált pénzt elrabolta. A kecskeméti törvényszék Papp Imrét költőhalálra ítélte, mely büntetést a kir. tábla és a közelebbi napokban a kuria is helybenhagyta.

— **A világ legparányibb könyve.** Kétszékűl a világ legkisebb könyve a Dante Divina Comediajához a parányi kiadása, melyet Páduában nyomtattak. Ez a typographia remeke. Oly kicsiny, hogy óraláncon is lehetne hordani, és csak nagyító üvegen olvasható. A mikroszkopai könyvecske nem a közönség számára készült, hanem a nyomdászati kiállításra.

— **Tavirda hadi cölökre.** Kassától Orlo államásig hadi távirdat állítanak fel. A felállításra nézve a kereskedelmi miniszter nem régen rendelkezést adott a kassai posta igazgatóságnak, hogy tartson készen három mérnököt, a kik még az őszszel Galicia határán kizárólag hadi használatra külön tavirda vonalat építsenek. A munkálatok azonnal megkezdik, mielőtt a miniszteriumból a költségvetés megérkezik. Szakértők véleménye szerint a munka november végéig elkészülhet. A vonalon a gépeket a lakosokadják s így a vonal harmikor működhetik.

— **A Makart csokrok.** Kinában hosszabb időt töltött egyik francia utazó írja, hogy ott nagyon fel tudják használni a sárguló öszi lombokat, s azok a v. ragkereskedéseken igen kelendő portékák. A fak hulló levelei őszkor egészen megváltoztatják színüket: a pirossárga, barna minden éle színvegyülete meg van akkor a leveleken. A legnagyobb leveleket kiválógaikják, papir közé sajtólják, megszáradni hagyják, s aztán még a vagy visszoldattal vékonyan bekenik. E száradt, de szingadag levelekből szép bokrétiákat kötnek, melyet nemcsak a lakosokban, hanem a templomokban is díszül használnak. Ily Makart csokrok nemcsak Kinában, hanem nálunk is igen divatosak s sok tele készülnek, különösen remek ily csokrok vannak Szeinár József udvari mű kertésznél Budapestben, melyek ugy-csin, mint olcsóságuknál fogva, a külföldiek telet állanak.

— **Képes divattudósítás Bécsből.** a cime egy terjedelmes és mintegy 400 ábrával ellátott füzetnek, melyet Schein S. a Bécsben Bauermarkt 13 szám alatt létező, előnyösen ismerő divatruház és a Landskrongasse 1 sz. a. levő. híres szőnyegraktár főnöke adott ki az idei öszi és téli idényre. Ez az érdekes könyvet, mely a női divatnak és a szőnyegiparnak valóságos kincses bányáját tartalmazza és szép kiállításánál és terjedelménél fogva értéket képvisel — mint bennünk értesítenek — a cég egyszerű írásbeli megkeresése bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. A könyv első cikket egy kiűnően szerkesztett idénytudósítás képezi, mely az idén-ó minálól öszi és téli divattal foglalkozik. Ezt követik a legújabb toltettek leírásai a leggyeszerűbbtől a legelegánsabbig bámulatos olcsó áron, divatos női kalapok gazdag választéka, kőpenyegek, Tricot-derekak, női teherneműek, vászonárak, agyaktarok, asztal készletek, férfi tehernemű, férfi és gyermekruha és ezt követi a cégnek Landskrongasse 1 sz. alatti nagy szőnyegraktárának képes árjegyzéke. Kötő művészetű futószőnyegek 29 krtól feljebb, lábtörölők, agyszőnyegek, pamlag és fali szőnyegek, nagy szalon szőnyegek, pamlag-áttalvelelők, chenille-, Lambrequin-, Peluche-, Flanel- és Piquet-takarók, uti takarók és plaidek, chenille- és Tunis portierek,

juta-, japáni és roccoco-függönyök, csipkefüggönyök, Store, csipke Virrageok stb. stb. meglepő választékban, gyönyörű kivitelben és bámulatos olcsó áron. Nehéz volna a rendezésünkre álló helyen e szőnyegraktárt kellőképpen méltányolni. A szerény viszonyok közt élő itt ép oly könnyen fedezheti szükségletét, mint a dögazdag, aki egy darab persiai, vagy smirniai szőnyegért kézz 1000 frtot fizet. A ki teheti, az nézze meg a cég szőnyegraktárát Landskrongasse 1 sz. alatti, a kinek ez nem áll módjában, az küldesse meg magának a fent említett érdekes divattudósítást, mely a mértékveleire is tartalmaz utasítást. A cég kívánatra szövet- és szőnyegmintákat is küld ingyen.

Művészet, irodalom.

— **A Hét.** Heti lapjaink sorában egyik sem dicsekedhetik azzal, hogy egy rövid év alatt annyit foglalkoztatta volna a napi sajtót és a közvéleményt, mint a Kiss József által kiadott „A Hét”. Politikai jellemrajzai abban a genreből, melyet Kákai Aranyos megteremtett, egyfajta országos feltűnést keltek, utaink Tassa Kálmán, Szécsényi, Szilágyi Dezso, Kallay, Ugron jellemrajzaira, ezek a legjobbak közé tartoznak, a mit valaha e nemben írtak. „A Hét” első sorban szépirodalmi hetilap, érdeklésítő novellistika része van, versei mindig kiűnők, társakkal díszadnak a szellemi és tartalomtól. Az egész irodalom dolgozik „A Hét”-be, melynek összehaláltán mindig meglátják a gondos szerkesztő kéznyma. Minden művelt magyar embernek érdekében áll, hogy e lap prosperáljon. Ajánljuk e lapot olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára: egy évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr.

— **Új orvostani folyóirat** ez évi október hóban Dr. Donath Gyula szerkesztése alatt és Grill Károly cs. és kir. könyvkereskedő kiadásában „Klinikai füzetek” című havi folyóirat indul meg, mely az orvostan fontos kérdéseit egyes összetegelő értekezésben, főleg a gyakorló orvos igényeire alkalmazottan fogja tárgyalni. Hazánk legkiválóbb klinikusai és orvosbuvárai valamint a külföldön működő jeles honfitársak közreműködése biztosítja van. Csakély ára mely a legszűkebb elterjedést fogja lehetségessé tenni, 12 füzetre 4 frt, 6 füzetre csak 2 frt. Ajánljuk e szükséglet pótló folyóiratot minden olvasónak, de különösen az orvosok, jegyzők, tanítók és lelkészek figyelmébe.

— **Magyar írók élete és munkái,** az akadémia megbízásából szerkesztett id. Szinyey József, kiadja Hornyanszky Viktor akad. könyvtáros, első kötet 4-ik füzet, mely a Balogh névtől a Bartha névig terjed. A jó terv szerint indult vállalatot Szinyey lankadatlan szeretettel és kiartással folytatja. Legrégibb írónktól kezdve a legújabbakig adja az életrajzi adatokat, mindenki irónál művei jegyzékét, a végül utai azon forrásokra, melyekben kiki bővebb értesülést is nyerhet. Nem kritikai munka, hanem tárgyilagosan, egyenlő figyelemmel szerkesztett életrajzi lexikon, mely röviden egybeállítja egy-egy íróra vonatkozólag a legszűkebb generációkat, és fölleveníti emléket régen elfelejtett íróknak, kiknek munkái már csak a nagy könyvtárakban találhatók. Egy-egy öt ivnyi terjedelmű füzet ára 50 kr.

— **A Pesti Hirlap ajándéka** előfizetőinek. Példa nélkül áll a magyar hirlapirodalom történetében, a mit a Pesti Hirlap a most következő október decembri negyedévben nyújtani fog előfizetőinek. Valóban csak az a szinten példanélküli nagy szám teszi lehetővé, melyet a magyar olvasó közönség e kedvelt lap mellé sorakozott. Hozni fog a Pesti Hirlap — mint a szerkesztőség velünk tudatja — a nemzeti színészet száz éves jubileuma alkalmából október hó folyamán Jókai Mórtól „Thespis-kordja vagy a földön járó csillagok” című, fölülmulhatlan humorral és sajtával megrötött két telvamos színművet a magyar színészet első évtizedéből. Karácsony táján megkezdik Mikszáth Kálmán legújabb művének, egy már kész, de még nevet nem kapott regénynek közlését. — S ugyan csak december hó folyamán kapja meg a Pesti Hirlap minden előfizetője — az újonnan belépő havonkimi előfizetők is, — karácsonyi ajándékkul a Pesti Hirlap naptrádj, egy valóságos díszművet, a leggazdagabb szépirodalmi és közhasznú tartalommal, mely több mint 400 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni s hozni fog legjelesebb írónktól (köztük Jókai és Mikszáth) novellákat, rajzokat, tárcákat, 40—50 díszes

képet, teljes tisztíciart és fővárosi kaluzsát, a rendszeres naptári tudnivalókon kívül. *S ez még a havi előfizetők is teljesen díjtalanul és bérmentve kapják:* oly kedvezmény, minőt eddigelő napilap nem nyújtott előfizetőinek. (Ezt az ajándékot a lap számonkinti való vásárlói azonban nem kapják a naptárt csak teljes holti áron (1 forint) szerezhetik meg.) Ily körülmények közt már illőlegesen is külön ajánlanunk a Pesti Hírlapot 1. közönségünk figyelmébe. Előfizetni lehet okt. — decemberre 3 forint 50 krajával, egy-egy hóra 1 forint 20 krajával, a Pesti Hírlap kiadóhivatalában (Budapest, nádor-utca 7. szám.) Mutatványosokat levelezőlapon nyilvánított óhajra a kiadóhivatal egész hétig ingyen és bérmentve küld.

OSARNOK

Politikus nemzet.*)

Irtá: **REVICZKY GYULA.**

Mi kedveltebb mináunak, mint a kártya, Káromkodás, cigány, szidók sáidása? Minek van mindenütt biztos keletje, Kocsma, klubba, kúnn, tanácsterembe? Mi képes a magyart úgy feltüntetni. Hogy fálnak késs rohanni valamennyit? Mi mérgez meg családod, társadalmat? Mi vet szüntelen gúncos a magya sak, Hogy azt mondják honára: Asia? Kimondjam-e, hogy a — politika!

Óh, Goethe, bár csodálom lángeszét, Igazságod his még se volt neked, Midőn böles elméd így okoskodott: **Versben** politizálni rut dosodott. Költők királya, te nem ismeréd Árpád politikai nevezetét; Kálambes megvagyok győződve róla, Híres mondások változtatva szóla: Politizálás rút versben papíron. De még rútabb, ha gyakorlom a nem irom. Nálunk versnél ugy sincs árta/lanabb Portéka: olvasatlanul marad. Lehetés oly böles, mint Salamon király: Lenés a kortes, ki politikát! És többre tart egy rossz programbeszédet, Mint minden tudományt és bölcseséget. De bezeg másnak tűnsz (el) neki egyben, Ha díkező órdító tömegben, Ha népgyűléseken tudsz **szólnokolni**. S nagy garral értesz hangoztatni holmi Kopott erőlen szópuffancsokat. (Idézhetnék, ha kedvem vón, sokat.) Ha tollat forgatsz, pár lapos vezércikk, Biztosra foghatod, számodra tért nyit. S ha nagy kora vagy és ki van ísvetve Adód, bixton bejutsz a parlamentbe.

Országház! Óh, ígérte földje te! Rajtad függ milliók sörár ezeme, Mert nem igaz magyar, kinek szemében Más pálya is van, Isten egy segítőt! Mi mást jelent a példa, hogy gyarkorja, Mihelyt az ország népe felkarolta, Jobb sora érdemez valamely fiát, Csinnált belőle rögtön honatyát. Egy **szózat**os költőből így lehet Nagy némaságu **hallgató** követ. S a csábnak ellenállni nem tudott Petőfi sem, de **5 csak** megbukott. Údv hát neked, Szalonta hős fia. Ki a midőn a hálás pátria, Jött megkínálni biztos kerülettel, Szóktól előle, azt felelvé: Nem kell! Cleoro mondta, hogy ki miféle ért. **Annak szentelje teljes életét.** Nálunk? Az is, ki három iskolát Végzett s nem lát az orránál tovább, Még csupasz állu s már korteskedik. Késs kis Kossuth álmban mindégik. De ott, a hol dolgozni tenni kéne, Rögtön megcsappan hírhedett orlye, S kisül, hogy csak Pató Pál ur fia, Vagy „ama bizonyos csizmadia“.

Es bárhová menj, édes honfiktársam: Egyben botolsz meg: a politikában. Magyar vért többé nem hoz semmi lázba, A bort kivéve csak kortes-kekárda. S a honleány se buzdul már ma másan. Csak képviselői beszámolóson Egy pálya van csak, egy cél, egy dicsőség: Választókerület, képviselőség. Beszélhetitek ti józan emberek. Hogy ide orvos kell: a nép beteg. Kereskedés, ipar lassan halad, S a mi van is német kézben marad. Hogy irodalom és művészetek Csak kegyelem kenyéren tengenek: A magyarok milderre rá nem érnek, A míg az országházban beszélnek.

Igy látva téged, édes magyarem, Erősen bizon benned mondhatom. Mert meggyőződom, hogy nem árt neked már Se Schulzeis, se horváth-ügy, sem Eszlár. Történjek bármi e cudar világban, Te onajgy tovább kedvelt politikádon, Ha eddig nem volt képes tönkre tenni Örökké élsz, nem öl meg soha semmi!

* A „Magyar Szemle“ szerkesztőségének (szerkesztők: Kacsavinczy Lajos és Kaposi József, Budapest, VI. ker., utca 14. sz.) szíveségéből abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy ma már hozhatjuk korán elhunyt személyes barátságunk, mivel több éven át egy lapnál dolgoztunk, e költeményt, mely a „Magyar Szemle“ október 5-iki számában fog csak megjelenni.

Sport.

— **Eredménydél** vadászat volt e hó 21-én Ujdomborun. a Hirschler urak vadász területén, a Drávaszigeten, hol a nevezett urak rendszeres facán növelést rendeztek be. A kis, de vig vadász társaság, melyben néhány Stejerorazági vendég is részt vett, reggel csónakázott át a Drávan a szigetre, s ott esti 6 óráig tartott Hirschler Jakab ur vezetés alatt a kedélyes vadászat, melynek eredménye 31 darab vad lett, ezek között 7 nyul, 2 fogoly, 1 vadgalamb, 2 gyönyörű fácánkakas és 19 fácány. A vadász társaság este 7 órakor érkezett vissza Ujdomboruba, a hol még néhány ott időző vendéggel együtt a vadászatot vezető tulajdonos vendégszerelő házában, a szelem körben ismert háziasszony mint kitűnő gazdaasszony által előállított vacsorát költötte el. A társulat egyrésze átment Kottoriba s ott Rózsa orvos házában várta be az éjjeli vonatot, halgatva Rózsa Irén kisasszonynak iskolázott szép zongora játékát és loszokat ponda a derek orvos s kedves nejeére. A vendégeket az éjjeli vonat hozta haza Nagy-Kanizsára.

Közgazdaság.

— **A világ pénzüpiacáról.** A nemzetközi pénzüpiacón a pénz a hét zárata óta jelentősen megrágtult. Berlinben a napi kamatáb 2¹/₂ — 3¹/₂ százalékra, az ultimura szükséges pénz kamatlába 6 százalékra emelkedett. A szükséglet még eddig ugyan nem igen sürgős, de azt hiszik, hogy a napokban nagyobbodni fog. Ezt a berlini közönség legutóbb elterjedt ama hírből is lehet következtetni, mely szerint a német birodalmi bank a kamatlábat 4 százalékra fogja felemelni. Igen valószínű, hogy példáját talán a londoni bank is fogja követni.

— **A somogyi vasúti baleset h. é. vasút** utánrendőri bejárása, a mult hétfőn leti meg ejtve. A bizottsági vonat mindjárt az első állomáson, Nagyatádon, mozsárlovévekkkel, zenével s óriási lelkesedéssel fogadtott, a további állomásokon is nagy örömmel és szép magvas szókolatokkal üdvözölték a bizottságot. A vasút Somogyzsból kiindulva, Nagyatád (Lábad), Görgeteg, Visonta, Csokonya, Tarnóca állomásokat érintve Barcsrelepen léli végpontját: hossza 47 km. A pálya, de különösen magas építményei csinoság által tűnnek ki. A bizottság a vasutat minden tekintetben kifogástalannak nyilvánította. A vasut már átadott a közforgalomnak.

— **Mura vashidja,** mely az eddig volt lahídat fogja pótolni, már teljesen elkészült s e hó 26 án a próba — a legzebb sikerrel, — meg is ejtett. Az eddig lenni állott lahídat, mint az építkezési mérnökségtől tudjuk, — lefogják hordani s elárverezik.

— **A zalai országos vásár** Somogyban ez évi október 8 án lesz megtartva. Iparosaink vegyék ezt tudomásul.

— **Vasút megnyitása.** Az ukki vasutat, mint végleg meg van állapítva, október 10-én nyitják meg.

Szerkesztői üzenetek.

G. E. Náprádfalva. Köszönettel megkaptuk. Sajnáljuk, de a változhatatlanban megnyugsunk Elismerés jól csak s érdeklődését jövőre is kérjük. Ugy intézkedtünk, mint ajánlatát tette, melyet elfogadtunk s erről az illetőt értesítettük.

R. R. Kis-Szigeten. (u. p. Páka.) G. G. E. ajánlatára kérjük működését, a kívánt t. p. megy Legközelebb várjuk szives sorait, melyet mindig a hét közepén, legközelebb cártörtökig óhajtnak kézhez vennni.

K. Szt.-Gróth. Köszönet, várjuk máskor is.

Nyiltér.

Weisse Seidenstoffe von 60 kr. his fl. 11.65 per Meter — glatt und gemustert (circa) 180 versch. Qualitet) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant). Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Ház eladás.

Batthiány-utcaiban (N.-Kanizsán) egy nagy kerttel illetve háztelekkel bíró

kényelmes sarokház

istálló és egyéb mellék épülettel eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál, Batthiány-utca 1100 sz. házban. 706 1-3

ELADÁS Ménes, gulya, jármos ök rök, teayész juhok és sertések, gazdasági felszerelvények és gépek minden a legjobb karban egészen és részben azonnal eladandó, bővebb felvilágosítást nyújt: *Baranya Szt.-Lőrinczi uradalom főbérnöksége, casuti állomás ugyanott.* 899 2-3

Felolós szerkesztő: **Cs. Patotai Ákos.**

HIRDETÉSEK:

9056 szám. 1890.

Árverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó az 1891. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a nagykanizsai kir. törvényszék járásbírósa 9031, 9037, és 9461/890. számú végzése által Armuth Nátán és Kende Mór nagynizsai, Lassner és Singer bécsi cég javára, Manner Sándor légrádi lakos ellen 244 forint 12,680 forint, 163 forint 61 kraj. tőkék s ezeknek megítelt 6% kamatai és eddig összesen 44 forint 99 kraj. perköltésig követelés egyéig elrendelt kielégítési végrehajtán alkalmával bíróság le és felül lozátt és 803 forint 42 kr-ra becslött különbleté fűszerek, gyolcsok és kartonok szobabutorok a egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak. Mely árverésnek a 9056/1890. számú kiküldött rendelés végzés folytán a helyszínen, vagyis Légrádon alperes lakásán leendő eszközölésére **1890-ik év október hó 2-ik napjának délután 4 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az árverésen, az 1891. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsaron alul is aladottnak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1891. évi LX. t. cz. 108. § aban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kanizsán 1890-ik évi szeptember hó 22-ik napján.

704 1-1

FABIÁN

kir. bírósági végrehajtó.

RECHNITZ JÓZSEF tánciskolája

Nagy-Kanizsán a „Polgári Egylet“ földszinti termében.

Legjobb hírt tánciskolámban naponkint felvétetnek jelentkező tanulók és a modern összes táncokban eddig utól nem ért módszer szerint taníttatnak.

Tanítási órák 6-8-ig és 8-10-ig este.

A tanfolyam szombaton, szeptember hó 27-én veszi kezdetét.

Lakasom: volt Oroszlán szálloda 1-ső emelet 10. sz. szoba.

A kik már táncolni tanultak, de nem érik magukat elég jártasaknak, téldíjjal vétetnek fel.

698 2-3

Rechnitz József táncművész.

Üzlet- és ház eladás.

Előre haladt életkorom folytán elhatároztam a Kis-Kanizsán 188. sz. házban létező, a legjobb forgalomnak örvendő

fűszerkereskedésemet,

mely **dohánytőzsdével** van összekötve, — eladni. Eladóvá teszem ezenkívül vagy bére adom **házaomat** is, mely három szobából, konyha, éléskamara, istálló s egyéb melléképületekből áll s koremai üzletnek is alkalmas.

A ház a legjobb építkezési állapotban van. A közelebbi felvilágosításokkal szivesen szolgálók.

701 1-3

Hirsch Henrik Kis-Kanizsán.

Üzlet-átvétel.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására hogy az 1837-ik évben alapított

Zellenka F. utóda

Illatszert., fésű- és díszműáru-üzlet Szervita-tér 3. szám.

átvettem s annak előbbi tulajdonosa Prandtner József ur vezetése alatt fogom folytatni Prandtner ur. ki bevásárlási utjából visszatérkezett, oly kitűnő francia és angol e szakmába vágó újdonságokat vásárolt b., hogy a n. é. közönség legszigorubb követelményeinek is nyugodt határozottsággal felelhetek meg. Magam is számos év óta működök ezen a szakban, reményem, hogy becsületos és szolid szolgálattal, valamint olcsó áráimmal n. tisztelt vevők megelégedését ki fogom érdemelni. Mély tisztelettel

Zelenkai R. L.

Illatszert., fésű- és díszműáru üzlete

előbb:

Zellenka F. utóda

Budapest. IV. Szervita-tér 3. szám.

Máriazelli gyomor-cseppek

Legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utóéletlenül hatásos az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bűzös lehelet, savanyu felbőgés, szél rekedés, (Kolikák) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos ényálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásaitól származik) gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal turterhelte gyomrot kitisztítja, elűzi a bélférgesket, a gyogyit-láp, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, hazánál utasításal együtt 40 Kr. keltőbe övege 70 Kr. Központi széküldési raklár: Brádó Károly gyógyszerész (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féle képen utánoztatnak s hamisítanak, ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellékelt utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Kremserben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatottak.

Máriazelli Labdacsok.

A Keményzékés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúnak bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brádó Károly, Kremseri gyógyszerész név alá irására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 5 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postai ár mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, s gyógyható anyagoknak összetételét minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok kaphatók Nagy-Kanizsán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszer-tárakban. Babócsán: Ilias gyógyszer-tárában. Barcs Kohut Sándor gyógyszer-tárában. Marczelli: Körös Victor gyógyszer-tárában. Olmitz: Böles Béla gyógyszer-tárában. Szt. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszer-tárában. 49/42-43

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap

X-ik évfolyam.

A legnépszerűbb és a legelterjedtebb magyar napilap

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő

A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésevel küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszavával: **magyarság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el: legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A „Budapesti Hirlap” politikai cikkének iránya, mint eddig, ugy ezentul is mindenkor nemzeti és pártérdekektől független. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyűlésről jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közéleti felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők. Minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. „Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. A „Budapesti Hirlap” Tárcarovata a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitűnő zsurnaliszták szerkesztik s e helyi értesülés ism. rt. legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatát külön külön szerkesztői a főváros sőt tét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap” helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli.

Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt. negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadóhivatalának, IV. kerület, Kalap-utca 16. szám. 696 2-3

Gyors és biztos segítség nyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s legvalóságos szer a már is mindenütt ismert és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfűvekből a leggondosabban van készítve s mindenben minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbőgés, vértelenség, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Ily kitűnő hatású következtében ezen életbalsam egy lebizonyult, megbízható házi-szerzévé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrel bárkinek botokintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetünk, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegecskéje kék burkolba van csomagolva, melynek hosszoldalán „Dr. ROSA életbalsama a „fekete sas”-oz” czimzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felelő pedig az ide nyomon védjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

fraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sas”-hoz Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszer-táránál, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárában a Városház-téren.

As osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van raklár ezen életbalsamból. 531-21-26 Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs”

Több ezer hányalatkorral ellásmert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gonyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményt használható a női emli gyuladásúál, a tej tespedésénél s az emli megkeményedésnél szűlőkor, k-levenynél, vérdaganatoknál, genyes fakedékoknál, pokolvarnál, körömgöknél, az ugynevezett körömféregnél, c.keményedéseknél, felpufladásoknál mirigydaganatoknál, sárdaganatoknál, érszűkületen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpufladást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélküli felszívja, kiérül és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczekben.

Óvás! Miatán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetünk, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyítottabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak ismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallás teltség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

A legjobb cigareta papír.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségei által bizonyított tény, hogy a

„Les dernières Cartouches”

(Páris, 65. Boulevard Exelmans), a legkiválóbb és legkiválóbb cigareta papír Braunstein Frères gyárából.

A kereskedelem előforduló különféle jobb cigareta papírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelmézők alávetettek, úgy Dr. Paul s bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygiene-tanár által a prágai nemzeti egyetemen és mindezek összehasonlító vegyelmézők mindezen azon eredményt adták, hogy a Braunstein Frères cég cigareta papíros a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papír, melynek etikejtje mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Frères-céget viseli. Ezen cég cigareta papírjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, s mennyi az etikejtjén feljegyezve van.

A gyár **Braunstein Frères**

cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a. raklári cigareta papírjai és cigarettabüveljei előállítására

